

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**BELEDİYE HİZMET BİNASI ÜRETİM
PRATİĞİNDE YARIŞMA OLGUSUNUN ETKİSİ**

Can Hazal AR

Ocak, 2018
İZMİR

BELEDİYE HİZMET BİNASI ÜRETİM PRATİĞİNDE YARIŞMA OLGUSUNUN ETKİSİ

Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi

Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Bilgisi Programı

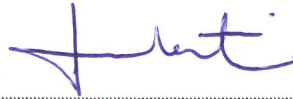
Can Hazal AR

Ocak, 2018

İZMİR

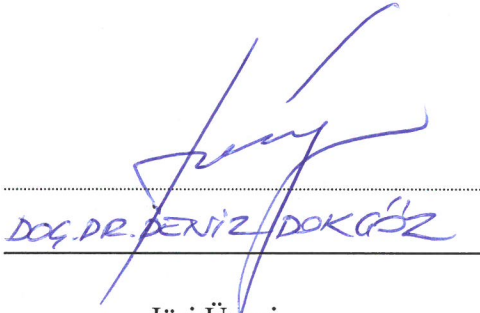
YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

CAN HAZAL AR, tarafından DOÇ.DR. FERHAT HACIALİBEYOĞLU yönetiminde hazırlanan “BELEDİYE HİZMET BİNASI ÜRETİM PRATİĞİNDE YARIŞMA OLGUSUNUN ETKİSİ” başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

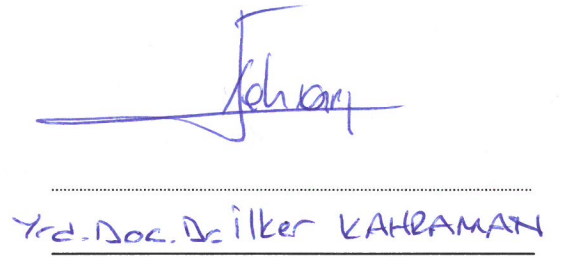
Doç.Dr.Ferhat HACIALİBEYOĞLU

Yönetici

DOÇ.DR. DENİZ DÖKÖR

Jüri Üyesi

Yrd.Doc.Dr. İlker KAHRAMAN

Jüri Üyesi

Prof.Dr. Kadriye ERTEKİN

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca yol göstericiliği ve katkılarıyla akademik alanda geliştiren, motive eden ve sabır gösteren değerli hocam Sayın Doç. Dr. Ferhat HACIALİBEYOĞLU'na teşekkür ederim.

Yaşamımın her alanında yanımda olan ve fazlasıyla motive eden annem Aytül AÇIKGÖZ ve babam Ömer AÇIKGÖZ, canım kardeşim Ozan Berkay AÇIKGÖZ yol arkadaşım Anıl AR ve sevgili dostlarım Şule CANBAZLI, Rabia AKGÜL, Zeynep DÜNDAR, Fulya SELÇUK ve Nurten ÖZDEMİR' e teşekkür ederim.

Can Hazal AR

BELEDİYE HİZMET BİNASI ÜRETİM PRATİĞİNDE YARIŞMA OLGUSUNUN ETKİSİ

ÖZ

Kamu yönetim yapılarının üretim pratiklerine bakıldığında; ihale ve yarışma yöntemi ile yapılar elde edildiği görülmektedir. Belediye hizmet binası özelinde söz konusu üretim pratikleri irdelendiğinde; uygulama oranları arasında ciddi bir fark bulunduğu görülmektedir. Özellikle 2000 yılı sonrası süreçte ihale yöntemi ile uygulanan belediye hizmet binalarının büyük bir çoğunluğunun tarihsel ve sembolik öykünmeler içerdiği gözlenmektedir. Mimari sonuç ürünleri üzerinden bu yapı üretim yöntemleri karşılaştırıldığında; oluşan ikili durumun sebeplerinin ve sonuçlarının irdelenmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Tezin birinci bölümünde konuya giriş yapılırken, ikinci bölümde yarışmanın tanımı, süreci ve ulusal mimarlık yarışmalarının dönemsel analizleri yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise projesi yarışmayla elde edilen belediye binaları incelenmiş, uygulanan ve uygulanmayan projeler; dergiler, web siteleri, gazeteler ve kitaplardan alınan verilerle belgelenmiştir. Ayrıca yine üçüncü bölüm kapsamında; ihale yönteminde 2000 yılı sonrası süreçte uygulanan belediye hizmet binalarında oluşan benzerlik/tekrar durumu, nedenleri ve sonuçları ile sorgulanmıştır. Çalışmanın dördüncü bölümünde; ihale yöntemi ile uygulanan ve tarihsel ve sembolik öykünmeler içeren yapılar ile yarışma yöntemi ile uygulanan yapıların sonuç ürünleri; Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi özelinde karşılaştırmalı analiz yöntemi ile irdelenmiştir. Karşılaştırmalar yapılırken; jüri ve proje raporları ve yöneticilerin ifadeleri üzerinden elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Değerlendirmeler ve sonuç bölümlerinde ise önceki bölümlerde elde edilen veriler doğrultusunda yarışma yöntemi ve ihale yönteminin; işlevsellikleri, yer-kullanıcı ilişkileri ve özgünlükleri sorgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Yarışmalar, belediye hizmet binası, ihale yöntemi

EFFECT OF THE COMPETITION FACT ON PRODUCTION PRACTICE OF THE MUNICIPAL BUILDING

ABSTRACT

When the production practices of public administration buildings are examined; tender and competition method. When the production practices of the municipal service building are examined; there is a serious difference between the rates of implementation. It is observed that a great majority of the municipal service buildings, which were applied by the tender method in particular in the post-2000 period, include historical and symbolic emulations. It is the subject of this work that examines the causes of binary situations and their consequences when these building production methods are compared over architectural outcome products.

In the first part of the thesis, while the subject was being entered, in the second part periodical analyzes of the definition of the competitor, process and national architecture competitions were made. In the third section, the municipality buildings obtained by the project competition are examined, applied and unplanned projects; magazines, newspapers, magazines and books. Also within the scope of the third chapter; the similarity / reoccurrence of the municipal service buildings applied after the year 2000 in the tender method, reasons and results were questioned. In the fourth part of the study; the products which are applied by the tender method and which contain historical and symbolic emulations and the products of the structures applied by the competition method; Sarıçam Municipality Building has been examined by comparative analysis method in Kadirli Municipality Service Building and Cultural Center and Çukurova Municipality Building and Culture Center. Comparisons were made; the jury and the project reports and the data obtained from the expressions of the managers. In the evaluations and the result parts, the contest method and tender method in the direction of the data obtained in the previous sections; functionality, location-user relationships, and authenticity are questioned.

Keywords: Competitions, municipal building, tender method

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM BİR - GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Tanımı	1
1.2 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	2
1.3 Araştırmanın Yöntemi.....	3
BÖLÜM İKİ - ULUSAL MİMARLIK YARIŞMALARI	5
2.1 Ulusal Mimarlık Yarışmalarının Tanımı	5
2.1.1 Mimarlık Yarışmalarının Amacı ve Özellikleri.....	6
2.1.2 Mimarlık Yarışmalarının Sınıflandırılması	7
2.1.3 Mimarlık Yarışmalarının Aktörleri ve Süreci.....	9
2.2 Ulusal Mimarlık Yarışmalarının Dönemleri	11
2.2.1 1920-1940 Dönemi	12
2.2.2 1940-1950 Dönemi	14
2.2.3 1950-1980 Dönemi	15
2.2.4 1980-2000 Dönemi	17

2.2.5 2000 ve Sonrası Dönem.....	19
----------------------------------	----

BÖLÜM ÜÇ - BELEDİYE HİZMET BİNASI ELDE ETME YÖNTEMLERİ 24

3.1 Yerel Yönetim Kavramı ve Temsilîyet	24
3.2 Belediye Hizmet Binalarının Yarışma Yöntemi İle Elde Edilmesi.....	26
3.2.1 Yarışma Projeleri ve Uygulanmama Nedenleri	32
3.2.2 Yarışma Yöntemi İle Uygulanan Belediye Hizmet Binaları	33
3.3 Belediye Hizmet Binalarının İhale Yöntemi İle Elde Edilmesi	44
3.3.1 2000 Yılı Sonrası Durum.....	44
3.3.2 2000 Sonrası Dönemde Belediye Hizmet Binalarının İmgeler Üzerinden Analizi.....	49

BÖLÜM DÖRT - GÜNCEL BELEDİYE HİZMET BİNALARININ UYGULAMA ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ 56

4.1 Örneklerin Belirlenmesi ve Analiz Yöntemi.....	56
4.1.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi.....	57
4.1.2 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi	63
4.1.3 Sarıçam Belediye Hizmet Binası	70
4.2 Karşılaştırmalar ve Değerlendirmeler	72
4.2.1 Çevre Bağlamı	73
4.2.2 Kamusal Kullanımlar ve Erişilebilirlik.....	76
4.2.3 Kimlik-Temsilîyet.....	79
4.2.4 Yenilikçi Arayışlar ve Tasarım Yaklaşımları	83

BÖLÜM BEŞ - DEĞERLENDİRMELER VE SONUÇ..... 87

KAYNAKLAR	92
------------------------	-----------

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 2.1 Bursa hal binası	12
Şekil 2.2 Ankara Sergi Evi	13
Şekil 2.3 Anıtkabir Perspektifi.....	15
Şekil 2.4 İstanbul Adalet Sarayı	15
Şekil 2.5 İzmir imar planı	16
Şekil 2.6 Çanakkale Belediyesi “Yeşil” Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması 1.Ödül	21
Şekil 2.7 Dönemlere göre öne çıkan yapı tipleri.....	22
Şekil 2.8 Yıllara bağlı ilan edilen belediye hizmet binası yarışmalarının sayıları.....	22
Şekil 3.1 Belediye Hizmet Binaları uygulanma oranları	34
Şekil 3.2 2000 Yılı sonrası uygulanan belediye hizmet binası sayıları.....	46
Şekil 3.3 Benzerlik dağılım sayıları	54
Şekil 4.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası perspektifi	61
Şekil 4.2 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası proje perspektifi.....	62
Şekil 4.3 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası	63
Şekil 4.4 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası vaziyet planı	68
Şekil 4.5 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası yarışma ile tasarlanan yeşil çatı.....	69
Şekil 4.6 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası uygulanan yeşil çatı.....	69
Şekil 4.7 Sarıçam Belediye Hizmet Binası 3 boyutlu görseli	70
Şekil 4.8 Sarıçam Belediye Hizmet Binası genel görünüm	71
Şekil 4.9 Sarıçam Belediye Hizmet Binası imgeler	71
Şekil 4.10 Sarıçam Belediyesi sınırlar (Kişisel arşiv,2015).....	72
Şekil 4.11 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası vaziyet planı	73
Şekil 4.12 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası vaziyet planı	74
Şekil 4.13 Sarıçam Belediye Hizmet Binası vaziyet planı	75
Şekil 4.14 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası kamusal kullanımlar	76
Şekil 4.15 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası zemin kat planı	77
Şekil 4.16 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası kamusal kullanımlar	78
Şekil 4.17 Sarıçam Belediye Hizmet Binası sınırlar	79

Şekil 4.18 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası 2.kat planı	80
Şekil 4.19 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası Güneydoğu cephesi.....	80
Şekil 4.20 Kadirli Belediye Binası perspektif	80
Şekil 4.21 Çukurova Belediye Binası zemin kat planı ve kesiti	81
Şekil 4.22 Sarıçam Belediye Hizmet Binası giriş cephesi	82
Şekil 4.23 Sarıçam Belediye Hizmet Binası geleneksel imge örnekleri	82
Şekil 4.24 Sarıçam Belediye Hizmet Binası meclis salonu	83
Şekil 4.25 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası	84
Şekil 4.26 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası	85
Şekil 4.27 Sarıçam Belediyesi Kültür Merkezi inşaatı	85

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 2.1 Mimari proje yarışmalarının sınıflandırılması.....	8
Tablo 2.2 Yarışmaların dönemsel özellikleri	23
Tablo 3.1 1920-2016 yılları açılan belediye binası yarışmalarının durum dökümü ..	28
Tablo 3.2 1920-2016 Yılları arasında ilan edilen belediye hizmet binası yarışma projeleri	31
Tablo 3.3 İstanbul Belediye Hizmet Binası	35
Tablo 3.4 Konya Belediye Hizmet Binası.....	35
Tablo 3.5 İzmir Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	36
Tablo 3.6 Samsun Belediye Hizmet Binası.....	36
Tablo 3.7 Ankara Altındağ Belediye Hizmet Binası	37
Tablo 3.8 Gaziantep Büyükşehir Belediye Hizmet Binası.....	37
Tablo 3.9 Kayseri Kocasinan Belediye Hizmet Binası.....	38
Tablo 3.10 Kayseri Melikgazi Belediye Hizmet Binası.....	38
Tablo 3.11 Antalya Tarihsel Karaalioğlu Parkı Belediye Binası ve çevresi.....	39
Tablo 3.12 Eskişehir Tepebaşı Belediye Hizmet Binası.....	39
Tablo 3.13 Karabük Belediye Hizmet Binası	40
Tablo 3.14 Diyarbakır Yenışehir Belediye Hizmet Binası	40
Tablo 3.15 Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Hizmet Binası.....	41
Tablo 3.16 Trabzon Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	41
Tablo 3.17 Osmaniye Kadirli Belediye Hizmet Binası.....	42
Tablo 3.18 Adana Çukurova Belediyesi Hizmet Binası	42
Tablo 3.19 Çanakkale Belediye Hizmet Binası	43
Tablo 3.20 Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	43
Tablo 3.21 2000 yılı sonrası ihale yöntemi ile elde edilen il belediye hizmet binaları	47
Tablo 3.22 2000 Yılı sonrası uygulanan/ihalesi tamamlanan ilçe belediye hizmet binaları.....	48
Tablo 3.23 Taç kapı ve cumba vb. gibi çıkıntılar	51
Tablo 3.24 Geniş saçaklar ve kemerler	52

Tablo 3.25 Belediye hizmet binalarında tekrar eden imgeler	55
Tablo 4.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 3. Ödül	58
Tablo 4.2 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 2. Ödül	59
Tablo 4.3 Kadirli Belediyesi ve Kültür Merkezi 1.Ödül.....	60
Tablo 4.4 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 3. Ödül	65
Tablo 4.5 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 2.Ödül	66
Tablo 4.6 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi 1.Ödül	67
Tablo 5.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nın karşılaştırılması	91

BÖLÜM BİR

GİRİŞ

1.1 Problem Tanımı

Ulusal mimarlık yarışmaları; belirli bir konuda birçok mimarın fikirler geliştirdiği ve çözümler ürettiği, bu üretimlerin meslek alanından seçili kişilerden oluşan bir jüri tarafından değerlendirildiği, çoğulcu bir üretim ortamı, fikir-proje elde etme yöntemi olarak tanımlanabilir. Yarışmalar tüm mimarların katılımına açık olması, farklı yaklaşım biçimlerinin farklı bakış açıları üzerinden değerlendirilmesi gibi çoğulcu özellikleri bakımından mimarlık kültürü ve pratiği için önemli ve değerli bir konumdur. Bu anlamda geçmişi 1930'lara kadar uzanan Türkiye'deki mimarlık yarışmalarına bakıldığında, açılan yarışma sayısı ile uygulanan proje sayısı arasında ciddi bir fark bulunduğu gözlenmektedir. Bu durum özellikle belediye hizmet binası yarışmalarında açıkça görülmektedir. Öyle ki 2016 yılı sonuna kadar ilan edilen 46 belediye hizmet binası yarışması olmasına rağmen yarışma yöntemiyle projesi elde edilen ve uygulanan sadece 18 yapı bulunmaktadır.

Diğer taraftan özellikle son on beş yıllık süreçte ihale yöntemi ile uygulanan yapıların, yarışma yöntemiyle uygulanan yapılardan sayıca fazla olduğu gözlenmektedir. İhale yöntemi kullanılarak uygulanan bazı yapıların farklı fonksiyonlara sahip olmalarına rağmen cephe karakterleri, plan şemaları ve çevre yaklaşımları üzerinden analizler yapıldığında önemli ölçüde benzerlik göstermeleri dikkat çekici bir durumdur. İhale yöntemi ile projesi elde edilen ve tarihsel ve sembolik öykünmeler içeren yapıların; hızla ülkenin farklı noktalarında bağlamdan uzak, yere özgün olmayan tasarımlar olarak birbirini tekrar ettiği gözlenmektedir. Yarışma ile yapılan yapıların işlevsel ve çevresel anlamda okumalar içermesi, 'yer' e dair düşünceler barındırması bakımından, ihale yöntemi ile elde edilen ve tarihsel öykünmeler içeren projelerden daha etkin olması düşüncesi bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Bu bağlamda Adana ili ve çevresinde yakın tarihlerde uygulanan Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, Çukurova Belediyesi Hizmet

Binası ve Kültür Merkezi ve Sarıçam Belediye Hizmet Binalarının karşılaştırma analizleri yapılmıştır.

1.2 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Son dönemde inşa edilen kamu yapılarına bakıldığında, mimari anlamda sorgulanmayı gerektirecek düzeyde bir nitelik sorunu gözlenmekte; buna bağlı olarak da bir benzeme durumunun ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle biçimsel ve sembolik öykünmeler üzerinden gelişen bu sorun diğer birçok kamu yapısında olduğu gibi yerel yönetim yapılarında da açıkça görülmektedir.  deolojik arka plan, kişisel beğeni kalıpları ve mimarlık kültürünün toplumsal alanda tesis edilememesinden kaynaklı bu durum, proje elde etme yöntemiyle de doğrudan ilişkili olarak yerel yönetim yapılarının niteliğini olumsuz anlamda etkilemektedir. Söz konusu proje elde etme yöntemi, ihale yönteminde benzerlik durumu olarak tanımlanabilir. Diğer bir taraftan mimari proje yarışmaları; üretme ve değerlendirme bağlamında çoğulcu bir g rg de kavranan ve nitelikli mekân/fikir üretme odaklı bir işleyiş olarak tanımlanabilir. Geçmişten bugüne farklı dönemlerde farklı sıklıklarda yerel yönetim yapısı elde etmek için başvurulan mimari proje yarışmaları yöntemi ve inşa edilen ürünleri ile yapılı çevreyi ve mimarlık ortamını olumlu anlamda etkilemektedir. Bu anlamda, özellikle güncel üretimler üzerinden ihale yöntemi ve yarışma yöntemi ile elde edilen yapıların irdelenmesi ve tartışılması çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında geçmişten günümüze kadar yarışmalar ile yapılan kamu yönetim yapılarının tespiti, Adana ili ve çevresi özelinde yarışma ve ihale yöntemleriyle yapılan üç farklı ilçe belediye hizmet binasının tasarım ve üretim süreçleri üzerinden yarışmaların işlevselliği sorgulanmaktadır.

Çalışmanın giriş bölümünde; tezin amacı, kapsamı ve araştırma yönteminden bahsedilmektedir. İkinci bölümde yarışmanın tanımı, amacı, önemi, aktörleri, süreci ve günümüze kadar geçirdiği değişime dair  n bilgilendirme yapılmaktadır. Çalışmanın    nc  bölümünde yerel yönetimin uzantısı olan belediye hizmet binalarının üretim pratiklerinden bahsedilmektedir. Türkiye'de açılan yarışmalar

içerisinde belediye hizmet binası yarışmalarının sayısı ve bu yarışmalar özelinde uygulanan ve uygulanmayan projeler araştırılmıştır. Açılan yarışmalardan uygulanmayan projeler, uygulanmama sebepleriyle birlikte ele alınmıştır. Diğer bir yapı üretim modeli olan ihale proje usulüyle elde edilen ve son 15 yıllık süreçte nicelik bakımından yarışmalara kıyasla üstün olmasına karşın nitelik bakımından zayıf kalan yapıların üretilme nedenleri sorgulanmıştır. Dördüncü bölümde 2000 yılı sonrası süreçte üretilen belediye hizmet binalarındaki değişimin analizleri, ihale ve yarışma yöntemleriyle üretilen yapılar incelenerek yapılmıştır. Karşılaştırmalı analiz için yakın yıllarda ve aynı coğrafyada inşa edilen Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ve Sarıçam Belediye Hizmet Binaları seçilmiştir. Sonuç bölümünde ise elde edilen bilgiler ve analizler doğrultusunda; yarışma yönteminin işlevselliğinin yanı sıra ihale yöntemi ile elde edilen benzeşen yapıların barındırdığı ideolojik ve siyasi kaygıların sebepleri tartışılmıştır.

1.3 Araştırmanın Yöntemi

Mimari proje yarışmaları, mimarlık tarihine yenilikçi örnekler vermek ve ülkenin mimari birikimini göz önüne sermek adına önemli kaynaklardır. Mimari açıklama ve jüri raporları, şartnameler, jürinin değerlendirme kriterleri ve ödül alan projeler önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu belgelere ulaşabilmek adına 1931-1980 yılları arasında yayınlanan Arkitekt dergisi, Mimarlar Odası tarafından yayınlanan Mimarlık dergisi ve yine oda tarafından yayınlanan yarışmalara ilişkin kaynaklar incelenmiştir. Ayrıca güncel örneklerle ulaşabilmek için Arkitera, Yarışmayla Yap ve Kolokyum isimli internet sitelerinden yararlanılmıştır.

Çalışma kapsamında Adana ili ve çevresinde yakın tarihlerde inşa edilen Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalar ve değerlendirmeler; çevre bağlamı, kimlik/temsiliyet, kamusal erişilebilirlik ve kullanımlar, yenilikçi arayışlar ve tasarım yaklaşımları başlıkları üzerinden yapılmıştır. Çevre bağlamı konusunda yapılar karşılaştırılırken, vaziyet

planları üzerinden yapılan okumalarla elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Kamusal kullanım ve erişilebilirlik konusunda ise, zemin kat kullanımları ve kat planları üzerinden yapılan analizler sonucunda çıkarımlarda bulunulmuştur. Kimlik-temsiliyet üzerine yapılan karşılaştırmalarda yapılardaki mimari imgeler irdelenmiştir. Yenilikçi arayışlar/tasarım yaklaşımlarında ise; projelerin biçimsel ve anlamsal kurguları sorgulanmıştır.

BÖLÜM İKİ

ULUSAL MİMARLIK YARIŞMALARI

2.1 Ulusal Mimarlık Yarışmalarının Tanımı

Yarışmanın, sözlük anlamı, başkalarından üstün olma olarak tanımlanır (Türk Dil Kurumu [TDK], 1983). Yarışmanın genel olarak evrendeki konumuna ya da yarışan için ifadesine bakıldığında ise;

Evrendeki tüm canlılar arasında yarışma vardır. Doğadaki yarışmalar çoğunlukla hayatta kalabilmeye dairdir. Bu tür yarışma insanoğlunun yaşamının her aşamasında şu veya bu biçimde yer alır. Çünkü yarışma kendini ifade edebilme ve ödüle ulaşabilme yoludur. Diğer yandan yarışmalar yarışanı öne çıkarır. Yarışan kendinin ve diğerlerinin arasındaki varlığının ve yerinin ayırımına varır, kendini kanıtlar ve güven kazanır. Yarışmalar insanın dünyaya bakışını değiştirir, daha geniş bir bakış açısı kazandırır, yarışma alanına dair ufkunu ve kendini eleştirme yeteneğini geliştirir (Çağlar, 2013, s.5).

Mimari proje yarışmalarının tanımı Mimarlar Odası Yarışma Yönetmeliği'ne göre “Yarışmalar, mimari kaliteyi artıran, nitelikli fiziksel çevrelerin oluşmasına katkı sağlayan, rekabet ortamı yaratan; tartışma ve katılımcılıkla akılcı, uygulanabilir ve ekonomik çözümlerin elde edilmesine aracı olan bir süreçtir” şeklinde ifade edilmektedir. Mimarlar için ise;

Mimari proje yarışmaları, ideal bir tasarım süreci, ideal bir seçim ve ideal bir değerlendirme aracı kurgulama yoluyla, süregiden geleneksel mimarlık pratiğine alternatif bir mimarlık alanı sunmaktadır. Yarışmaların pratikte, en uygun projenin elde edilmesi gibi pragmatik bir amacı olduğu düşünülse de her zaman bundan daha önemli bir işlevi olmuştur. Yarışmalar temelde mimarlara, mekân üretimi üzerine söz söyleme, deney yapma, bunu inşa ederek mimari birikim sağlama, mimarlık kültürünü zenginleştirme, kendini sınama ve yenileme olanağı sağlayan platformlardır. Kısaca yarışmalar, mesleği uygulamanın, iş alma ve iş vermenin bir

yöntemi olmanın ötesinde, mimarlığı yaşama ve yaşatma fırsatlarıdır (Sayar, 2002, s.66).

Bahsedilen tanımları üzerinden düşünüldüğünde ulusal mimarlık yarışmaları kısaca; belirli bir konuda birçok mimarın fikirler geliştirdiği ve çözümler ürettiği, bu üretimlerin meslek alanından seçili kişilerden oluşan bir jüri tarafından değerlendirildiği, çoğulcu bir üretim ortamı, fikir-proje elde etme yöntemi olarak tanımlanabilir.

2.1.1 Mimarlık Yarışmalarının Amacı ve Özellikleri

Mimarlık yarışmaları, resmi ve/veya özel kurumlar tarafından proje/yapı elde etme amacıyla tercih edilen bir üretim pratiğidir. Bu üretim pratiği ile kurum proje/yapı elde ederken aynı zamanda mimarlık ortamında görünürlüğünün artmasını sağlar. Diğer taraftan mimarlar için ise özgür üretim alanı olmasının yanı sıra, deneyim kazanmayı sağlayan çoğulcu bir eylem alanı olarak da ifade edilebilir.

Yarışma ile tasarımcı, kentsel ya da yapısal durum üzerinde, kent ile yapı arasında kendi sözlerini ve çözümlerini tasarımı aracılığıyla söyler. Bazen yarışmalara mimarlar ödül kazanmaktan öte yarışma konusu için söz söylemek ve mimarlık alanı için söylem üretmek amacıyla katılırlar (Çağlar, 2013). Bu anlamda yarışmaya katılan her tasarım kendi içinde ve diğerleri ile birlikte değerlidir. Tasarımlar; katılımcıların farklı bakış açıları, yaklaşım çeşitlilikleri, ifade/temsil arayışları vb. gibi özellikleri ve çeşitlilikleri yansıtması bakımından önemlidir. Bu durum yarışmada zengin bir ürün çeşitliliği olmasını sağlar. Yarışmalar; hükümet konağı, havaalanı, belediye binası, kültür merkezi, hastane, ofis vb. gibi farklı işlevlerde ilan edilebilir. Yarışmalar özellikle genç mimarlar olmak üzere mimarlara farklı yapı tiplerinde projeler tasarlama ve inşa edebilme olanağı sağlar.

Yarışmaların, mimarlık ortamına dinamizm getirerek, mesleki rekabet bilincini geliştirdiğini, bu anlamda mimarlara sürekli kendini geliştirme ve yenilenme bilinci aşıladığını söylemek mümkündür. İdil (2007), yarışmaların mimarlara sağladığı

kazanımları, “Hiç elimi sürmediğim tonla kitabı bir yarışma sırasında baştan aşağı okurum. Okuduğunuz gazetedeki makaleyi farklı okursunuz, pek çok atladığınız cümlelerin farkına varır, altını çizerek okursunuz. Yarışma insanlara böyle bir şey kazandırıyor, bu mesleğe çok şey kazandıran bir araç” şeklinde ifade etmektedir. Diğer taraftan genç mimarlar için meslek pratiğinin içine girme fırsatını sağlayan yarışmalar ile genç tasarımcılar kendilerini tanıtabilir ve mesleki yeteneklerini görünür kılabilirler (Çağlar, 2013).

Yarışmalar hem süreci hem de sonucu yönüyle mimarlık yayınları ve dolayısıyla öğrencileri için önemli bir kaynaktır. Tarihsel süreç içerisinde bakıldığında; 1930’lu yıllarda çıkan, ilk mimarlık dergisi olan Arkitekt başta olmak üzere yarışmalar günümüze kadar birçok farklı yayın içinde kendine yer bulmuştur. Teknolojinin gelişmesi ve internetin hayatımıza girmesiyle birlikte mimarlık yarışmaları herkesin ulaşabildiği bir konuma erişmiştir. Bu kaynaklar sayesinde bir ülkenin yıllara bağlı olarak mimari eğilimlerini yarışmalar üzerinden okumak mümkündür. Tuna (2007), bu durumu bir örnekle ifade ediyor: “Finlandiya’daki mimarlık yarışmalarının 130.yılı kutlanırken hazırlanan sergide, 10 ‘ar yıllık dönemlere ayrılmış halde düzenlenen panolarda, 130 yılda gerçekleştirilen yaklaşık 2000 mimarlık yarışmasının sonuçlarını, mimarlık eğilimlerini izleyebiliyoruz”. Bu nedenle yarışmaların, mimarlık kültürüne katkı sağladığı söylenebilir.

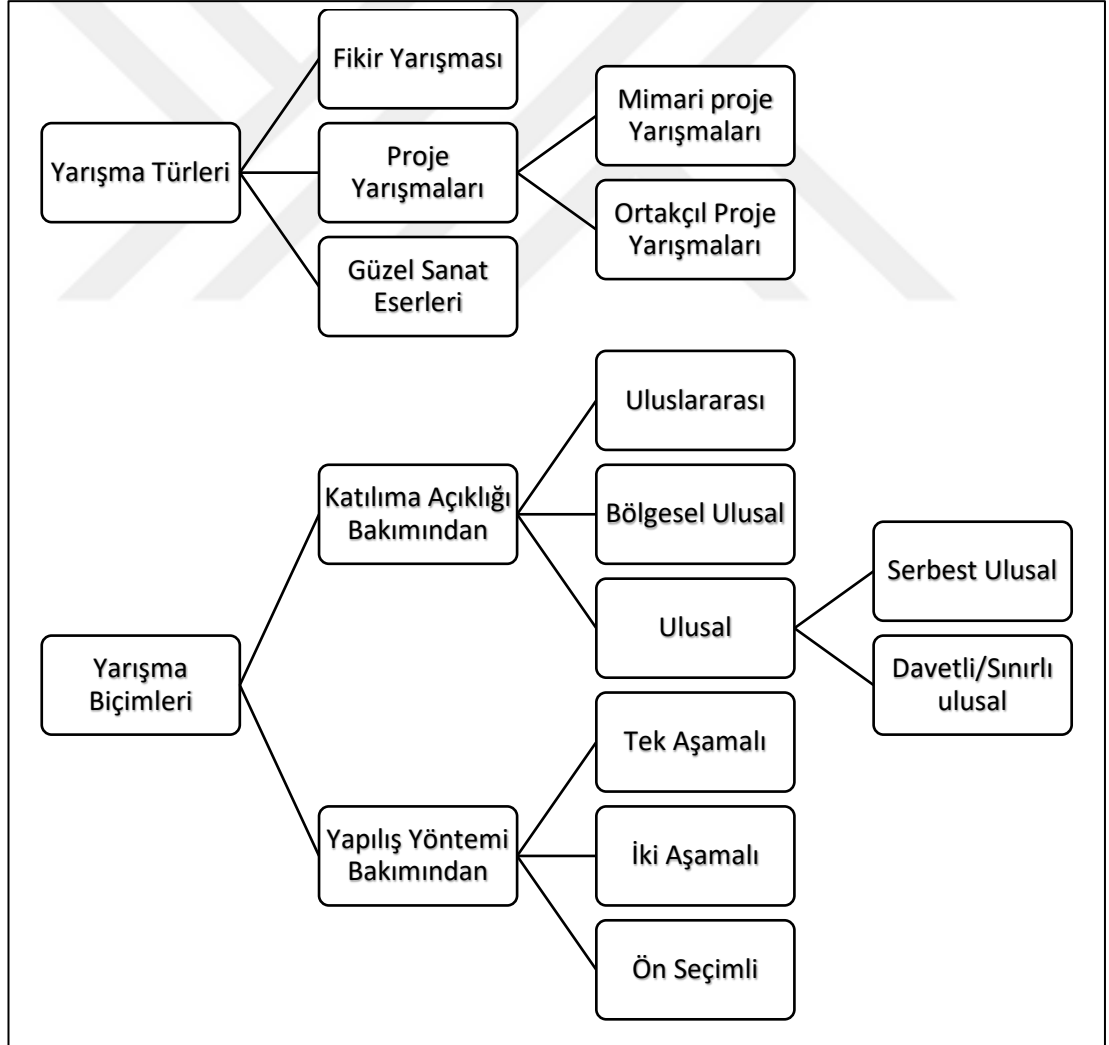
Özetle mimarlık yarışmalarının amacının; nitelikli ürün/fikir elde etmek, farklı üretimleri kurgulayarak değerlendirmek, mimarlık kültürüne ve yapı çevreye nitelikli yapılar sağlamak olduğu söylenebilir.

2.1.2 Mimarlık Yarışmalarının Sınıflandırılması

Mimarlık yarışmalarının; Kamu İhale Kanunu Yönetmeliği ve Mimarlar Odası Yarışma Yönetmeliği’ne göre; yarışma türleri ve yarışma biçimleri olmak üzere iki grupta sınıflandırıldığı görülmektedir. (Tablo 2.1).

Yarışmalar türleri bakımından; fikir, proje ve güzel sanat eserleri yarışmaları olmak üzere üçe ayrılır. Fikir yarışmaları; herkese açık veya özel koşullu olarak düzenlenen, uygulama amacı taşımayan, özellikle araştırma çalışmalarını desteklemek amacıyla açılan yarışmalardır. Proje yarışmaları; mimari proje yarışmaları ve ortakçıl yarışmalar olmak üzere ikiye ayrılır. Mimari proje yarışmaları; yalnız TMMOB Mimarlar Odası üyelerinin katılabileceği yarışmalardır. Ortakçıl yarışmalar ise birden fazla meslek disiplininin ve/veya sanat dalının birbirine yakın ağırlıkta iş birliğini gerektirecek türden konularda yapılacak yarışmalardır. Güzel sanat eserleri yarışmaları; yapılarda ve kentsel mekanlarda yer alacak güzel sanat eserlerini elde edebilmek amacıyla açılan yarışmalardır.

Tablo 2.1 Mimari proje yarışmalarının sınıflandırılması

Yarışma biçimleri; katılıma açıklığı ve yapılış yöntemi bakımından ikiye ayrılır. Yarışmalar katılıma açıklığı bakımından uluslararası, ulusal ve bölgesel olmak üzere üçe ayrılır. Uluslararası yarışmalar; yabancı ülke vatandaşlarının da katılabileceği yarışmalardır. Bu yarışmalar, Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) Uluslararası yarışma yönetmeliği şartlarına tabidir. Ulusal Yarışmalara ise Türk Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtlı tüm mühendis ve mimarların girebileceği yarışmalardır. Ulusal yarışmalarda kendi içerisinde serbest ve sınırlı/davetli yarışmalar olmak üzere ikiye ayrılmakta; serbest yarışmalar, gerekli şartları yerine getiren tüm mimarların bir sınırlama olmadan katılabildiği yarışmalar, sınırlı/davetli yarışmalar ise idarenin amacı doğrultusunda proje sürecini hızlandırmak ya da istenenlere en yakın çözümü bulabilmek adına uygun gördüğü, uzman firmaları/mimarları davet ederek bunların arasından seçim yaptığı yarışmalardır. Bölgesel yarışmalar; Türk Mühendis ve Mimar Odalarına kayıtlı, ancak sadece Mimarlar Odası'nın belirlenen bir şube bölgesi içinde faaliyet gösteren mimar üyelerinin katılabileceği şekilde düzenlenir. Bu yarışmaya katılan bir mimar başka şube bölgesinde faaliyet gösteren bir mimarla ortaklık yapabilir.

Yapılış yöntemi bakımından yarışmalar; tek aşamalı, iki aşamalı ve ön seçimli olarak üçe ayrılır. Tek aşamalı yarışmalar; yarışmanın tüm süreçlerinin tek defada yapıldığı yarışmalardır. İki aşamalı yarışmalarda; yarışmanın birinci kademesinde fikri/niteliği öne çıkaracak özellikte projeler istenir ve aralarından ödül sayısı kadar proje derecelendirme yapmadan seçilir. İkinci aşamada ise, seçilen projelerin müelliflerinden projelerini detaylandırmaları talep edilir ve ikinci elemanın sonunda ödül sıralamaları belirlenir. Ön seçimli yarışmalar ise jürinin gerekli görmesi veya idarelerin istemi durumunda ilan edilen yarışmalardır.

2.1.3 Mimarlık Yarışmalarının Aktörleri ve Süreci

Yarışma işverenin (yarışmayı ilan eden kurumun) yapı elde etme düşüncesiyle başlayan, jüri ve katılımcının eklenmesiyle gelişen ve sonuç ürünü olan projenin inşa edilmesiyle son bulan çok aktörlü bir süreçtir.

İşverenin; mimarlık yarışmalarında önemli bir aktör olduğu söylenebilir. İşveren olmadan proje talebi, yarışma organizasyonu ve maddi kaynak sağlanamaz. İşveren bazen özel bir kurum ya da kamu kurumu olabilir. İşverenden, süreci yönetirken alana dair bilgileri eksiksiz ve doğru şekilde sağlaması beklenir. Sürece uyması, yarışma döneminde ve sonrasında gereken sorumlulukların yerine getirmesi beklenir. İşverenin aldığı kararlar yarışma sürecini ve sonucunu olumlu ya da olumsuz olarak etkiler. Yarışmalar ile işveren; kamuoyunun dikkatini projeye çeker, proje alanı için farklı fikirler elde eder ve jüri üyelerinden tavsiyeler alabilir.

Jüri; yarışmanın başından itibaren kurum ile birlikte çalışır. Jüri heyeti; asli, yedek ve danışman üyeler ile raportör ve raportör yardımcılarında oluşmaktadır. Asli, yedek ve danışman jüri üyelerinin, yarışma ile ilgili konuda uzman deneyimli kişiler olması beklenir. Jüri heyetini yarışmayı açan kurum ve Mimarlar Odası belirler. Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği'ne göre asli jüri üyelerinin; beş kişilik jürilerde en az biri, yedi kişilik jürilerde en az ikisi, yedek jüri üyelerinin ise en az biri Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin ilgili meslek odasından talep edileni ve gereken jüri sayısının iki katını içeren aday listesinden idare tarafından seçilerek atanır. Danışman jüri yarışmayı açan kurumun temsilcisidir. İşveren kamu kurumu olduğunda devlet memurları veya özel sektör olduğunda şirket temsilcileri danışman jüride bulunabilirler. Danışman jürideki kişilerin mimar olma zorunluluğu yoktur. Bir belediye başkanı, kendi belediyesinin açtığı bir yarışmada danışman jüri olabilir. TMMOB Yarışma yönetmeliğinin 23. maddesine göre danışman üyeler karar alınmasında oy kullanamazlar ve uzmanlık konuları dışında görüş bildiremezler. Jüri üyelerinin yarışmanın sürecindeki rolüne bakıldığında jüri, yarışma alanına ait veriler doğrultusunda şartnameyi hazırlar. Şartname yarışmanın amacını, takvimini ve programını içerir. Jürinin tüm tasarımları tarafsız bir şekilde incelemesi ve bağımsız olması için ne işveren ne de katılımcılar ile maddi manevi bir ilişki içerisinde olmaması beklenilir.

Katılımcı; için yarışmalar farklı anlamlar içermektedir. Özellikle genç tasarımcılar için yarışmaların önemli bir kendini gösterme ve deneyim kazanabilme fırsatı olduğu söylenebilir. Katılımcı yarışmayı kazanmasa bile mimari bakışını ortaya koyma fırsatı

yakalayabilir. Sınırlı bir sürede yaratıcılık sınırlarını zorlayarak elde edebildiği ürünü görmesi ve yarışma sonrası kolokyum sürecinde mimarlık ortamında durduğu noktayı öğrenebilmesi açısından, özellikle genç mimarlar için yarışmaları deneyimlemenin önemli olduğu söylenebilir. Yarışma ile mimar hem uygulama deneyimi kazanır hem de mesleki başarı elde edebilir.

Yarışmalarda süreç; jürinin oluşturulması, şartnamenin hazırlanması, soru-cevap, projelerin teslimi ve değerlendirilmesi, kolokyum-sergi ve uygulama süreci olarak altı bölümden oluşur.

Yarışmanın işleyiş sürecine bakıldığında; işveren (yarışmayı açan kurum) yarışma kararından sonra meslek odaları ile iletişime geçerek jüriyi oluşturur. Jüri bir şartname hazırlar. Yarışmanın ilanı ile birlikte alana dair tüm veriler, şartname ve yarışma takvimi paylaşılır. Yarışma takviminde belirlenen sürede soru-cevap süreci yaşanır. Bu süreçte yarışmacılar şartnamede gördükleri eksikleri dile getirebilir böylece jürinin şartnameyi yeniden düzenlemesi talep edilebilir. Projelerin tesliminden sonra jüri tüm projeleri inceler, değerlendirir ve rapor hazırlar. Böylece değerlendirme süreci tamamlanır ve sonuçlar ilan edilir. Raporda hangi projenin neden seçildiği ya da elendiği açıkça ifade edilir. Sonrasında projeler halka açık bir alanda sergilenir ve tartışma ortamı olan kolokyum gerçekleşir.

Mimari proje yarışmalarında birinci olan projenin uygulanması beklenir. Kazanan tasarımcı aynı zamanda projenin ihalesini de kazanmış olur ve işveren ile tasarımcı uygulama sürecini planlamaya başlar. Bu süreçte kimi zaman işveren ya da tasarımcı jürinin desteğine ihtiyaç duyabilir. İdeal bir yarışma sürecinde birinci projenin uygulanması beklenir. Tarafların anlaşamaması durumunda ise idare ikinci müellif ile görüşebilir ve anlaşılması halinde bu proje uygulanabilir.

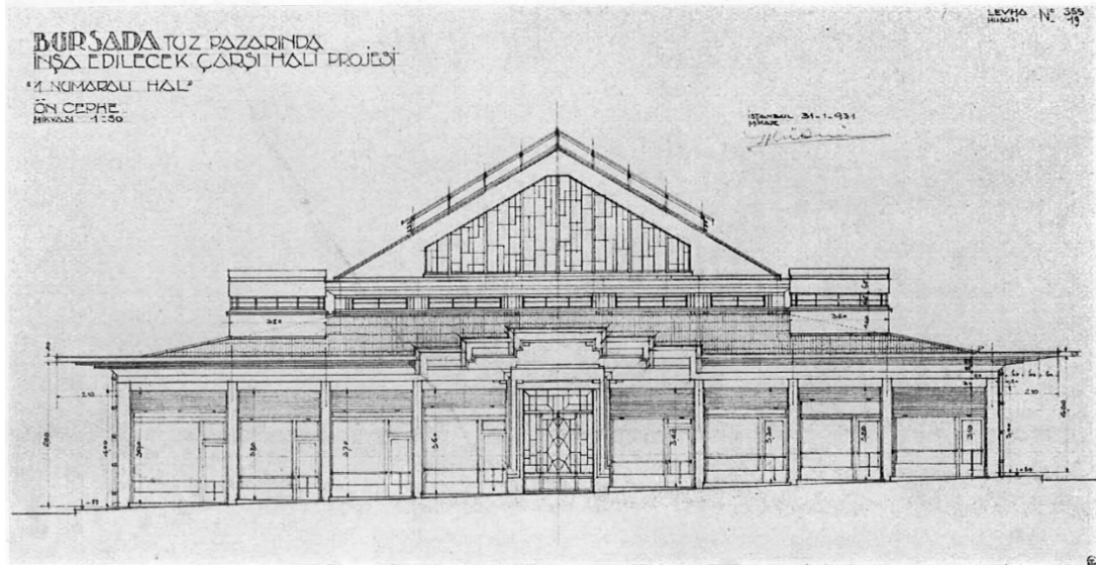
2.2 Ulusal Mimarlık Yarışmalarının Dönemleri

Türkiye’de ulusal mimarlık yarışmalarının tarihi 1930’lu yıllar ile başlar. Türkiye’nin yarışma tarihi ülkenin geçirdiği siyasi, ekonomik ve sosyal değişimlere

göre dönemlere ayrılmıştır. Bu dönemler; Cumhuriyet'in kurulmasıyla başlayan ve Atatürk'ün ölümü ile son bulan Genç Cumhuriyet Dönemi, 1940'larla başlayan ve çok partili döneme geçiş ile son bulan 1940-50 dönemi, 1950'lerde başlayan ve askeri darbe ile son bulan 1950-1980 dönemi, 1980'lerde başlayan ve 2002 yılındaki genel seçimle değişen 1980-2000 dönemi ve 2000 sonrasında günümüze kadar gelen dönem şeklinde sıralanabilir. Ülkenin yaşadığı bu kırılma noktalarının oluşturduğu dönemsel farklılıkların; yarışmalara nasıl yansıdığını çözümlemek amacıyla proje ve jüri raporları, açılan yarışmalarda öne çıkan yarışma türleri ve yapı tipolojileri incelenmiştir.

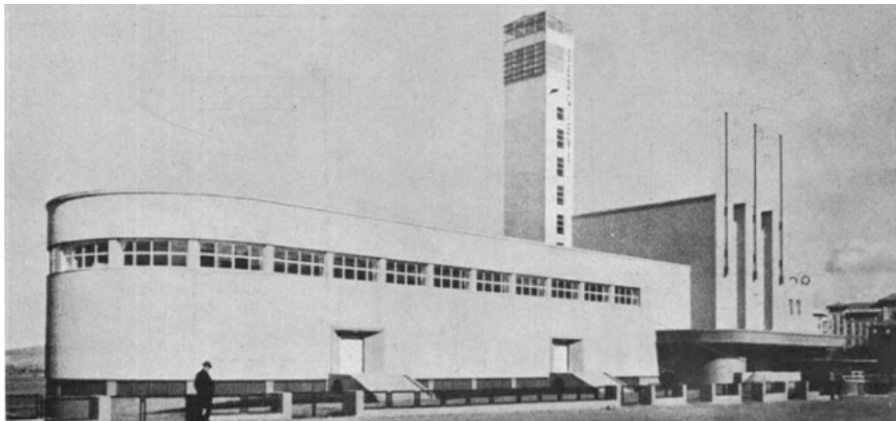
2.2.1 1920-1940 Dönemi

Cumhuriyetin ilanıyla beraber başta başkent olmak üzere ülkenin şekillenişinde etkin rol oynayan mimari tasarım yarışmaları ilk olarak 1930 yılında ilan edilen Bursa Hal Binası yarışmasıyla başlamıştır (Şekil 2.1). Yarışmaya dört proje katılmış ve sonuçta Mimar H. Hüsnü'nün projesi ödüle layık görülmüştür (Hüsnü, 1932).

Şekil 2.1 Bursa hal binası (Hüsnü, 1932)

Genç Cumhuriyet Dönemi olarak adlandırılan 1940'lara kadarki süreçte mimarlık camiasında yerli ve yabancı mimarların yer aldığını ve bu yarışmaların genç ve yerli mimarların kendini kanıtlamaları için önemli olduğunu söylemek mümkündür. Yeni kurulan devletin sanayi, endüstri, tarım, eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması konularında devletin demokratik ve çağdaş yüzünü yansıtmaları bakımından yarışmaların önemli bir araç olduğu görülmektedir. Dönem içerisinde 1931'de Elazığ Belediyesi Sinema Salonu, 1932'de Ankara İmar Planı, 1933'de Zonguldak Halkevi Binası, 1934'de Çocuk Esirgeme Kurumu Ankara Himaye-i Etfal Apartmanı, Tokat Atatürk Heykeli, 1935'de Halkevi Trakya Göçmen Evleri, İstanbul Adliye Binası, 1936'da Uluslararası İstanbul Galata Yolcu Salonu, İzmir Fuarı İnhisarlar Pavyonu, Samsun Halkevi, 1937'de Bursa Halkevi, İzmir Hal Santrali, 1938'de Akhisar Belediye Hizmet Binası ve Uluslararası Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası Yarışması olmak üzere; ülkenin bir çok noktasında farklı alanlardaki ihtiyaçları karşılamak için yarışmalar bir proje elde etme yöntemi olarak tercih edilmiştir. Dönem içerisinde yarışmayla elde edilen projelerin jüri raporları ve yarışmaların ilan metinleri incelendiğinde ise; sadelik, modernizm, çağdaşlık, sağlamlık, verimlilik, iktisadilik, genç Cumhuriyet'i vurgulamak, inkılapları temsil, ilerlemenin göstergesi, şehircilik planına uygunluk, halka çekici gözükme, Türk karakterini yansıtmak, yerel malzeme kullanımını ön planda tutmak, sağlamlık, fonksiyonellik vb. gibi fikirlerin ön plana çıktığı gözlemlenmektedir (Meltem, 2013). Sayar (1935), Ankara Sergi Evi (Şekil 2.2) yarışmasında, Şevki Balmumcu'nun birinci olduğu 1935 yılında inşaatı tamamlanan yapının yabancı mimarların lüzumsuz yere israf ettikleri çeşitli ve pahalı malzemelerle değil, hacimlerin nispetli ve ahenkli imtizacı ile temin edebildiğini ifade etmiştir.

Şekil 2.2 Ankara Sergi Evi (Sayar,1935)

2.2.2 1940-1950 Dönemi

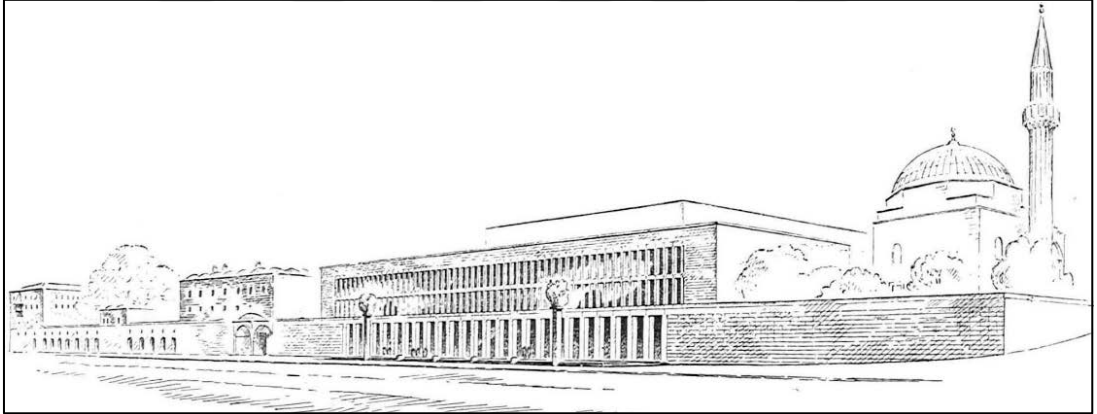
1940 ve 1950 arasında Atatürk'ün vefatı ve 2. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla beraber çağdaş bilimsel temellere dayalı olan yönetim anlayışının, yerelliğe ve eldeki imkanlar doğrultusunda hareket etmeye dayalı bir anlayışa evirildiği gözlenmektedir (Ay, 2010). Dönem içerisinde ilan edilen 1940'da Köy Enstitüleri, 1941'de Anıtkabir, 1942 Samsun Şehir Planı, 1943'de Taksim İnönü Abidesi Kaidesi, Yozgat Spor Alanı, 1944'de Çanakkale Zafer ve Meçhul Asker Anıtı, Adana Belediye Sarayı, Ödemiş Şehir Planı, 1945'de Malatya Spor Alanı, Adana Adalet Sarayı Binası, Erzurum Devlet Demiryolları Müdürlüğü İşletme Toplantı Binaları ve Memur Evleri Mahallesi, 1946'da Ankara Teknik Üniversitesi Fizik ve Kimya Fakülteleri, Sivas Kongre Anıtı, 1947'de Ankara'da Yenişehir Camii, İstanbul Adalet Sarayı, İstanbul Üniversitesi Hukuk ve Ekonomi Fakülteleri Ek Binaları, 1948'de Ankara Cebeci'deki Fidanlık Yerine Yapılacak Mahalle, Ankara İller Kooperatifi Ev Projeleri, İzmit Belediye Binası ve Otel, Ulus Meydanı, 1949'da Ankara Belediyesi Ucuz Evler, Bursa Süleyman Çelebi Kabri, Gaziantep Ticaret Odası, İstanbul Adalet Sarayı vb. yarışmalar incelendiğinde dönemin mimari anlayışında anıtsallığın ön plana çıktığı, anıt ve mezar projelerinin yanı sıra kentsel ölçekte kararlarında yer aldığı yarışmaların sayıca fazla olduğu gözlenmiştir. Jüri raporlarına bakıldığında dönemin mimarisinde taş kaplamalar, kalıcılık vurgulanmış, ayrıca üretilecek binaların milli özellikleri olan, anıtsal, klasik ve ahenkli gibi sıfatlarla tanımlanan binalar olması gerektiği anlaşılmaktadır (Meltem, 2013). Ayrıca şehircilik, tarihi bölgede yapılaşma ve trafik konularında ilk taleplerin bu dönemde ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. 1943'de ilan edilen Anıtkabir yarışmasının şartnamesine göre uygulanacak olan projenin milli bir eser olması sebebiyle milli karakter taşıması ve Türk mimarlar tarafından tasarlanması vurgulanır (Sayar, 1943). Yarışmada birinci ödülü Emin Onat ve Orhan Arda'nın aldığı ve proje raporunda yapıda kullanılacak mimari motiflerin küçük detaylardan çok, uzaktan da etkisini yitirmeyecek, kuvvet ve kudreti hissettirecek büyük unsurlar taşıması gerektiği vurgusu yer almaktadır (Onat ve Arda, 1955), (Şekil 2.3).

Dönemin diğer yarışma örneklerinden olan 1949'da ikinci kez ilan edilen İstanbul Adalet Sarayı yarışmasının jüri raporunda "tarihi çevreye uygunluk esaslardan biridir"

ifadesi yer almaktadır. Ayrıca raporda yapının Cumhuriyet devrinin tarih boyunca yaşayacak ölmeyen bir abidesi olmasının arzu edildiğinden bahsedilmektedir (Arkitekt, 1949). Yarışmayı Sedat Eldem ve Emin Onat kazanmıştır (Şekil 2.4).

Şekil 2.3 Anıtkabir Perspektifi (Onat ve Arda, 1955)

Şekil 2.4 İstanbul Adalet Sarayı (İstanbul adalet binası müsabakası ,1949)

2.2.3 1950-1980 Dönemi

1950'li yıllar tüm Dünya gibi Türkiye içinde önemli gelişmelerin olduğu bir dönemdir. Bu dönemde tek partili rejimden çok partili döneme geçiş olmuştur. Bu çok partili geçişin siyasal, ekonomik etkenler ve 2. Dünya Savaşı ile yeni bir döneme giren Dünya'daki yansımaları sonucunda hızlandırdığı söylenebilir. Liberal bakış açısıyla yapılan hamleler ve Anadolu'da görülen kuraklıklarla beraber tarım öncelikli üretim geri plana atılmış, köyden kente olan göçlerde ciddi bir artış meydana gelmiş ve bunun

sonucunda büyük kentlerin çevrelerinde gecekondü yerleşimleri oluşmaya başlamıştır (Bozdoğan ve Kasaba, 1998). Bu durumun yarışmalara yansımına bakıldığında kent nüfusu ve sanayileşmenin şartnamelerde ana kriter olarak yer almaya başladığı görülmektedir. İzmir kenti başta olmak üzere 1951 yılından itibaren birçok kentte ulusal-uluslararası imar planı yarışmaları açıldığı ve bu yarışmalarda tasarım problemi olarak kent meydanı, trafik ve büyük bulvar düzenlemelerinin verildiği görülmektedir. Bu anlamda 1951 yılında İzmir’de açılan Uluslararası İzmir Şehir İmar Planı (Şekil 2.5), yarışmasında Kemal Ahmet Aru, Gündüz Özdeş ve Emin Canpolat’ın önerisi birinciliğe layık görülmüştür (İzmir şehri imar planı milletlerarası proje müsabakası programı, 1952). İzmir İmar Planı Yarışması’ndan sonra Eskişehir, Ankara, Antalya, Adapazarı, Mersin, Erzurum, Konya, Adana, Sivas, Trabzon, İzmit, Zonguldak, Gaziantep ve Malatya için de imar planı yarışmaları açılmıştır. Ayrıca 1952 yılında Bayındırlık Bakanlığı tarafından ilk defa Mimarlık ve Şehircilik Yarışmalarına Ait Yönetmelik çıkarılmıştır. Yönetmeliğin hazırlanması hususunda Mimarlar Odası ve Bayındırlık Bakanlığı ortaklaşa çalışarak mimarlık yarışmalarını kurumsallaştırma çalışması yürütmüşlerdir (Özbek, 2017).

Şekil 2.5 İzmir imar planı (İzmir şehri imar planı milletlerarası proje müsabakası programı, 1952)

Yapı ölçeğinde açılan yarışmalara bakıldığında ise konstrüksiyon, yataylık sadelik, plan serbestliği, gelişebilirlik, ulaşılabilirlik, yeşil alan, maliyet, yapılabilirlik, ekonomik, rant, çevreyle uyum, yönlendirme, doku, davet edicilik, insan ölçeği, mütevazilik, teknoloji gibi kelimelerin kullanıldığı görülmektedir (Meltem, 2013).

Ayrıca dönem içerisinde; Sakarya Hükümet Konağı, Urfa Hükümet Konağı, Anakara Esnafları Kooperatifi Çarşı ve İşhanı, Antalya Bölge Müzesi, Türk Ticaret Bankası İzmir Şube Binası, Yeşilköy Hava Meydanı Binası, İstanbul Belediye Sarayı, İzmir Belediye Sarayı, Samsun Belediye Binası, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Ek Binası, Karayolları Genel Müdürlüğü, Erzurum Atatürk Üniversitesi, İzmir PTT Binası, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkiye İş Bankası Anafartalar İşhanı, Konya Belediye Binası, Diyarbakır Üniversitesi Kampüs Planlama, Samsun Belediye Binası Yarışması, Denizli Belediye Sarayı, Ege Üniversitesi Kampüsü, Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüsü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kampüsü Yarışması vb. yarışmalar başta olmak üzere 1980 yılına kadar 344 mimari tasarım yarışması açılmıştır.

2.2.4 1980-2000 Dönemi

1980-2000 yılları arasındaki döneme bakıldığında; neo liberal ve serbest piyasa ekonomisinin benimsendiği gözlenmektedir. Büyük sermaye gruplarının inşaat sektörüne ve gayrimenkule yatırım yapmasıyla büyük tatil köyleri, oteller, alışveriş merkezleri, plazalar 1980'lerin kamusal mekanları olmaya başlamıştır (Uzun, 1999).

'80lerle birlikte ülke nüfusunun yarıdan fazlası kentlerde yaşamaya başlamıştır. Bu nüfus kentin tüm olanaklarından yararlanarak kentsel ranttan pay almakta ancak modernleşme projesinin beklediği kültürel değişimin gerçekleşmediği düşünülmektedir. Kent planlaması daha az önemli kılınmış, Ankara dışındaki metropol alanlarda özellikle üst ölçekli planlama çalışmaları büyük ölçüde gündemden kaldırılmıştır (Tekeli, 1998). Kuban (1986), 1980'li yıllardaki mimarlık ortamını evrensel iletişim gelişmesiyle beraber yapı teknolojisinde ilerlemeyi sağladığını bu yüzden dönemin üretimlerinin 20 yıl öncesine göre daha estetik olduğunu, her ne kadar

belediyelerin planlama hususunda bakış açıslarını doğru bulmasa da bu alanda yapılan çalışmalarda ulaşım ve kent imgesi yönünde yapılan çalışmaları olumlu bulduğu görülmektedir. Fakat diğer bir yönden alanında uzman olmayan kişilerin egemenliğinde kurulan kurullar, ayrıca kent imgesi üzerinde söz söyleyen karar organlarının yetişmemiş teknik elemanların elinde oluşu ve bu durumun yarattığı ilkel, kırıncı, kolay riske giren bir ortam yarattığı gözlemlenmekte buna bağlı olarak rahatsızlığını dile getirmektedir (Kuban, 1986).

Mimarlık ortamının 80’li yıllardaki genel perspektifi bu şekildeyken, Mimarlar Odası’nın 80’li yıllara kadar sürdürdüğü yayın içeriği ve politikasında değişiklikler görülmektedir. Kulaksızoğlu’na (1984) göre, 1960’lardan itibaren zaman zaman yoğunlaşan biçimde, özellikle de 1970’lerde, Mimarlar Odası ve yayın organlarında ‘Ülkede önce düzen, sonra meslek’ şeklinde sloganlaşan bir tutum söz konusudur. 1980’li yıllardaki değişimlerle birlikte oda; mimarlık mesleğini, düşünmeyi, soru sormayı ön plana çıkarırken toplumsal olaylara da seyirci kalmayan bir tutum izler (Ertekin, 1984). Bu durum üyelerin odaya katılımı sağlar ve Oda yeniden yarışma açabilir bir konuma gelir. Açılan yarışmaların genel profiline bakıldığında; doku, enerji verimliliği, kabuk, performans, geleneksellik, prestij, simgesellik, tarihi çevre, yapılı çevre, organizma, teknoloji kelimelerinin kullanıldığı görülmektedir (Erdoğan, 2009).

Dönem içerisinde açılan yarışmalardan olan Afyon Hükümet Konağı Yarışması’nda jüri üyeleri değerlendirme kriterlerini; konum ve çevre özelliklerine uyum, kullanım özellikleri açısından başarı ve simgesel özellikler olarak üç ana başlığa ayırmıştır (Afyon Hükümet Konağı, 1980). Alpay Aşkun ve P. İlgi Yüce’nin önerisi olan proje birinci olmuştur. Jüri raporunda, “Park, anıt, korunacak yapı simetri aksında yer alan, Valilik bölümü ile kavşak yönüne ağırlık veren öneri, korunacak yapıya çok uygun bir fon oluşturmakta, çevre değerlerine katılarak bu değerleri artırmaktadır. Ayrıca öneri sahip olduğu üstün biçimsel özellikleri yanı sıra, yapım kolaylığı ve işletme ekonomisi açısından da başarılıdır. Bu açıdan, sınırlı kaynak ve olanaklarla üstün plastik değerlere ulaşabileceğinin somut kanıtıdır.” ifadelerine yer verildiği gözlenmektedir (Afyon Hükümet Konağı, 1980).

Dönem içerisinde açılan yarışmaların genel profiline bakıldığında; hükümet konağı, kültür merkezi, konut, adliye binası, mahalle düzenlemesi, hastane, ticaret merkezleri, bakanlık binaları, belediye hizmet binası öne çıkan yapı tipolojilerinden olmuştur. Özellikle 1990'lı yılların ortalarından itibaren, kentsel tasarım, logo, afiş, öğrenci ve fikir yarışmalarının da ilan edildiği gözlenmektedir.

Yine bu dönemde; 1980'li yıllardan beri süregelen trafik, çarpık kentleşme ve hava kirliliği gibi sorunlar için kamu, sivil toplum örgütleri ve mimarlık ortamının harekete geçmesi ile doğayı korumaya yönelik bazı sivil toplum kuruluşları kurulur. Bu alanda yaratılan farkındalık mimari proje yarışmalarında da kendini gösterir ve birçok kentsel tasarım fikir ve proje yarışması açılır. Yarışma raporları incelendiğinde sürdürülebilir ve ekolojik yaklaşımların ödül aldığı ve ön plana çıktığı gözlenmektedir. Halka açık olmaya, şeffaflık sunmaya, katılımcılığı desteklemeye ve engelli bireylerin kullanıma uygun olmaya yönelik çözüm önerileri sunan projelerin üretildiği ve önemsendiği yarışma raporlarından anlaşılmaktadır.

2.2.5 2000 ve Sonrası Dönem

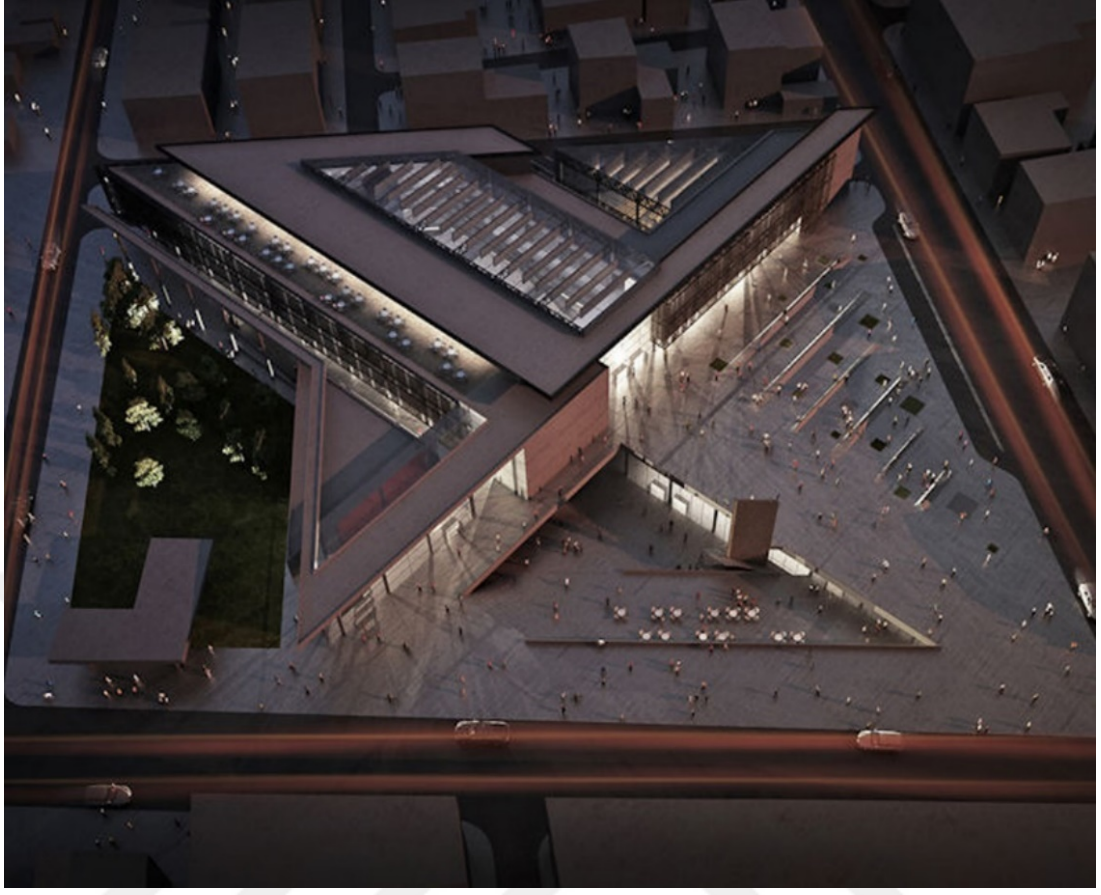
2000 yılından günümüze kadar gelen sürece bakıldığında; ekonomi alanında yapılan değişimlerde inşaat sektörü ülke ekonomisinin lokomotifine haline gelmiştir. Özellikle TOKİ'nin idaresinde elde edilen yapıların nitelikleri tartışma konusu olmuştur. Kamu yapılarının kullanım ömürlerini tamamlamaları sonucu 2010 yılı sonrasında birçok okul, adalet binası, hastane ve belediye binası inşa edilmiştir. Bu yapıların farklı işlevlerde ve/veya farklı bölgelerde inşa edilmelerine rağmen biçimsel özellikleri bakımından tarihsel ve sembolik öykünmeler içerdiği gözlenmektedir. Diğer taraftan yarışma yöntemi kullanılarak elde edilen projelerinde sayılarında artış olduğu gözlenmektedir.

2000 yılı sonrası süreçte belediye hizmet binası, kültür merkezi, gençlik merkezi gibi kamusal kullanımların ön planda olduğu yarışmalar ilan edilmiştir. Bu yarışmaların büyük bir çoğunluğunda belediyelerin yarışmayı açan kurum konumunda olduğu gözlenmektedir. 2000 yılından sonra ilan edilen yarışmaların genel profiline

bakıldığında; kentle uyumluluk, halka açıklık/davet edicilik/katılım, şeffaflık, engelli birey duyarlılığı, ekolojik yaklaşım, sürdürülebilirlik ve kentsel kimlik değerlendirme kriterleri karşımıza çıkmaktadır (Meltem, 2013).

Bu dönemde ilan edilen Bursa Kızıyakup Kent Parkı Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması'nda Evren Başbuğ, İnanç Eray ve Ceyhun Baskın'ın tasarladığı projenin birinci olduğu görülmektedir. Mimari proje raporunda; bahçe kent, kentsel bellek ve izler üzerinden dönüştürülebilir ve esnek olma özellikleri taşıyan projeleri ile bahçe park kullanım alışkanlıklarına bir alternatif üretmesiyle yer ile ilişki kurmuştur. (Bursa Kızıyakup Kent Parkı Kentsel Tasarım ve Mimari Proje Yarışması, 2006). 2002 yılında yapılan Kentsel Mekanlar ve Cepheler Tasarım Projesi-Doğukent Yarışması'nda birinci olan, Hüseyin Kahvecioğlu ve Nurbın Paker'in proje raporunda yeşilin farklı platformlarda tasarımın her aşamasında etkin kılındığından, Doğukent' in doğaya duyarlı olmasını hedeflediklerinden, dış ve iç mekanlardaki düzenlemelerle yeşili üreten bir doku olarak tasarlamak istediklerinden ve böylece insanlarla doğa arasında yer ile ilişki kuran bir sistem tasarlamayı hedeflediklerinden söz etmektedirler. (Kentsel mekanlar ve cepheler tasarım yarışması I -Doğukent, 2002).

Ekolojik yaklaşımların, yapı ölçeğinde ilan edilen yarışmalarada yansıdığı görülmektedir. 2012 yılında Çanakkale Belediyesi “Yeşil” Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması'nın ilan edildiği gözlenmektedir. Yarışma şartnamesine bakıldığında; sürdürülebilir “yeşil” yapı yaklaşımına sahip tasarımların beklendiği gözlenmektedir. Bu nedenle Seden Cinasal Avcı, Ramazan Avcı, Ebru Can, Kenan Bilhan'ın tasarımına 1.ödü l verilmiştir.1.ödü lün verildiği tasarımın mimari proje raporuna bakıldığında ise çevreye zorla bir yükleme yapan anonim bir mimari yerine, yerel sorunlara cevap üretmeye çalışan, bulunduğu çevre ve koşullarla ilişkili yaklaşımı olan aynı zamanda kentliye de farkındalık kazandırmayı amaçlayan duyarlı bir tasarım yapılmaya çalışıldığı ve kentlinin kullanacağı açık alanlar, bisiklet parkları, sergi ve konferans salonları gibi birçok aktivitenin kolaylıkla erişildiği bir yapılanmanın tercih edildiği söylenebilir (1.Ödü l Çanakkale Belediyesi “Yeşil” Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması, bt) (Şekil 2.6)

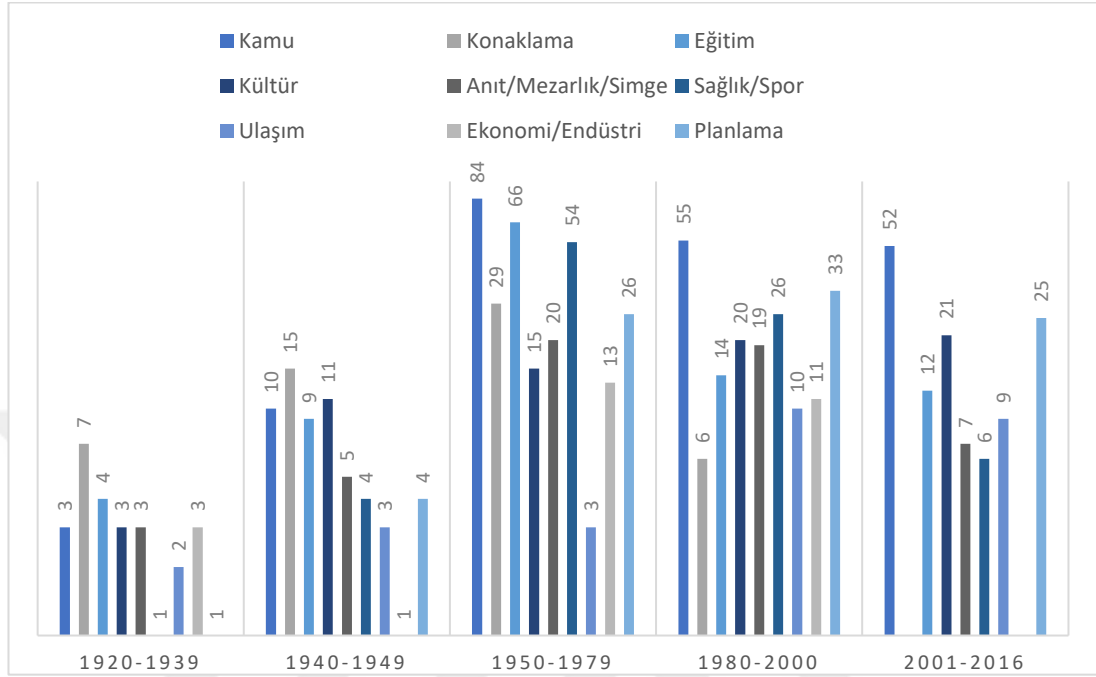

Şekil 2.6 Çanakkale Belediyesi “Yeşil” Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması 1.Ödül (1.Ödül Çanakkale Belediyesi “Yeşil” Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması, bt)

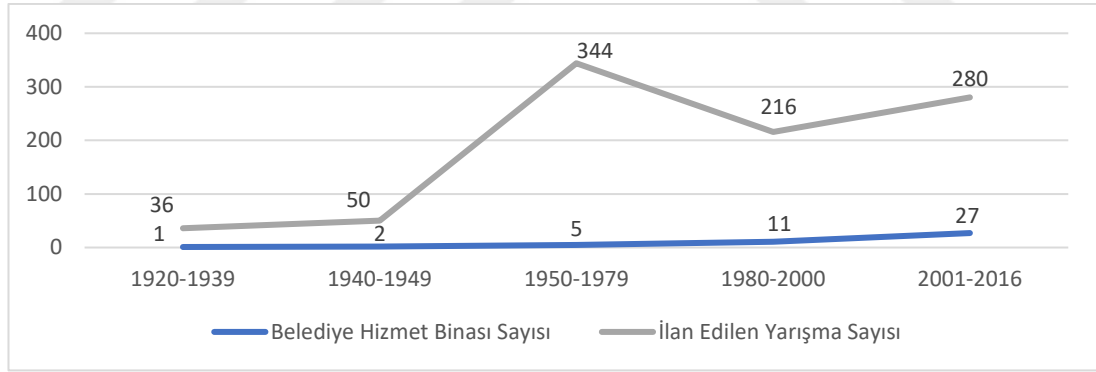
2016 yılı sonuna kadar açılan mimari tasarım yarışmaları incelendiğinde (Şekil 2.8); 1980’li yıllara kadar sistematik bir biçimde yarışma sayısında artış olmasına rağmen, 80 sonrası süreçte sabit olmayan durağan bir artış görülmektedir. 2000 yılı sonrası süreçte ilan edilen yarışmaların genel profiline bakıldığında önceki dönemlere kıyasla belli yapı tiplerinde yarışmaların ilan edildiği, bu yapı tiplerinin ağırlıklı olarak belediye hizmet binaları, kültür yapıları ve meslek odaları için ofis yapıları olduğu gözlenmektedir.

1930’daki Bursa Hal Binası yarışmasından 2016 yılı sonuna kadar toplam 926 mimari-kentsel tasarım yarışması açılmıştır. Bu yarışmalar içerisinde; barınma/dinlenme, sağlık/spor, eğitim, kültür, kamu, ekonomi/endüstri, konut, planlama, dini yapı, anıt, ulaşım gibi proje tipleri yer almaktadır (Şekil 2.7). En fazla kamu yapıları yarışmaları ilan edilmiştir ve bu yapı grubu içerisinde belediye hizmet

binaları özellikle 2000 sonrası süreçte en fazla yarışması ilan edilen yapı tipi olarak gözlenmektedir (Şekil 2.9) (Tablo 2.1)

Şekil 2.7 Dönemlere göre öne çıkan yapı tipleri

Şekil 2.8 Yıllara bağlı ilan edilen belediye hizmet binası yarışmalarının sayıları

Ayrıca 2000'li yıllardan günümüze kadar geçen sürede mimari proje yarışmalarına bakıldığında; yarışmaların yapı elde etme özelliğinin yanı sıra mimarlık eğitimi için de bir kaynak olarak değerlendirildiği gözlenmektedir. Özellikle teknolojinin ve iletişim araçlarının gelişimiyle birlikte oluşturulan Kolokyum, Arkitera ve Yarışmayla Yap gibi medyalar aracılığı ile yarışmalar daha ulaşılabilir ve görünür hale gelmiştir. Bu anlamda yarışmalar zamana, teknolojiye ve gereksinimlere göre değişim göstermiştir

Tablo 2.2 Yarışmaların dönemsel özellikleri

Dönem	Dönem İçerisinde Öne Çıkan Yapı Tipi	Dönem Özelliği
1920-1939	Konut/Apartman Eğitim Yapısı (Konservatuar/Jandarma/Polis okulu) Anıt/Mezarlık Kültür yapıları (Halkevi)	Meclis, belediye binası, adliye binası, sinema, hal binası, fabrika, imar planlaması farklı ölçeklerde yarışmalar da ilan edilmiştir.
1940-1949	Eğitim Yapıları (köy enstitüleri, köy okulları) Konaklama Yapıları (konut, otel, yurt) Kültür Yapıları (tiyatro, sergi, sinema) Anıt Ofis Yapıları (çeşitli kurum müdürlükleri ve meslek odaları için binalar)	Dönem içerisinde adalet binası, belediye hizmet binası, spor salonu ve imar planlaması üzerine yarışmalar ilan edilmiştir. Dönem içerisinde ilan edilen yarışmalara bakıldığında farklı işlev gruplarında ve farklı ölçeklerde yarışmalar ilan edildiği gözlenmiştir.
1950-1979	Ofis Yapıları (kurum il/ilçe müdürlükleri için) Eğitim Yapıları (Fakülte/Okul/Kolejler) Sağlık Yapıları (Sanatoryum, Bakımevi) Konaklama Yapıları (Konut, yurt, otel)	Dönem içerisinde özellikle Anadolu kentleri için imar planı yarışmaları ilan edildiği görülüyor. Ayrıca anıt, hükümet konağı, sinema salonu, kongre salonu, tiyatro salonu, belediye hizmet binası ve havaalanı konularında yarışmalar ilan edilmiştir. Konut yarışmalarında ağırlıklı olarak işçi evleri ve lojmanlar gözlenmiştir.
1980-2000	Kentsel Tasarım (park kıyı düzenlemeleri) Ofis Yapıları (kurum il/ilçe müdürlükleri için) Sağlık Yapıları (Hastane, Bakımevi) Kültür Yapıları (Sinema, tiyatro, müze) Hükümet Konağı	Dönem içerisinde öğrenci fikir yarışmaları ilan edildiği bu yarışmaların gecekondü mahallelerinin çözümü üzerine olduğu dikkat çekmiştir. Ayrıca mimarları ödüllendirmek için Sedat Simavi ödülleri bu dönem içerisinde verilmeye başlanmıştır. Archiprix Türkiye Mimarlık Öğrencileri Bitirme Projeleri yarışması 1996 yılında başlamıştır.
2001-2016	Belediye Hizmet Binası Kentsel Tasarım Ofis Tipi (Meslek Odaları için yapılar) Kültür Yapıları	Dönem içerisinde ilan edilen yarışmalardaki yapı tiplerine bakıldığında önceki dönemlerde olduğu kadar yapı çeşidi görülmediği belli işlev gruplarına odaklanıldığı dikkat çekmektedir.

BÖLÜM ÜÇ

BELEDİYE HİZMET BİNASI ELDE ETME YÖNTEMLERİ

Yerel yönetimlerin, çağımızın temel yaşam ölçeği olan kentin gelişimi ve biçimlenişinde üstlendikleri rol ile günlük yaşantımızda önemli bir yer tuttuğu düşünülmektedir. Belediyeler; valilik, kaymakamlık, adliye gibi diğer kamu yapılarından farklı olarak, halkla daha yakın ilişki/iletişim kuran demokratik yapısından dolayı kentlinin yerel yönetimi benimsemesini sağlar. Belediyelerin, hızlı kentleşme ve nüfus artışından dolayı iş yükünün sürekli değiştiği, bu nedenle son dönemde belediye hizmet binası ihtiyacında artış olduğu görülmektedir. Belediye hizmet binalarının; kent içindeki konumları, bulundukları alana getirdikleri insan ve araç yoğunluğu ve simgesel değerleri ile kentin biçimlenişinde önemli rol oynadıkları düşünüldüğünde; belediye hizmet binalarının, sadece kanunlarla meydana gelen yapısal değişimlerden değil, toplumsal dönüşümlerden ve mimari eğilimlerden de etkilendiklerini söylemek mümkündür. Yarışma yöntemi ve ihale yönteminin proje/yapı elde etme konusunda irdelenmesi, bu yöntemler ile elde edilen proje/yapıların tartışılması ve ortaya konulması bu bölümün konusunu oluşturmaktadır.

3.1 Yerel Yönetim Kavramı ve Temsiliyet

Yerel yönetim, yurttaşlık bilincini demokratik yaşamı ve siyasal katılımı pekiştiren bir olgu olarak ifade edilebilir. Yerel yönetimler altyapı, ulaşım, üstyapı, eğitim, sağlık ve sosyokültürel alanlarda hizmet vermekte olup, halk ise merkezi yönetimden farklı olarak yerel yönetimle doğrudan ve birinci dereceden ilişki kurabilmektedir.

Yerel yönetim kavramının tarihsel sürecine bakıldığında; Ortaçağ Avrupa'sında siyasal, hukuki ve sosyal-idari bir kurum olarak ortaya çıkmış olduğu görülmektedir. Ülkemizde ise belediye teşkilatının temelleri Osmanlı'da I. Meşrutiyet Dönemi'nde atılmıştır (Ortaylı, 1985) ve bu durumun 1930 Belediyeler Kanunu'na bir alt yapı oluşturduğu görülmektedir. 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu ile iki bin nüfusun üstünde olan ve köy statüsü dışında kalan bütün yerleşimlerin kanun

kapsamına alındığı ve bu yerleşimlerde belediye yönetiminin kurulduğu gözlenmektedir. 1930’lu yıllarda uygulamaya giren tek kademeli Belediye Yönetimi yapılanmasının büyük kentler için işlevini kaybetmeye başlamasıyla aşamalı olarak sistemde değişikliğe gidildiği görülmektedir. 23.03.1984 tarihinde kabul edilen Büyükşehir Belediyelerinin Kuruluşu Hakkındaki 195 sayılı Kanun Hükmünde Kararname birkaç ay sonra, 09.07.1984 tarihinde 3030 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile değiştirilmiştir (Toprak, 2014). Böylece 1984 tarihli 3030 sayılı kanun ile yürürlüğe giren iki kademeli yönetsel yapı Ankara, İstanbul ve İzmir için uygulamaya alınmıştır. 5216 sayılı kanun, kademeli yapıyı alt kademe, ilk kademe ve ilçe gibi değişikliklerle geliştirmiş ve nihai olarak “Büyükşehir ve Büyükşehir İlçe Belediyeleri” tipi ile iki kademeli yapı yürürlüğe girmiştir. 1580 sayılı Belediye Kanunu, 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ile yürürlükten kalkmıştır. 1580 sayılı Belediye Kanunu’nda “...hayatı ucuzlatacak sair tedbirleri almak” (1580, md.15/43) hükmü, 5393 sayılı yeni düzenlemede yer almamıştır. Buna karşılık yaşam kalitesi kavramının öne çıktığı gözlenmektedir (Toprak, 2014).

Bugün algıladığımız yerel yönetimlerin, merkezi bir idarenin dışında yerel toplumun ihtiyaçlarını karşılayan ve karar mercilerini doğrudan halkın seçtiği bir kurum olduğu görülmektedir. Anayasamıza göre ‘Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileri’ olarak tanımlanmaktadır (İl, İlçe ve belde belediyeleri hukuki yapı, bt). Anayasamızda yer aldığı üzere yerel yönetimlerin denetimi yargıya bağlıdır, bu yüzden yerel yönetimler merkezi yönetimden bağımsızdır.

2005 yılı sonrasında düzenlenen mevzuatlara bakıldığında ise “Herkes ikamet ettiği beldenin hemşerisidir. Hemşerilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Belediye, hemşeriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır” ifadesi ile

halkın katılımını vurgulayan maddelerin yer aldığı görülmektedir. (Belediye Kanunu, 2005). İlgili kanun maddesi göz önünde bulundurularak; özellikle 2000 yılı sonrası ihale yöntemi ile uygulanan belediye hizmet binalarının süreçlerinin kamuoyu tarafından takip edilebilir ve ulaşılabilir olmaması, gün geçtikçe sayılarının artması, geleneksel mimari imgelerle temsil edilmesi ve ülkenin birçok noktasında yere özgü veriler gözetmeksizin uygulanması dikkat çekici bir durumdur. Bu yapıların sayılarının yarışma ile uygulanan yapılara kıyasla oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde yarışma yöntemi ile bugüne kadar elde edilen belediye hizmet binası projelerinin sayılarını ve uygulanma oranlarını ortaya koymak hedeflenmektedir. Ayrıca son yıllarda etkisi giderek artan Selçuklu-Osmanlı imgeleriyle temsil edilen belediye hizmet binalarının üretim nedenleri, uygulanma yoğunlukları, benzerlikleri ve benzeme sebepleri irdelenmiştir.

3.2 Belediye Hizmet Binalarının Yarışma Yöntemi İle Elde Edilmesi

Yarışmalar katılımcı ve demokratik bir yapıya sahiptir. Bu nedenle demokrasinin kentteki temel ölçeği olan yerel yönetimlerin yapı üretme konusunda yarışma yöntemini tercih etmesi beklenilmektedir. 1930 yılındaki Bursa Hal Binası yarışmasından 2016 yılı sonuna kadar açılan toplam 926 mimari/kentsel tasarım yarışması içerisinde 46 tane belediye hizmet binası yarışması ilan edildiği görülmektedir. Bu yarışmaların dönemsel dağılımına bakıldığında ise; 2000 yılı sonrası süreçte belediye hizmet binası yarışmasında büyük bir artış olduğu görülmektedir (Tablo 3.1). 2005 yılındaki Büyükşehir yasası ile birlikte belediyelerin yetki alanlarının genişlemesi, birçok belediyenin büyükşehir belediyesine dönüşmesi, eski yapıların yapı kullanım ömürlerini doldurmaları ya da artan kapasite ile birlikte birçok belediyenin yeni yapılara ihtiyaç duyması gibi nedenlerden dolayı, yarışma sayısında artış olduğunu söylemek mümkündür. Fakat artan yarışma sayısı ile birlikte uygulanma yüzdesine bakıldığında ilan edilen 46 belediye hizmet binası yarışması olmasına rağmen uygulanan proje sayısının 18 olduğu görülmektedir (Tablo 3.1).

1938’de ilk ilan edilen Akhisar Belediye Hizmet Binası yarışmasından 2016 yılı sonuna kadarki süreçte toplam 46 yarışma ilan edilmiştir. Akhisar için 1938’de, Adana için 1944’de ve İzmit için 1948’de belediye hizmet binası yarışması açılmasına rağmen, yarışma yöntemiyle uygulanan ilk belediye binası 1948’de yarışması ilan edilen ve 1953’de uygulaması tamamlanan İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası olmuştur (Tablo 3.1).

Belediye hizmet binası yarışmalarının genel profiline bakılarak çeşitli tespitler yapmak mümkündür. Bu anlamda yarışmaların yapılış biçimleri katılıma açıklığı üzerinden değerlendirildiğinde; 2 sınırlı, 2 bölgesel ve 42 ulusal yarışmanın olduğu görülmektedir. Sınırlı yarışma tipinde ilan edilen Kocasinan Belediye Hizmet Binası ve Melikgazi Belediye Hizmet Binası yarışmalarında elde edilen projelerin uygulanmış olduğu görülmektedir. Yapılış yöntemi olarak bakıldığında ise 1 ön seçimli 45 tek aşamalı yarışmanın ilan edildiği görülmektedir. Denizli Belediye Hizmet Binası (1978-2009), Ankara Büyükşehir Belediye Hizmet Binası (1985-2000), Manisa Belediye Hizmet Binası (2006-2011), Çankaya Belediye Hizmet Binası (1996-2010), İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası (1948-2001) ve Trabzon Belediye Hizmet Binası (1996-2006) için iki kez yarışma ilan edildiği görülmektedir. Bu yarışmalar içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi için 1948’de ilan edilen yarışma ile elde edilen projenin, Trabzon Belediye Hizmet Binası içinde 2006 yılında ilan edilen yarışma ile elde edilen projenin uygulandığı gözlenmektedir.

Yarışmaların il bazında dağılımına bakıldığında ise; Ankara’nın Çankaya Belediyesi için iki kez, Büyükşehir Belediyesi için iki kez ve Altındağ Belediyesi için bir kez belediye hizmet binası yarışması ilan etmesinden dolayı en çok yarışma ilan edilen il olduğu görülmektedir. Bu yarışmalardan sadece Altındağ Belediye Hizmet Binası’nın uygulandığı gözlenmektedir. İstanbul ve Antalya illerinde dört belediye hizmet binası yarışmasının ilan edildiği Tablo 3.2’de görülmektedir. İstanbul ilinde Büyükşehir Belediye Hizmet Binası (1948-2001), Gaziosmanpaşa Belediye Hizmet Binası (2004) ve Pendik Belediye Hizmet Binası (2005) için ilan edilen yarışmalardan sadece 1948 yılında projesi elde edilen İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası’nın uygulandığı görülmektedir. Antalya ilinde ilan edilen Varsak Belediye

Hizmet Binası ve Serik Belediye Hizmet Binası yarışmalarının bölgesel ve tek kademeli ilan edildiği, Gazipaşa Belediye Hizmet Binası ve Antalya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası yarışmalarının ise ulusal ve tek kademeli ilan edildiği gözlenmektedir. Bu yarışmalardan ise sadece Antalya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası'nın uygulandığı görülmektedir.

46 belediye hizmet binası yarışması içinde uygulanmayan 28 projenin ana hatları ile uygulanmama nedenleri Yarışma Projeleri ve Uygulanmama Nedenleri başlığı altında ele alınmıştır. Uygulanan projelerin, uygulama süreci ve sonuç ürünleri hakkındaki detaylı bilgiler ise Yarışma Yöntemi İle Uygulanan Belediye Hizmet Binaları başlığında incelenmiştir.

Tablo 3.1 1920-2016 yılları açılan belediye binası yarışmalarının durum dökümü

	Yarışmanın Adı	Yarışma Tipi	Yıl	Uygulanma Durumu
1920-1940	Akhisar Belediye Binası Hizmet		1938	Uygulanmadı
1940-1950	Adana Belediye Binası Proje Hizmet Yarışması	Ulusal, Tek Kademeli	1944	Uygulanmadı
	İzmit Belediye Binası Proje Hizmet Yarışması	Ulusal, Tek Kademeli	1948	Uygulanmadı
1950-1980	İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1953	Uygulandı
	Konya Belediye Sarayı	Ulusal, Tek Kademeli	1957	Uygulandı
	İzmir Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1966	Uygulandı
	Samsun Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1971	Uygulandı
	Denizli Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1978	Uygulanmadı
1980-2000	Ankara Büyükşehir Belediye Hizmet Binası Yarışması	Ulusal, Tek Kademeli	1985	Uygulanmadı

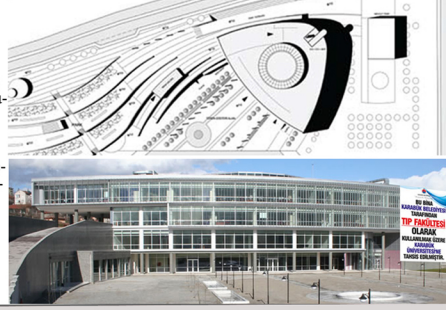
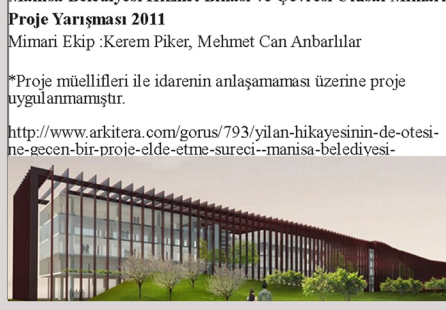
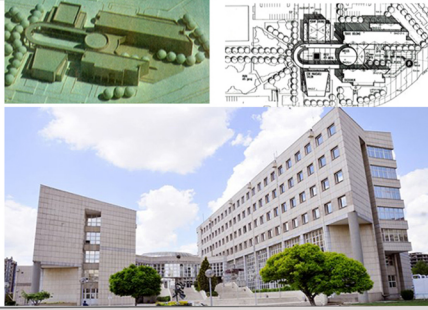
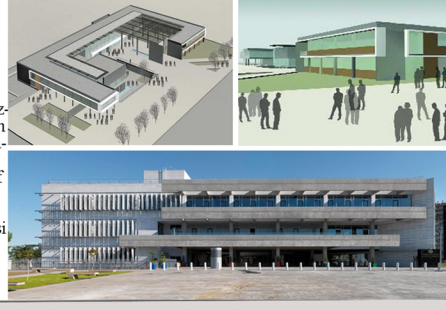
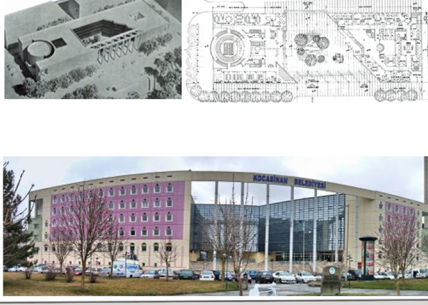
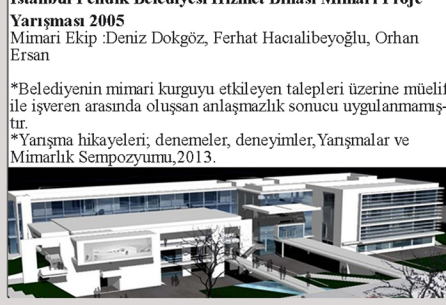
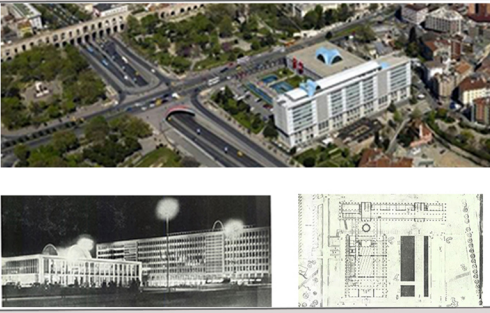
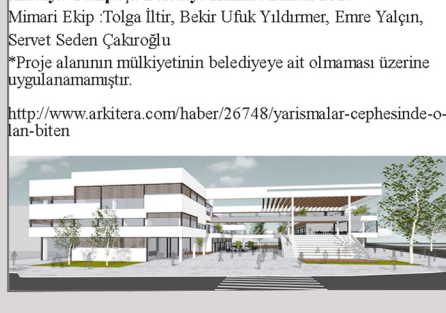
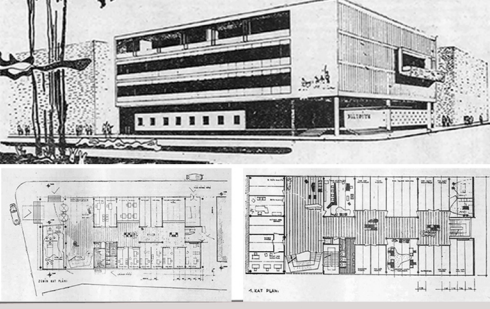
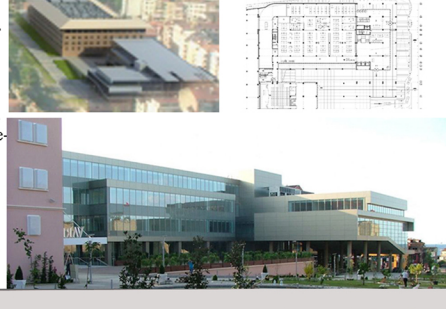
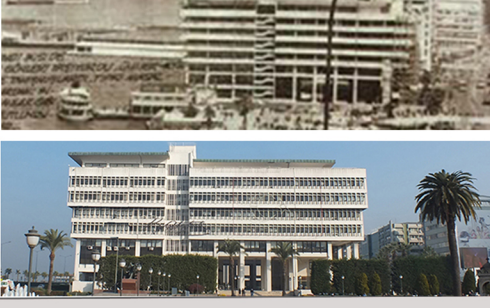
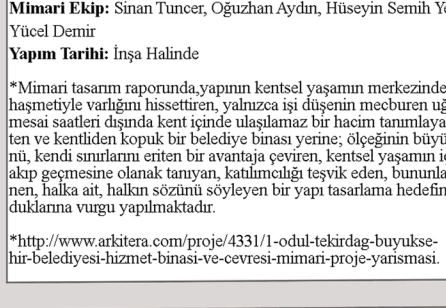
Tablo 3.1 Devamı

1980-2000	Ankara Altındağ Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1986	Uygulandı
	Gaziantep Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1986	Uygulandı
	Kayseri Kocasinan Belediye Hizmet Binası	Sınırlı, Tek Kademeli	1991	Uygulandı
	Kayseri Melikgazi Belediye Hizmet Binası	Sınırlı, Tek Kademeli	1991	Uygulandı
	Aydın Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1992	Uygulanmadı
	Ankara Çankaya Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1996	Uygulanmadı
	Konya Karatay Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1996	Uygulanmadı
	Trabzon Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1996	Uygulanmadı
	Kocaeli Derince Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	1997	Uygulanmadı
	Ankara Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2000	Uygulanmadı
2000-2016	İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2001	Uygulanmadı
	Antalya Karaalihisarlıoğlu Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2002	Uygulandı
	İstanbul Gaziosmanpaşa Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2004	Uygulanmadı
	Eskişehir Tepebaşı Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2004	Uygulandı
	Karabük Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2005	Uygulandı
	İstanbul Pendik Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2005	Uygulanmadı
	Diyarbakır Yenişehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2005	Uygulandı
	Manisa Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2006	Uygulanmadı
	Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2006	Uygulandı

Tablo 3.1 Devamı

2000-2016	Trabzon Büyükşehir Belediye Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2006	Uygulandı
	Antalya Serik Belediye Hizmet Binası	Bölgesel, Tek Kademeli	2006	Uygulanmadı
	Antalya Varsak Belediye Hizmet Binası	Bölgesel, Tek Kademeli	2006	Uygulanmadı
	Denizli Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2009	Uygulanmadı
	Osmaniye Kadirli Belediye Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2009	Uygulandı
	Çankaya Belediyesi Başkanlık Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2010	Uygulanmadı
	Manisa Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2011	Uygulanmadı
	Adana Çukurova Belediyesi Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2011	Uygulandı
	Uşak Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2011	Uygulanmadı
	Çanakkale Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2012	Uygulanıyor
	Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2013	Uygulanmadı
	Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2015	Uygulanıyor
	İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2015	Uygulanmadı
	Bornova Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Ön Seçimli	2015	Uygulanmadı
	Van İpekyolu Belediye Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2015	Uygulanmadı
	İnegöl Belediyesi Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2016	Uygulanmadı
	Efeler Belediyesi Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2016	Uygulanmadı
	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası	Ulusal, Tek Kademeli	2016	Uygulanmadı

Tablo 3.2 2016 Yılı sonunda kadar ilan edilen belediye hizmet binası yarışma projeleri

Akhisar Belediye Binası Yarışması Yarışma Tarihi : 1938 Mimarlar cemiyeti yarışmanın mimari usullere ve kaidelere uygun olmadığını öne sürerek belediyeye itiraz etmiştir. (Arktitekt,1937/10-11, sf. 313-314). *Yarışmanın sadece ilan metnine ulaşılmıştır.	Denizli Belediye Sarayı 1978 Mimari Ekip :Orhan Dinç, Müjdat Karaca, Yakup Hazan, Suzan Akgül, Mahmut Yıldırım Denizli Belediyesi Proje Yarışması,http://dergi.mo.org.tr/dergi-ler/4/339/4892.pdf 	Ankara Altındağ Belediye Hizmet Binası 1986 Mimari Ekip :Merih Karaaslan, Nuran Karaaslan Yapım Tarihi :1991 Proje Alanı:35.000 m2 Jüri raporuna göre,yapının kentin hakim noktasında bulunurken kentin bakiy aşımı daraltılmak için az katlı çözülmemesi ve farklı kotlardan giriş alınması yanında yaratıldığı geniş boşlukla kentiyle mekansal katkıda bulunması olumlu bulunmuştur. fakat yapının uygulama aşamasında nikaah salını fazla bulunduğundan %25 oranında yapı küçültülerek uygulanacağı ve yapının bir kısmı Sağlık Bakanlığı'na kiralandığı görülmekte. http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/535/7896.pdf,http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/dosya31.pdf		Karabük Belediye Hizmet Binası 2005 Mimari Ekip :Erkin Mutlu Yapım Tarihi :2008 Proje Alanı :16.500 m2 *Jüri raporunda proje işlişin, açık alanların kurşunsuzdaki; yapıya yaya yaklaşımı arazi kotları ile bütünleştiril, kademelen çok iyi ifade eden rampaların,bunun yanında yeşil alan çoğaltıcı etken ve görsel sürekliliği sağlanmasından dolayı proje ödüle layık bulunduğu ifadesi yer almaktadır. *Yapı uygulandıktan sonra 2009 yönetimi değişikliği sonucu yeni yönetimin yapıyı kullanmak istememesi üzerine yapı boşaltılmıştır. Belediye tarafından Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne hastane olarak kullanılması için kiralanamamasına rağmen üniversitenin hastane açma yetkisi bulunmadığından yapı kullanılmamaktadır. http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-karabuk-belediyesi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/1112		Proje Yarışması 2011 Mimari Ekip :Kerem Piker, Mehmet Can Anbarlılar *Proje müellifleri ile idarenin anlaşılmasına üzerine proje uygulanmamıştır. http://www.arkitera.com/gorus/793/ylan-hikayesinin-de-otesi-ne-gecen-bir-proje-elde-etme-sureci-manisa-belediyesi-			
Adana Belediye Sarayı 1944 Mimari Ekip :Hamit Kemali Söylemezoğlu, Ratip Erhan, Orhan Tolun Adana Proje Müsabakası,http://dergi.mo.org.tr/dergi-ler/2/127/1452.pdf	Ankara Büyükşehir Belediye Sarayı 1985 Mimari Ekip : Yüksel Erdemir, Cem Açıkkol 	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası 1986 Mimari Ekip : Hasan Özbay, A. Tamer Başbuğ Yapım Tarihi :1994 Proje Alanı:21.279 m2 Proje raporuna göre,belediye hizmet binaları halkın oyuyla gelen kişilerin yönetime gelmesi sebebiyle diğer kamu hizmet binalarıyla karşılaştırıldıklarında demokratik yapılar olduğu belirtilmiştir. Bu düşüncelerle tasarımın ana unsuru olarak meclis yapının merkezinde yer alırken diğer binalar onu çevrelemektedir.Büro külleri ile tarımların plaza, meclis salonuna doğru yükselerek belediye ana girişini oluşturmaktadır. http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/539/7997.pdf		Diyarbakır Yenışehir Belediye Hizmet Binası 2005 Yarışma Yılı :2005 Yarışma Tipi : Ulusal, Tek Kademeli Mimari Ekip : Sema Uygur, Özcan Uygur Yapım Tarihi : 2016 Proje Alanı : 9.893m2 *2012 yılına kadar olan gelişmeler sonucunda hem projenin içeriği hem de arası değişime uğramıştır. Yeniden kurgulanan proje 2016 yılında hizmete açıldı. Müelliflere göre, üç katlı kare planlı olarak tasarlanan yapının temel prensibinin belediye binasının halkın evi olarak, kullanımını sağlamak olduğunu ifade etmektedirler. Bunun için zemin katı avluda vatandaşların serbestçe dolaşabilecekleri sosyal alanlar yaratılmasına ana hedef olduğu görülmekte. http://www.arkitera.com/proje/6335/diyarbakir-yenisehir-belediye-binasi http://www.arkitera.com/haber/27253/iki-yarisma-iki-surec http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSoy=40&RecID=983		Cukurova Belediyesi Hizmet Binası Mimari Ekip :Derya Ekim Öztepe, Ozan Öztepe Yapım Tarihi :2012 Proje Alanı :17.100 m2 *Tasarımın mimari proje raporuna bakıldığında proje müellifleri, tasarımın Kent Parkı olgusunu Adana halkının toprak ile olan ilişkisi üzerinden derleyerek güçlü ve her kota erişilebilir yaya aksı üzerinde geleneksel kamu yapılarının antsal duruşundan uzak, kurulu sistemden çok kullanıcısına öncelik ve hareket sağlayan, topografya ile uyumlu, az katlı özgün ve katlımcı bir yapı yaratma gayesinde oldukları ifadesi yer almaktadır. *http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-adana-cukurova-ile-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/542.		Çanakkale Belediye Binası 2012 Mimari Ekip :Seden Cinasal Avcı, Ramazan Avcı, Ebru Can, Kenan Bilhan Yapım Tarihi :İnşa halinde Proje Alanı :26.000 m2 *Proje raporunda, çevreye zorda bir yüküme yapan anonim bir mimari yerine, yerel sorunlara cevap üretmeye çalışan, bulunduğu çevre ve koşullarla ilişkilili yaklaşım olan aynı zamanda kentiyle de farkındalık kazandırmayı amaçlayan "duyarlı" bir tasarım yapımına çalışıldığı ve kentinin kullanacağı açık alanlar, bisiklet parkları, sergi ve konferans salonları gibi büyük aktivitenin kolaylıkla erişildiği bir yapılaşma tercih edildiği ifade ediliyor. *http://www.arkitera.com/proje/1427/1-odul-canakkale-belediyesi-yesil-yerel-yonetim-ve-kultur-merkezi-binasi-yarismasi-	
İzmit Belediye Binası 1948 Mimari Ekip :Kemal Ahmet Aru, Hamit Kemali Söylemezoğlu, Gündüz Özdeş İzmit Proje Müsabakası,http://dergi.mo.org.tr/dergi-ler/2/161/1991.pdf	Aydın Belediye Sarayı ve Çevre Düzenlemesi 1992 Mimari Ekip : Barış Incesu http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/351/5078.pdf	Kayseri Kocasinan Belediyesi Hizmet Tesisleri 1991 Mimari Ekip :Vedat Dalokay, İlhami Ural Yapım Tarihi :1994 Proje Alanı :16.000 m2 Davetli olarak açılan yarışmada 7 proje yer almıştır. Yüksel Erdemir, Sıray Erdemir, Mehmet Soylu, Mete Öz, Hasan Özbay, Baran İdil, A. Tamer Başbuğ, Merih Karaaslan, Güngör Kaftancı, Necdett Yongancıoğlu, Ali E. Köstepen, Mustafa Gürbüz, M. Ali Polatkan, Feridane Bostancı grupları ise diğer katılımcılardır.Cephenin sonra ki yıllarda farklı renklerle boyanması dışında bir değişikliğe uğramamıştır. http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/299/4232.pdf		Gaziosmanpaşa Belediye Hizmet Alanı Mimari Proje Yarışması 2004 Mimari Ekip :Dilek Topuz Derman, Fırat Gülmez http://v2.arkiv.com.tr/p490-4-gaziosmanpasa-belediye-hizmet-alanimimari-kentsel-tasarim-yarisma-projesi.html		İstanbul Pendik Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması 2005 Mimari Ekip :Deniz Döğöz, Ferhat Hacıalıbeyoğlu, Orhan Ersan *Belediyenin mimari kurguyu etkileyen talepleri üzerine mülîf ile işveren arasında oluşan anlaşmazlık sonucu uygulanmamıştır. *Yarışma hikayeleri; denemeler, deneyimler,Yarışmalar ve Mimari Sempozyumu,2013		Uşak Belediyesi Hizmet Binası 2011 Mimari Ekip :Selim Velioglu, Erce Funda, Orkan Özler, Ersen Gökileş *Yönetimin değişmesi üzerine proje uygulanmamıştır http://www.arkitera.com/haber/26739/usak-belediyesinin-yarisma-projeleri-neden-uygulanamiyor-	
İstanbul Belediye Sarayı 1953 Mimari Ekip :Nevzat Erol Yapım Tarihi :1960 Proje Alanı : 35.100 m2 *Nevzat Erol'a göre yapı, kendi iç meydanı havuzu ve arka taraftaki set bahçeleri ile sade, fonksiyonel ve bulunduğu tarihi çevreye saygılı olacak biçimde tasarlanmıştır. İstanbul Belediye Sarayı,http://dergi.mo.org.tr/dergi-ler/4/313/9270.pdf		Kayseri Melikgazi Belediye Sarayı ve Rant Tesisleri 1991 Mimari Ekip : Afan Yatman, Nesrin Yatan Yapım Tarihi : 1995 Melikgazi Belediye Binası aynı Kocasinan Belediye Binası'nda olduğu gibi davetli olarak yarışmaya açılmıştır. Yurdanur Seğin, Ömer Olcay, Faruk Eşim, Suat Güreşoğlu, Yüksel Erdemir, Sıray Erdemir, İzzet Başkal, Seyit Mehmet, Polat, İlhami Ural ise ödül alan diğer müelliflerdir. Yapı inşa edildikten sonra cephede kullanılan renkler açısından çok kez değişikliğe uğramıştır.Melikgazi Belediye Binasının, iş yoğunluğu sebebiyle yapıyı yetersiz kalması dolayısıyla belediye yönetimi, çözümü yapının kullanımları ile birlikte almıştır. Belediye çalışanları yapının yenilenmesini isteyince, zemin + 3 normal kat olarak düzenleneni yapıya 2 kat ilave edilmiş ve cephe yenilenmesi yapı 2016'da yeniden kullanıma açılmıştır. http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/351/5072.pdf,http://www.kayserihaber.com.tr/haber/melikgazi-yeni-hizmet-binasi-18078.html		Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası 2006 Mimari Ekip : Özgür Karakaş Yapım Tarihi : 2010 Proje Alanı :38.000 m2 *Yapı tasarlanırken kamusal kullanımlar ve ofis kullanımları farklı kütüphane olarak ele alındığı görülmekte. Yükselen blokda belediyenin ofisleri yer alırken az katlı iki kütüphane ticaret ve sosyal alanları çözülmesi görülmekte. http://v3.arkitera.com/?p113-kahramanmaraş-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&ID=845		Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası 2013 Mimari Ekip :Tolga İltir, Bekir Ufuk Yıldırım, Emre Yalçın, Servet Seden Çakaroglu *Proje alanının mülkiyetinin belediyeye ait olmaması üzerine uygulanamamıştır http://www.arkitera.com/haber/26748/yarismalar-cephe-sinde-olan-biten			
Konya Belediye Sarayı 1957 Mimari Ekip :Doğan Tekeli, Metin Hepgüler, Sami S. Sisa Yapım Tarihi :1964 Proje Alanı:3.000 m2 *Jüri raporuna göre yapı, belediye binası kimliğini taşıması, arsa ile kurguduy ilişkiler ve program sebebiyle oluşan kütle ağırlığını hafifleten cephe hareketlerine sahip olması bakımından başarılı bulunduğu ifade edilmektedir. Konya Belediye Sarayı, http://dergi.mo.org.tr/dergi-ler/2/224/3057.pdf		Trabzon Belediyesi Hizmet Binası 1996 Mimari Ekip :Nuran Ünsal *Tasarımın uygulama projeleri hazırlanmasına rağmen uygulanmamıştır. http://www.usal-karaaslanmimarlik.com/trabzon-belediye.html http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/495/7257.pdf		Kocaeli-Derince Belediye Sarayı Alışveriş Merkezi-Büro Kompleksi ve Çevre Düzenlemesi 1997 Mimari Ekip :Mehmet Soylu, Mete Öz http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/510/7472.pdf		Konak Belediyesi Hizmet Binası ve Yakın Çevresinin Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması 2015 Mimari Ekip :M. Ziya İnren,Mehmet Şekik Yasavul *Tasarımın ihale tarihi belediyeli için uygulanmayan projeler arasında yer almaktadır. http://www.arkitera.com/haber/27431/2015-ve-2016-yarismalarinda-son-durum		Bornova Belediye Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması 2015 Mimari Ekip : Orhan Ersan, Ferhat Hacıalıbeyoğlu, Deniz Döğöz *Projenin ihalesi çalışma sürecinde yapılmadığı için uygulanmayan projeler arasında yer almaktadır. http://www.arkitera.com/proje/5048/1-odul-bornova-belediye-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi-	
İzmir Büyükşehir Belediye Binası 1966 Mimari Ekip :Özdemir Aras, Altan Akı, Erhan Demirok Yapım Tarihi :1971 Proje Alanı:35.100 m2 *Konak Meydanı'nda kamu yapılarının bulunduğu bir çevrede yer almaktadır. İnşaatına 1971 başlanılmasına rağmen 80'li yıllara kadar ekonomik nedenlerden dolayı inşaatı tamamlanamamıştır. *Milliyet gazete arşivi		Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanlık Sarayı ile Ticari ve Sosyal Tesisleri 2000 Mimari Ekip :Coşkun Erkal, Filiz Erkal, Ozan Erkal, Emre Erkal Kural, Ahmet Üzel *Belediye yarışma sürecine dahil olmadıkları idda ederek yapıyı uygulamamıştır. *Ulusal Mimari Yarışmaları Sempozyumu,2007.		İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası 2001 Mimari Ekip : Murat Tabanlıoğlu, Melkan Gürsel, Fehmi Kobal, Murat Bilsay, Çağın Tepetaz, Aytegin Komut, Ebru Kazanoğlu, Murat Cengiz, Ömer Alp Hatıpaçoğlu, Başak Akoyunlu, Ömer Selçuk Baz *İki kez ihalesi yapılmasına rağmen ekonomik nedenlerden dolayı yapı uygulanamamıştır. http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-istanbul-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/6420		Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası 2015 Mimari Ekip :Sinan Tuncer, Oğuzhan Aydın, Hüseyin Semih Yeşilmen, Yücel Demir Yapım Tarihi : İnşa Halinde *Mimari tasarım raporunda,yapının kentsel yaşamın merkezinde, bütün hasmetleriyle varlığını hissettiren, yalnızca iş düşüncün mecburen uğradığı, mesai saatleri dışında kent içinde ulaşılabilir bir hacim tanımlayan, kentin ve kentliden kopuk bir belediye binası yerine, ölçeğinin büyüklüğü, kenti sınırları arttıran bir avantajı çeviren, kentsel yaşamın içinden alıp geçmesine olanak tanıyan, katlanırlılığı taşıyıcı olan, bunnula beslenen, halka ait, halkın sözünü söyleyen bir yapı tasarlama hedefinde olduklarına vurgu yapılmaktadır. *http://www.arkitera.com/proje/4331/1-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi-			
Samsun Belediye Binası ve Genel Hizmet Tesisleri 1971 Yapım Tarihi :1976 Mimari Ekip : Orhan Dinç *Jüri raporuna göre, kendi içerisinde yaratıldığı avlusuyla insan ve çevre ölçeğine saygılı ve kamusal kullanımı destekleyen az katlı bir çözüm sunması başarılı bulunmuştur *Samsun Şehirciye Binası Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunca yıkılmasını engellemesi üzerine Orhan Dinç aynı araziye yeni bir proje önerisi getirmiştir. Samsun Belediye Hizmet Binası Proje Yarışması,http://dergi.mo.org.tr/dergiler/2/268/3747.pdf		Antalya Tarihîsel Karaağaç Parkı Belediye Binası ve Çevresi 2002 Mimari Ekip : Nurbün Paker Kahvecioğlu, Hüseyin L. Kahvecioğlu Yapım Tarihi : 2017 Proje Alanı : 36.000 m2 *2005 Yılında Büyükşehir Belediye Kanunu ile belediyenin yetki alanlarının genişlemesi üzerine yarışmada tasarlanan yapının büyükşehir belediye binası ölçeğinde tasarlanmadığı için müelliflere Karaağaç Parkı'nın kuzeyinde başka bir alanda yapıyı tasarlanmaları teklif edilmiştir. Başka bir yerde tasarlanan yeni yapının inşaatına 2006'da başlanmasına rağmen yönetimin değişikliği nedeniyle 6 yıl boyunca projenin inşaatı durdurulmuş, 2014 yeniden inşaatı başlamış ve 2017 Mart ayında kullanıma açılmıştır. https://www.antalya.bel.tr/haberler/curumeye-terk-edilen-belediye-hizmet-binasi-tamamlaniyor		Manisa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Kentsel Mekan Düzenlemesi Yarışma Projesi 2006 Mimari Ekip :Evren Başbuğ, İnanç Eray, Ceyhan Baskan, Özcan Kaygısaz *Proje alanının belediye ait olmaması üzerine uygulanmamıştır. http://www.arkitera.com/haber/25040/manisa-2-yarisma-projesini-de-uygulamiyor.		Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Mimari Yarışma Projesi 2006 Mimari Ekip :Ali Özer, Alper Öden *Ekonomik nedenlerden dolayı proje uygulanamamıştır. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu,2007.		Van İpekyolu Belediye Merkezi Mimari Proje Yarışması 2015 Mimari Ekip :Cenk Çeşmeli *Belediyeye kayyum atanmasından dolayı proje uygulanmamıştır. http://www.arkitera.com/haber/27431/2015-ve-2016-yarismalarinda-son-durum	
Çankaya Belediyesi Hizmet Binası 1996 Mimari Ekip : Öner Tokcan, Hulusi Gönül, Erhan Aktas, İsl Demiral *Ödül alan projeye ait dokümanlara ulaşılamamıştır.	Konya Karatay Kent Merkezi ve Belediye Binası Mimari Proje Yarışması 1996 Mimari Ekip :Cem İlhan, Tulin Hadi http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/495/7257.pdf	Eskişehir Tepetabaş Belediyesi Hizmet Binası 2004 Mimari Ekip : Selim Velioglu, Sunay Yusuf, Erce Funda Yapım Tarihi : 2008 Proje Alanı : 20.000 m2 *Fabrikalar bölgesinde bulunmasından dolayı tasarında fabrika algısının devami ettiliği ve kendi meydanıyla kentsel nitelik kazandırmak istendiği görülmekte. Yapı ihtiyacı olan elektriğin %20 sini çatıdaki panellerden elde etmesine rağmen istina ve soğutma giderlerinin uygulama aşamasında ki hesaplanan değerlerden yüksek olması sonucunda belediye yüklenici firmaya dava açmıştır. http://www.arkitera.com/etiket/10321/eskisehir-tepetabasi-belediyesi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi http://arkitera.com/haber/6402/projesiyarismasi-elde-edilen-tepetabasi-belediyesi-hizmet-binasi-davali-oldu.		Antalya Varsak Belediye Binası Mimari Proje Yarışması 2006 Mimari Ekip :Emel Akar Sönmez http://www.aktarimimarlik.com.tr/m/yarismalar/varsak-belediyesi.html		Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması 2009 Mimari Ekip :Seden Cinasal Avcı, Bilge Gülen *İhalesi yapılmasına rağmen proje uygulanamamıştır. http://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=haberdetay&id=10921#galen/galeri		Efelet Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması 2016 Mimari Ekip :İbrahim Eyüp, Olcay Ovalı Eyüp, Hakan Deniz Özdemir *Projenin ihalesi çalışma sürecinde yapılmadığı için uygulanmayan projeler arasında yer almaktadır. http://www.arkitera.com/proje/6876/1-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi	

3.2.1 Yarışma Projeleri ve Uygulanmama Nedenleri

2017 Ocak ayına kadar ilan edilen 46 belediye hizmet binası yarışmasından 28 tanesinin uygulanmadığı görülmektedir. Tablo 3.2’de uygulanmayan projeler olarak gösterilen, İzmir Konak Belediye Hizmet Binası, Bornova Belediye Hizmet Binası, İnegöl Belediye Hizmet Binası ve Efeler Belediye Hizmet Binası için açılan yarışmalarda elde edilen projeler, 2017 yılı ocak ayına kadarki süreçte ihaleleri ilan edilmediği için uygulanmamış projeler kategorisinde yer almaktadır.

Genel olarak projelerin kolokyum sonrası süreçlerine bakıldığı zaman başlıca uygulanmama nedenlerinin; yerel yönetim politikalarında sürekliliğin olmaması, yarışma ya da uygulama bütçesinin yetersizliği, arsa ile ilgili mülkiyet sorunları ya da imar planlarındaki değişiklikler ve müellif ile yarışmayı açan kurum arasında oluşan anlaşmazlıklar olduğu gözlenmektedir.

Demokrasinin gereği olarak yerel seçimler yapılırken yöneticiler ile birlikte kent için alınan kararların da değişime uğradığını söylemek mümkündür. Bu nedenle Ankara Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Denizli Belediye Hizmet Binası, Uşak Belediye Hizmet Binası, İstanbul Pendik Belediye Hizmet Binası ve 2005 yılındaki Manisa Belediye Hizmet Binası yarışma projelerinin uygulanmadığı görülmektedir (Sezgin, 2016). Ankara Büyükşehir Belediye Sarayı (1985) yarışmasında projenin uygulanmama nedeni olarak; uygulama projeleri çizilmesine rağmen ihale tarihinin yerel seçimlere denk gelmesi ile ihaleye çıkamadığı ve sonrasında yönetimin değişmesi ile birlikte uygulanmadığı görülmektedir (Karaaslan ve Erkman,1995). Manisa Belediye Hizmet Binası için ilan edilen 2006 yılındaki yarışmada; yönetimin değişmesi ve proje alanının belediye ait olmamasından dolayı uygulanamadığı görülmektedir (Bayhan, 2016). Ayrıca Pendik Hizmet Belediye Binası yarışmasında da seçimle değişen yöneticilerin projeyi uygulamak istemediği gözlemlenmektedir (Hacialibeyoğlu, Dokgöz ve Ersan, 2013). Ankara Büyükşehir Belediye Hizmet Binası için 2000 yılında ilan edilen yarışmaya bakıldığında ise belediye yönetiminin, yarışma sürecinde görüşlerinin alınmadığı gerekçesiyle projeyi uygulamak istemediği görülmektedir (İzmir Sempozyum, 2007)

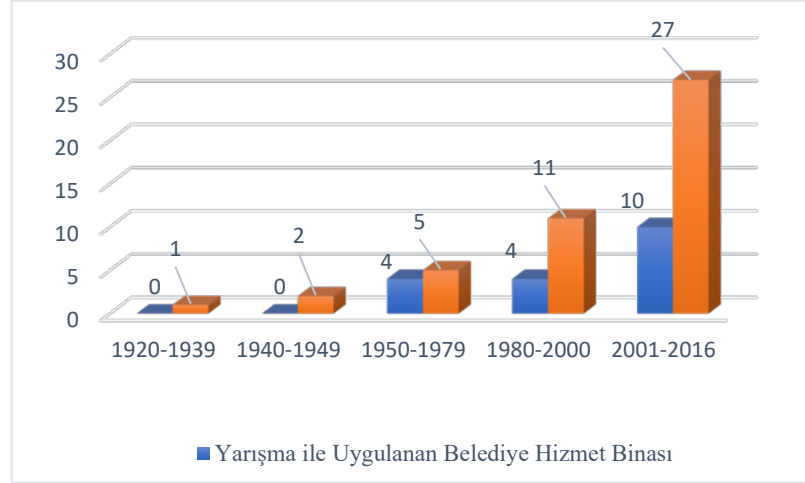
İstanbul Büyükşehir Belediye Hizmet Binası (2001), Manisa Belediye Hizmet Binası (2011) ve Antalya Serik Belediye Hizmet Binası yarışmalarında yarışmayı açan kurumların uygulama bütçelerinin olmamasından dolayı projeleri uygulayamadıkları gözlenmektedir (Bayhan, 2016; Yılmaz, 2013).

2011 yılında ilan edilen Manisa Belediye Hizmet Binası ve 2004 yılında ilan edilen İstanbul Gaziosmanpaşa Belediye Hizmet Binası yarışmalarında, arsa ile ilgili mülkiyet sorunları ya da imar değişikliğinden dolayı projelerin uygulanmadığı gözlenmektedir. Fakat Manisa Belediye Hizmet Binası için yarışma ilan eden belediye yönetiminin, 2011 yılındaki yarışma arazisiyle aynı alanda hizmet binası yapılması için 2015 yılında ihale yöntemi ile başka bir ofise projelerini hazırlattığı görülmektedir (Yılmaz, 2016).

TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği 3. Bölüm 10. Madde incelendiğinde yarışmayı ilan eden kurumun; proje biçimini, türünü, konusunu ve yerini belirlemiş olmasının yanı sıra, bütçenin güvence altına alınması gibi kuralların yer aldığı görülmektedir. Bu anlamda uygulanan proje sayısındaki azlığa ve uygulanmama nedenlerine bakıldığında yönetmeliğe aykırı hareket eden kurumların denetlenmemesinden dolayı uygulama oranının düşük olduğu çıkarımında bulunulabilir. Bu nedenle yarışma ile yapı elde etme düşüncesinde olan kurumun, yarışmayı ilan etmeden önce, ilgili şartnamede yer alan madde gereğince Mimarlar Odası tarafından denetlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

3.2.2 Yarışma Yöntemi İle Uygulanan Belediye Hizmet Binaları

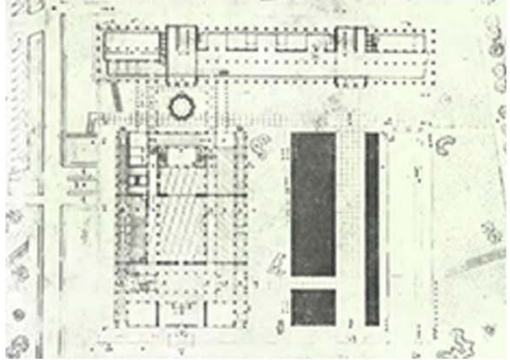
Türkiye'nin 90 yılı aşkın yarışma tarihine bakıldığında ilan edilen 46 belediye hizmet binası yarışması içinde 18 projenin uygulandığı görülmektedir (Şekil 3.1). Uygulanan projelerin; künye bilgileri, jüri ve mimari proje raporları, uygulama süreçleri ve uygulandıktan sonraki durumları bu başlık altında ele alınmıştır.

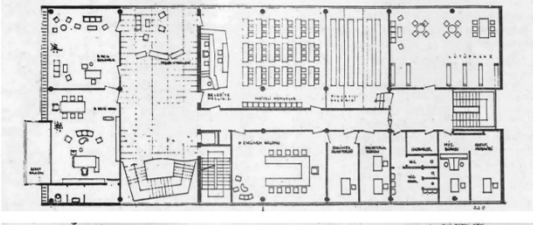
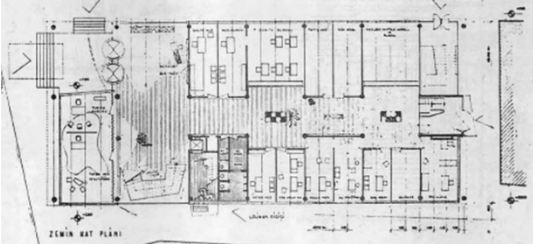
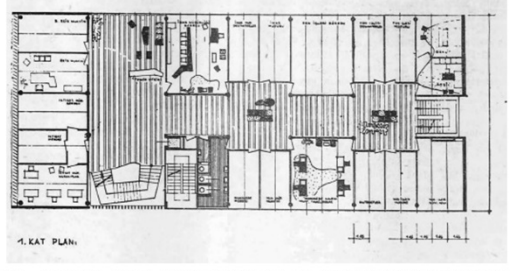
Şekil 3.1 Belediye Hizmet Binaları uygulanma oranları

Söz konusu yapıların uygulama süreçlerine genel olarak bakıldığında çeşitli durumlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Bunlardan İzmir Büyükşehir Belediye Hizmet Binası'nın uzun yıllar ekonomik nedenlerden dolayı inşaatına ara verildiği görülmektedir (Tablo 3.5). Diyarbakır Yenışehir Belediye Hizmet Binası ve Antalya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası yarışmalarında elde edilen projelerin ise kolokyum sürecinden sonra uzun yıllar boyunca uygulanmadığı gözlenmektedir. Diyarbakır Yenışehir Belediye Hizmet Binası yarışmasında proje alanının ve projenin değiştiği, böylece proje müelliflerinin yeni bir proje tasarladığı görülmektedir. Antalya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası yarışmasında ise sadece proje alanının değiştiği ve projenin değişime uğramadan uygulandığı gözlenmektedir (Tablo 3.14 ve tablo 3.11). Samsun Belediye Hizmet Binası yarışmasında yönetimin araziye doğru tahlil edemesinden dolayı projede değişiklik yapılmak zorunda kalındığı, bu yüzden müellifin başka bir proje tasarladığı görülmektedir (Tablo 3.6). Karabük Belediye Hizmet Binası'nda yapının uygulanmasına rağmen yönetimin değişmesiyle birlikte yeni yönetimin binayı kullanmak istememesi üzerine, yapının bir süre farklı bir işlevde kullanıldığı ve daha sonra da yapının atıl halde bırakıldığı gözlemlenmektedir (Tablo 3.13). Kayseri Melikgazi Belediye Hizmet Binası yarışmasında ise yapı uygulandıktan bir süre sonra belediyenin artan kapasiteyle birlikte tadilat geçirdiği ve 2 katlı olan yapının yapılan müdahalelerle 5 katlı bir biçime dönüştürüldüğü görülmektedir (Tablo 3.10). Yarışma ile uygulanan belediye hizmet binası projeleri, künye bilgileri, tasarım yaklaşımları, uygulama süreçleri ve kullanım durumları hakkında ki bilgiler hazırlanan tablolarda aktarılmıştır.

Tablo 3.3 İstanbul Belediye Hizmet Binası

İstanbul Belediye Sarayı 1953 Mimari Ekip: Nevzat Erol Yapım Tarihi: 1960 Proje Alanı : 35.100 m2 *Nevzat Erol'a göre yapı; kendi iç meydanı havuzu ve arka taraftaki set bahçeleri ile sade, fonksiyonel ve bulunduğu tarihi çevreye saygılı olacak biçimde tasarlanmıştır. *2001 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi için yeni bir hizmet binası yarışması ilan edilmiştir.Fakat proje; ekonomik nedenlerden dolayı uygulanmamıştır. Yapı belediye tarafından, hizmet binası olarak kullanılmaktadır	 İstanbul Belediye Sarayı, http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/313/9270.pdf
--	--

Tablo 3.4 Konya Belediye Hizmet Binası

Konya Belediye Sarayı 1957 Mimari Ekip: Doğan Tekeli, Metin Hepgüler, Sami S. Sisa Yapım Tarihi: 1964 Proje Alanı: 3.000 m2 *Jüri raporuna göre yapı; belediye binası kimliğini taşıması, arsa ile kurduğu ilişkiler ve program sebebiyle oluşan kütle ağırlığını hafifleten cephe hareketlerine sahip olması bakımından başarılı bulunduğu ifade edilmektedir.	 Konya Belediye Sarayı, http://dergi.mo.org.tr/dergiler/2/224/3057.pdf
---	---

Tablo 3.5 İzmir Büyükşehir Belediye Hizmet Binası

İzmir Büyükşehir Belediye Binası 1966

Mimari Ekip: Özdemir Arnas, Altan Akı, Erhan Demirok
Yapım Tarihi :1971 Proje Alanı:35.100 m2

*Konak Meydanı'nda kamu yapılarının bulunduğu bir çevrede yer almaktadır. İnşaatına 1971 başlanılmasına rağmen 80'li yıllara kadar ekonomik nedenlerden dolayı inşaatı tamamlanamamıştır.

*Milliyet gazete arşivi

Tablo 3.6 Samsun Belediye Hizmet Binası

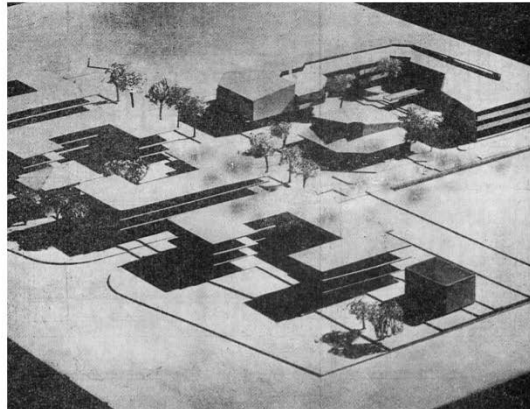
Samsun Belediye Binası ve Genel Hizmet Tesisleri 1971

Yapım Tarihi: 1976 Mimari Ekip: Orhan Dinç

*Jüri raporuna göre,
kendi içerisinde yarattığı avlusuyla insan ve çevre ölçeğine saygılı ve kamusal kullanımı destekleyen az katlı bir çözüm sunması başarılı bulunmuştur

*Samsun Şehremaneti Binası Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunca yıkılmasını engellemesi üzerine Orhan Dinç aynı araziye yeni bir proje önerisi getirmiştir.

Samsun Belediye Hizmet Binası Proje Yanışması, <http://dergi.mo.org.tr/dergiler/2/268/3747.pdf>

Tablo 3.7 Ankara Altındağ Belediye Hizmet Binası

Ankara Altındağ Belediye Hizmet Binası 1986

Mimari Ekip: Merih Karaaslan, Nuran Karaaslan
Yapım Tarihi :1991 Proje Alanı:35.000 m2

Jüri raporuna göre;
yapının kentin hakim noktasında bulunurken kentin bakış açısını daraltmamak için az katlı çözümlenmesi ve farklı kotlardan giriş almasının yanında yarattığı geniş boşlukla kentliye mekansal katkıda bulunması olumlu bulunmuştur. Fakat yapının uygulama aşamasında nikah salonu ve projenin fazla bulunmasından dolayı %25 oranında tasarım küçültülerek uygulanmıştır. Yapının bir kısmı Sağlık Bakanlığı'na kiralandığı görülmektedir.

<http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/535/7896.pdf>,
<http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/dosya31.pdf>

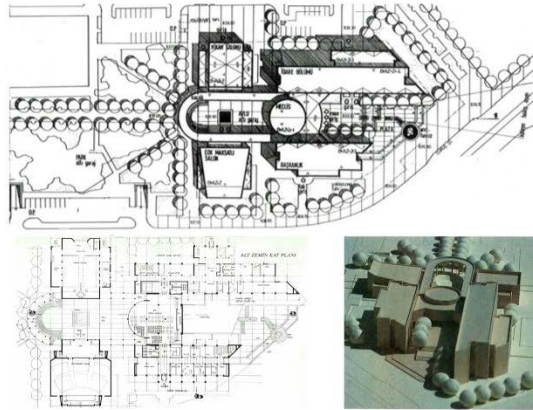
Tablo 3.8 Gaziantep Büyükşehir Belediye Hizmet Binası

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası 1986

Mimari Ekip: Hasan Özbay, A. Tamer Başbuğ
Yapım Tarihi :1994 Proje Alanı:21.279 m2

Proje raporuna göre,belediye hizmet binaları halkın oyuyla gelen kişilerin yönetime gelmesi sebebiyle diğer kamu hizmet binalarıyla karşılaştırıldıklarında demokratik yapılar olduğu belirtilmiştir. Bu düşünceyle tasarımın ana unsuru olarak meclis yapının merkezinde yer alırken diğer birimler onu çevrelemektedir.Büro kütleleri ile tanımlanan plaza, meclis salonuna doğru yükselerek belediye ana girişini oluşturmaktadır.

<http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/539/7997.pdf>

Tablo 3.9 Kayseri Kocasinan Belediye Hizmet Binası

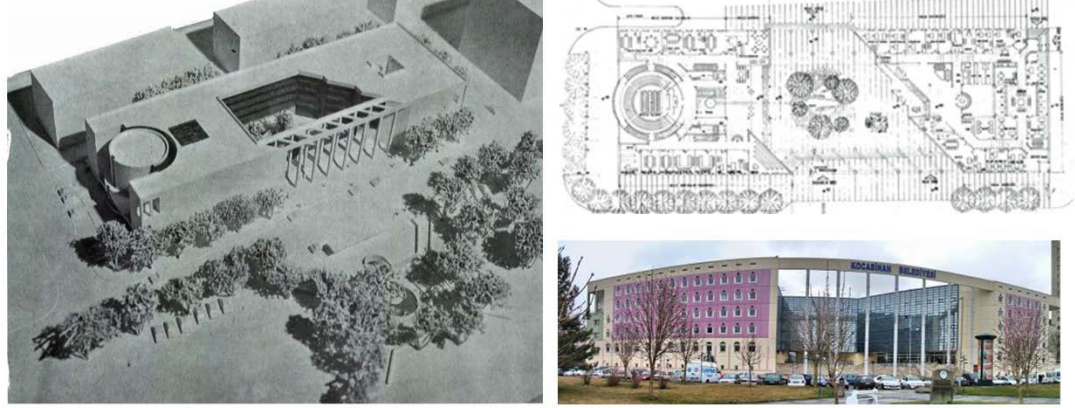
Kayseri Kocasinan Belediyesi Hizmet Tesisleri 1991

Mimari Ekip : Vedat Dalokay, İlhami Ural
Yapım Tarihi : 1994 Proje Alanı : 16.000 m2

Davetli olarak açılan yarışmada 7 proje yer almıştır. Yüksel Erdemir, Siray Erdemir, Mehmet Soylu, Mete Öz; Hasan Özbay, Baran İdil, A. Tamer Başbuğ; Merih Karaaslan; Güngör Kaftancı, Necdet Yorgancıoğlu, Ali E. Köstepen; Mustafa Gürbüz, M. Ali Polatkan; Ferdane Bostancı grupları ise diğer katılımcılardır.

Cephenin sonra ki yıllarda farklı renklere boyanması dışında bir değişikliğe uğramamıştır.

<http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/299/4232.pdf>

Tablo 3.10 Kayseri Melikgazi Belediye Hizmet Binası

Kayseri Melikgazi Belediye Sarayı ve Rant Tesisleri 1991

Mimari Ekip : Affan Yatman, Nesrin Yatman
Yapım Tarihi : 1995

Melikgazi Belediye Binası aynı Kocasinan Belediye Binası'nda olduğu gibi davetli olarak yarışmaya açılmıştır. Yurdanur Sepkin, Öner Olcay, Faruk Eşim, Suat Güreşcioğlu, Yüksel Erdemir, Siray Erdemir, İzzet Başkal, Seyit Mehmet, Polat, İlhami Ural ise ödül alan diğer müelliflerdir. Yapı inşa edildikten sonra cephede kullanılan renkler açısından çok kez değişikliğe uğramıştır. Melikgazi Belediye Binasının, iş yoğunluğu sebebiyle yapıyı yetersiz kalması dolayısıyla belediye yönetimi, çözümü yapının kullanıcıları ile birlikte almıştır. Belediye çalışanları yapının yenilenmesini isteyince, zemin + 3 normal kat olarak düzenlenen yapıya 2 kat ilave edilmiş ve cephe yenilemesiyle yapı 2016'da yeniden kullanıma açılmıştır.

<http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/351/5072.pdf>,

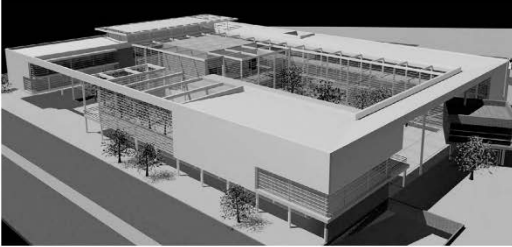
<http://www.kayscrihaber.com.tr/haber/melikgazi-yeni-hizmet-binasi-18078.html>.

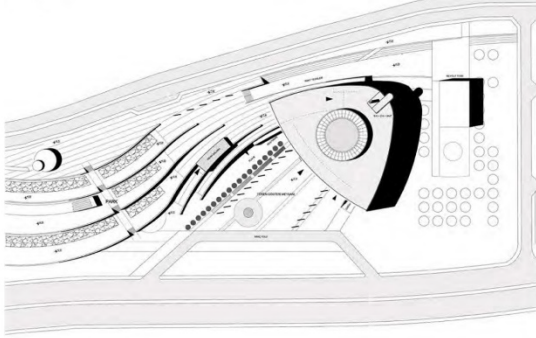
Tablo 3.11 Antalya Tarihsel Karaalioğlu Parkı Belediye Binası ve çevresi

Antalya Tarihsel Karaalioğlu Parkı Belediye Binası ve Çevresi 2002	
Mimari Ekip : Nurbın Paker Kahvecioğlu, Hüseyin L. Kahvecioğlu	
Yapım Tarihi : 2017	Proje Alanı : 36.000 m2
*2005 Yılında Büyükşehir Belediye Kanunu ile belediyenin yetki alanlarının genişlemesi üzerine yarışmada tasarlanan yapının büyükşehir belediye binası ölçeğinde tasarlanmadığı için müelliflere Karaalioğlu Parkı'nın kuzeyinde başka bir alanda yapı tasarımları teklif edilmiştir. Başka bir yerde tasarlanan yeni yapının inşaatına 2006'da başlanmasına rağmen yönetim değişikliği nedeniyle 6 yıl boyunca projenin inşaatı durdurulmuş, 2014 yeniden inşaat başlanmış ve 2017 Mart ayında kullanıma açılmıştır. https://www.antalya.bel.tr/haberler/curumeye-terk-edilen-belediye-hizmet-binasi-tamamlaniyor.	
    	

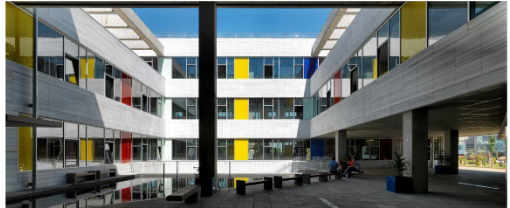
Tablo 3.12 Eskişehir Tepebaşı Belediye Hizmet Binası

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası 2004	
Mimari Ekip : Selim Velioglu, Sunay Yusuf, Erce Funda	
Yapım Tarihi : 2008	Proje Alanı : 20.000 m2
*Fabrikalar bölgesinde bulunmasından dolayı tasarımı fabrika algısının devam ettirildiği ve kendi meydanıyla kent-sel nitelik kazandırılmak istendiği görülmekte. Yapı ihtiyacı olan elektriğin %20 sini çatısındaki panellerden elde etmesine rağmen ısıtma ve soğutma giderlerinin uygulama aşamasında ki hesaplanan değerlerden yüksek olması sonucunda belediye yüklenici firmaya dava açmıştır. http://www.arkitera.com/etiket/10321/eskisehir-tepebasi-belediyesi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi http://arkitera.com/haber/6402/projesivarismayla-elde-edilen-tepebasi-belediyesi-hizmet-binasi-davalik-oldu.	
   	

Tablo 3.13 Karabük Belediye Hizmet Binası

Karabük Belediyesi Hizmet Binası 2005 Mimari Ekip :Erkin Mutlu Yapım Tarihi: 2008 Proje Alanı :16.500 m2 *Jüri raporunda projeye ilişkin; açık alanların kurgusundaki; yapıya yaya yaklaşımını arazi kotları ile bütünleştiren, kademeleri çok iyi ifade eden rampaların,bunun yanında yeşil alanı çoğaltıcı etkileri ve görsel sürekliliği sağlamanın- dan dolayı proje ödüle layık bulunduğu ifadesi yer almaktadır. *Yapı uygulandıktan sonra 2009 yönetim değişikliği sonucu yeni yönetim yapısı kullanmak istememsi üzerine yapı boşaltılmıştır. Belediye tarafından Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne hastane olarak kullanması için kiralanma- sına rağmen üniversitenin hastane açma yetkisi bulunmadığından yapı kullanılmamaktadır. http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-karabuk-belediyesi-hizmet-binası-ulusal-mimari-proje-yarışması/1112	
--	--

Tablo 3.14 Diyarbakır Yenişehir Belediye Hizmet Binası

Diyarbakır Yenişehir Belediye Hizmet Binası 2005 Yarışma Yılı : 2005 Yarışma Tipi : Ulusal, Tek Kademeli Mimari Ekip : Semra Uygur, Özcan Uygur Yapım Tarihi : 2016 Proje Alanı: 9.893m2 *2012 yılına kadar olan gelişmeler sonucunda hem projenin içeriği hem de arsası değişime uğramıştır. Yeniden kurgu- lanan proje 2016 yılında hizmete açıldı. Müeliflere göre; üç katlı kare planlı olarak tasarlanan yapının temel prensibi- nin belediye binasının halkın evi olarak kullanımını sağlamak olduğunu ifade etmektedirler. Bunun için zemin katı avluda vatandaşların serbestçe dolaşabilecekleri sosyal alanlar yaratmanın ana hedef olduğu görülmekte. http://www.arkitera.com/proje/6335/diyarbakir-yenisehir-belediye-binası http://www.arkitera.com/haber/27253/iki-yarisma-iki-surec http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayı=40&RecID=983	
--	---

Tablo 3.15 Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Hizmet Binası

Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası 2006	
Mimari Ekip : Özgür Karakaş Yapım Tarihi : 2010	Proje Alanı : 38.000 m2
*Belediye rant tesisleri bir alışveriş merkezi olarak tasarlanmış olup Azerbaijan Bulvarı ve Hükümet Bulvarı'nın keşiştiği kavşak noktasında, üstte nikah salonunun tanımladığı geniş bir saçağın altında oluşturulan ikincil bir odak noktasından giriş almaktadır. Ayrıca Azerbaijan Bulvarı boyunca zemin katlarda kurumsal kimliğe zarar vermeyecek özel bürolar ve banka şubelerinin yer alacağı ihtiyaca göre bölünecek büro alanları düşünülmüştür *Yapı tasarlanırken kamusal kullanımlar ve ofis kullanımları farklı kütleler olarak ele alındığı görülmekte. Yükselen blokta belediyenin ofisleri yer alırken az katlı iki kütlede ticari ve sosyal alanlar çözüldüğü görülmekte.	
	

Tablo 3.16 Trabzon Büyükşehir Belediye Hizmet Binası

Trabzon Büyükşehir Belediye Binası 2006	
Mimari Ekip : Ozan Öztepe, Derya Ekim Öztepe, Ali Eray, Ali Çalışkan, Emre Apak Yapım Tarihi : 2010	Proje Alanı : 25.000 m2
*Tarihi Surların yanında planlanan binanın kütsel oluşumu Surların gabarisi önemsenerek tasarlanmıştır. Tarihi Sur kapısından geçişte Meclis Salonu şeffaf ve dikkat çekici kütsel varlığı ile geleni karşılar. 1950'li yıllarda inşa edilen Tekel Fabrikası'nın binasının yeniden işlevlendirilmesi istenen yarışma da birinci olan proje de fabrika yapısı alışveriş merkezi olarak çözüldüğü görülmektedir Belediye binası ile alışveriş merkezine girişi aynı meydandan alınmaktadır.	
*http://www.arkitera.com/proje/1550/trabzon-belediyesi-hizmet-binası http://v2.arkiv.com.tr/galeri2.arkitera.com/fotomontaj_SON54b3.jpg?g2_view=core.DownloadItem&g2_itemId=75225&g2_serialNumber=2	
	

Tablo 3.17 Osmaniye Kadirli Belediye Hizmet Binası

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası 2009 Mimari Ekip : Deniz Dokgöz, Ferhat Hacılibeyoğlu, Orhan Ersan Yapım Tarihi : 2013 Proje Alanı : 6.610 m² *Tasarımın mimari raporuna bakıldığında müellifler, Kadirli’ de yaşayan insanların mekânsal kullanım alışkanlıklarından yola çıkarak kamusal alanda bu olguyu yeniden ele aldıklarını, bunun sebebinin ise yer ile olan ilişkinin güçlenmesi ve kullanıcıların aidiyet hissetmeleri için olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Belediye hizmet binası ile programda yer alan kreş, kültür merkezi, nikah/konferans salonu ve kafeterya gibi sosyal etkinlik alanlarının tek bir çatı altında bütünleşik ele alınmasının kütlenin şekillenişinde rol aldığı ifade edilmektedir. *http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-kadirli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/959 *Vitra çağdaş mimarlık dizisi.	
---	---

Tablo 3.18 Adana Çukurova Belediyesi Hizmet Binası

Çukurova Belediyesi Hizmet Binası Mimari Ekip :Derya Ekim Öztepe, Ozan Öztepe Yapım Tarihi :2012 Proje Alanı :17 100 m² *Birinci olan tasarımın mimari proje raporuna bakıldığında proje müellifleri; tasarımın Kent Parkı olgusunu Adana halkının toprak ile olan ilişkisi üzerinden ilerleyerek güçlü ve her kote erişebilen yaya aksı üzerinde geleneksel kamu yapılarının anıtsal duruşundan uzak, kurulu sistemden çok kullanıcıya öncelik ve hareket sağlayan, topografya ile uyumlu, az katlı özgün ve katılımcı bir yapı yaratma gayesinde oldukları ifadesi yer almaktadır. *http://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/542.	
--	--

Tablo 3.19 Çanakkale Belediye Hizmet Binası

Çanakkale Belediye Binası 2012
Mimari Ekip :Seden Cinasal Avcı, Ramazan Avcı, Ebru Can, Kenan Bilhan Yapım Tarihi :İnşa halinde Proje Alanı :26.000 m2
*Proje raporunda; çevreye zorla bir yükleme yapan anonim bir mimari yerine, yerel sorunlara cevap üretmeye çalışan, bulunduğu çevre ve koşullarla ilişkili yaklaşımı olan aynı zamanda kentliye de farkındalık kazandırmayı amaçlayan duyarlı" bir tasarım yapılmaya çalışıldığı ve kentlinin kullanacağı açık alanlar, bisiklet parkları, sergi ve konferans salonları gibi birçok aktivitenin kolaylıkla erişildiği bir yapılanma tercih edildiği ifade ediliyor.
* http://www.arkitera.com/proje/1427/1-odul-canakkale-belediyesi-yesil-yerel-yonetim-ve-kultur-merkezi-binası-yarisması .

Tablo 3.20 Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası

Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası 2015
Mimari Ekip: Sinan Tuncer, Oğuzhan Aydın, Hüseyin Semih Yeşilmen, Yücel Demir Yapım Tarihi: İnşa Halinde
*Mimari tasarım raporunda,yapının kentsel yaşamın merkezinde, bütün haşmetiyle varlığını hissettiren, yalnızca işi düşenin mecburen uğradığı, mesai saatleri dışında kent içinde ulaşılamaz bir hacim tanımlayan, kentten ve kentliden kopuk bir belediye binası yerine; ölçeğinin büyüklüğünü, kendi sınırlarını eriten bir avantaja çeviren, kentsel yaşamın içinden akıp geçmesine olanak tanıyan, katılımcılığı teşvik eden, bununla beslenen, halka ait, halkın sözünü söyleyen bir yapı tasarlama hedefinde olduklarına vurgu yapılmaktadır.
* http://www.arkitera.com/proje/4331/1-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binası-ve-cevresi-mimari-proje-yarisması .

3.3 Belediye Hizmet Binalarının İhale Yöntemi İle Elde Edilmesi

İhale yöntemi; işverenin, projenin büyüklüğünü ve niteliğini belirlediği ve ihaleye çıkan iş için en düşük fiyat veren proje müellifine işi verdiği bir yöntemdir. Kamu İhale Kanunu'nda ihaleler; açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü ve doğrudan temin olarak sınıflandırılmaktadır. Açık ihale usulünde bütün istekliler teklif verebilir. Belli istekliler arasında ihale usulünde ise; yapılacak ön yeterlilik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmadığı durumlarda, yaklaşık maliyet tespiti yapılarak pazarlık usulü gerçekleştirilir. Doğrudan temin usulüne bakıldığında ise işveren tarafından istenilenlerin belirlendiği, yapılacak projenin büyüklüğüne ve niteliğine bağlı olarak ihtiyaca cevap verebilecek firmaların saptığı ve bu firmalardan ön projelerin istendiği ve beklentileri doğrultusunda en uygun projeyi sunan proje müellifini seçtiği yöntemdir.

Bu yöntemde proje müellifi belirlenirken projenin niteliğinden ziyade proje bedeli ön planda tutulmaktadır. Yarışma yönteminde ise projenin; alanında uzman seçici bir kurul tarafından belirlendiği, proje müelliflerinin işveren ile anlaşması durumunda uygulama projelerinin hazırlandığı ve sonrasında projenin uygulamasını gerçekleştirecek firmanın belirlenmesi için ihalesinin gerçekleştiği görülmektedir. Bu nedenle yarışma yöntemi ile ihale yöntemi karşılaştırıldığında ihale yönteminde amacın zamandan ve maliyetten tasarruf etmek olduğu söylenebilir

3.3.1 2000 Yılı Sonrası Durum

2000 yılı sonrası ihale ile elde edilen belediye hizmet binası sayısı ile yarışma yöntemiyle projesi üretilen ve uygulanan (uygulama projeleri hazırlanmış ve uygulanması beklenen) proje sayısı arasında ciddi bir fark olduğu gözlemlenmektedir. 2000 yılı sonrasında yarışma yöntemiyle uygulanan/inşaatı başlayan 10 il/ilçe belediye hizmet binası projesi varken, ihale yöntemiyle uygulanan ya da ihale süreci

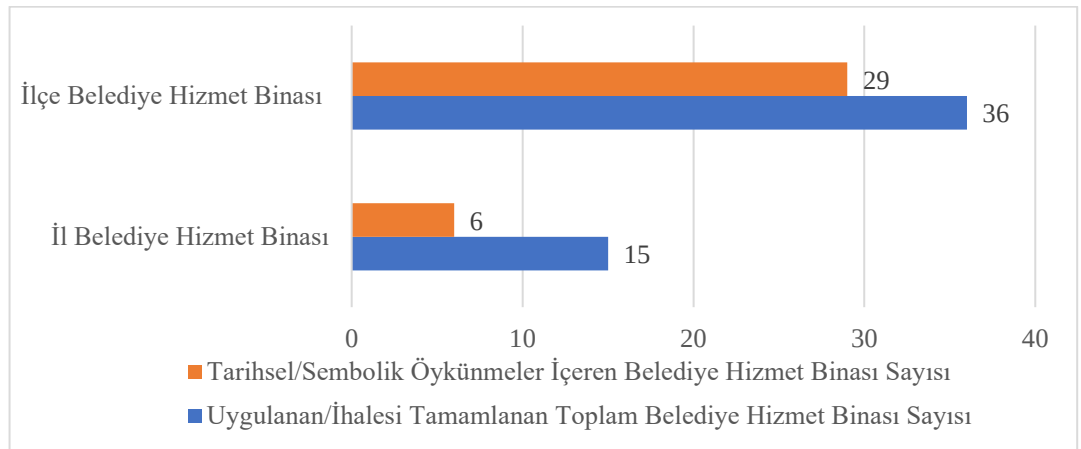
tamamlanmış inşaat aşamasında olan 54 il/ilçe belediye hizmet binası projesi bulunduğu görülmektedir.

2000 yılı sonrasındaki süreçte yarışma ile uygulanan ya da ihale süreci tamamlanan il belediye hizmet binaları; Antalya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Karabük Belediye Hizmet Binası, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Trabzon Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Çanakkale Belediye Hizmet Binası ve Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binalarıdır. 2000 yılı sonrası ihale yöntemi ile uygulanan ya da ihale süreci tamamlanan il belediye hizmet binaları; Kırşehir Belediye Hizmet Binası, Bursa Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Osmaniye Belediye Hizmet Binası, Bolu Belediye Hizmet Binası, Bingöl Belediye Hizmet Binası, Aydın Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Elazığ Belediye Hizmet Binası, Nevşehir Belediye Hizmet Binası, Van Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Kütahya Belediye Hizmet Binası, Malatya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Sivas Belediye Hizmet Binası, Siirt Belediye Hizmet Binası ve Kilis Belediye Hizmet Binalarıdır (Tablo 3.21).

Yarışmanın, herkese açık ve takip edilebilir bir platform olması; sebebiyle yarışma yöntemi ile uygulanan ilçe belediye hizmet binası sayısının net olarak belirlenirken ihale ile uygulanan/ihalesi tamamlanan belediye binası sayısını belirlemek zorlaşmaktadır. 2000 yılı sonrası süreçte ihale yöntemi ile hazırlanan, verisine ulaşılabilen ilçe belediye hizmet binaları; Akfırat Belediye Hizmet Binası, Akhisar Belediye Hizmet Binası,, Döşemealtı Belediye Hizmet Binası, Germencik Belediye Hizmet Binası, Battalgazi Belediye Hizmet Binası, Bolvadin Belediye Hizmet Binası, Canik Belediye Hizmet Binası, Hitit Belediye Hizmet Binası, Fatsa Belediye Hizmet Binası, Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası, Kemalpaşa Belediye Hizmet Binası, Başiskele Belediye Hizmet Binası, Selçuklu Belediye Hizmet Binası, Konyaaltı Belediye Hizmet Binası, Küçükçekmece Belediye Hizmet Binası, Mezitli Belediye Hizmet Binası, Mucur Belediye Hizmet Binası, Palandöken Belediye Hizmet Binası, İlkadım Belediye Hizmet Binası, Sancaktepe Belediye Hizmet Binası, Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Şişli Belediye Hizmet Binası, Türkoğlu Belediye Hizmet Binası, Şiran Belediye Hizmet Binası, Erçiş Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye

Hizmet Binası, Merzifon Belediye Hizmet Binası, Kursaklar Belediye Hizmet Binası, Çayeli Belediye Hizmet Binası, Zile Belediye Hizmet Binası, Tatvan Belediye Hizmet Binası, Altınova Belediye Hizmet Binası, Akmağdeni Belediye Hizmet Binası, Kadişehir Belediye Hizmet Binası, Gerede Belediye Hizmet Binası ve Kızılcahamam Belediye Hizmet Binasıdır (Tablo 3.22).

İhale yöntemi ile uygulanan yapılara bakıldığında; Akfırat Belediye Hizmet Binası, Akhisar Belediye Hizmet Binası, Küçükçekmece Belediye Hizmet Binası, Mezitli Belediye Hizmet Binası, Kemalpaşa Belediye Hizmet Binası, Şişli Belediye Hizmet Binası, Sivas Belediye Hizmet Binası vb. gibi özgün örneklerin yanı sıra, diğer taraftan uygulanan yapıların çoğunluğu sembolik ve tarihsel öykünmeler içeren projeler olduğu gözlenmektedir. Selçuklu-Osmanlı imgeleri içeren yapılar il bazında değerlendirildiğinde; 2000 yılı sonrasında ihale yöntemi ile uygulanan/ihalesi tamamlanan 15 il belediye hizmet binasından 6 tanesinin bu özelliklere sahip olduğu görülmektedir. İlçe bazında bakıldığında ise ulaşılabilen 36 belediye hizmet binası içerisinde 29 projenin de benzer tarihsel öykünmeler içerdiği gözlenmektedir (Şekil 3.2). Bu yapıların iklim, yer, topoğrafik veriler, çevresel etkiler gibi tasarım kriterlerini gözetilmeksizin ülkenin birçok noktasında hızla uygulandıkları görülmektedir. Belediye hizmet binalarının uygulanmasında ihale yöntemi tercih edilirken oluşan bu benzeme/tekrar durumunun nedenlerini, içerdikleri imgesel öykünmelerin kodlarının analizini ve sonuç ürünlerini sonuçlarını ile araştırmak ve sayılarını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Şekil 3.2 2000 Yılı sonrası uygulanan belediye hizmet binası sayıları

Tablo 3.21 2000 yılı sonrası ihale yöntemi ile elde edilen il belediye hizmet binaları

				
Osmaniye Belediye Hizmet Binası	Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Kırşehir Belediye Hizmet Binası	Sivas Belediye Hizmet Binası	Bolu Belediye Hizmet Binası
				
Elâzığ Belediye Hizmet Binası	Bursa Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Van Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Siirt Belediye Hizmet Binaları	Kilis Belediye Hizmet Binası
				
Kütahya Belediye Hizmet Binası	Bingöl Belediye Hizmet Binası	Malatya Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Aydın Büyükşehir Belediye Hizmet Binası	Nevşehir Belediye Hizmet Binası

Tablo 3.22 2000 Yılı sonrası uygulanan/ihalesi tamamlanan ilçe belediye hizmet binaları

								
Altınova Belediye Hizmet Binası	Akfırat Belediye Hizmet Binası	Pursaklar Belediye Hizmet Binası	Akhisar Belediye Hizmet Binası	Kızılcahamam Belediye Hizmet Binası	Arhavi Belediye Hizmet Binası	Başiskele Belediye Hizmet Binası	Germencik Belediye Hizmet Binası	Battalgazi Belediye Hizmet Binaları
								
Gerede Belediye Hizmet Binası	Bolvadin Belediye Hizmet Binası	Canik Belediye Hizmet Binası	Fatsa Belediye Hizmet Binası	Döşemealtı Belediye Hizmet Binası	Hitit Belediye Hizmet Binası	Şiran Belediye Hizmet Binası	Kemalpaşa Belediye Hizmet Binası	İlkadım Belediye Hizmet Binası
								
Konyaaltı Belediye Hizmet Binası	Selçuklu Belediye Hizmet Binası	Küçükçekmece Belediye Hizmet Binası	Merzifon Belediye Hizmet Binası	Mezitli Belediye Hizmet Binası	Mucur Belediye Hizmet Binası	Palandöken Belediye Hizmet Binası	Onikişubat Belediye Hizmet Binası	Çayeli Belediye Hizmet Binası
								
Sancaktepe Belediye Hizmet Binası	Sarıçam Belediye Hizmet Binası	Şişli Belediye Hizmet Binası	Tatvan Belediye Hizmet Binası	Zile Belediye Hizmet Binası	Türkoğlu Belediye Hizmet Binası	Erçiş Belediye Hizmet Binası	Akmağdeni Belediye Hizmet Binası	Kadışehir Belediye Hizmet Binası

3.3.2 2000 Sonrası Dönemde Belediye Hizmet Binalarının İmgeler Üzerinden Analizi

2000 yılı sonrası süreçte inşa edilen kamu yapılarına bakıldığında, büyük bir çoğunluğunun biçim, cephe dili, çevre düzenlenmeleri ve alan yaklaşımları bakımından benzer biçimde inşa edilmesi dikkat çekici bir durumdur. Özellikle tarihsel ve sembolik öykünmeler içeren projelerde tek bir yapı modelinin hâkim olduğu gözlenmektedir. Tanyeli (2011) bu durumu “Sürekli değişen, dolayısıyla hep hareket halinde olmak gereken, hep daha fazla üretmek gereken bir dünyada sabit kalarak başrol oynayacağını düşleme politikası. Hiçbir şey yapmasak da zaten cebimizde hazır duran o yüce kültürel değerlerimiz sayesinde en iyiyiz, en başarılıyız” şeklinde ifade etmektedir (s.470). Yani seçilen Selçuklu-Osmanlı imgeleri kullanılarak oluşturulmak istenenin, halkla ortak değerler üzerinden özdeşlik sağlanarak iletişim kurulması olduğu düşünülebilir. Fakat geçmişin ruhunu çağırarak, mimarlık bilgisini yorumlayıp sindirmeden olduğu gibi biçimler üzerinden tasarımlar yapmak ve mimarlığa sadece biçimler dünyası olarak bakmak yerine bu biçimleri aslında geçmişin taşıyıcısı, hikayelerin anlatıcısı, duyguların hatırlatıcısı, varlığımızın tamamlayıcısı ve ortaklıklarımızın kanıtı olarak görmek gerekmektedir (Uluoğlu, 2014).

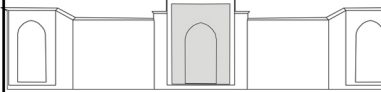
Yapıların genel profiline bakıldığında; Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait yapı elemanlarının sadece bir imaj olarak değerlendirildiği, imgesel değerlerinin içinin boşatıldığı ve eklektik bir biçimde şekillendiği görülmektedir. Bu durumu Uluoğlu (2014), “çevrelerinden koparılmış ve içlerinden soyulmuş olarak inşa edilen ve kurmaca yaşantılarla maskaralaştırılan bu yapılar, kolektif bilincin temsili olmaları beklenirken, tersine o bilinci yok eden yapılar olmuşlardır” sözleriyle ifade etmektedir. Çünkü imge kültürel bağlarından ve bağlamından uzaklaştıkça, kimseye hiçbir şey ifade etmemeye başladığından her yerde var olabilir ve her işlev için kullanılabilir hale geldiğinden anlamsızlaşmaya başlamaktadır (Tanyeli, 2017).

Ayrıca TOKİ'nin sahip olduğu yasal haklar doğrultusunda kamu yapısı yapma yetkisinin arttığı bu bağli olarak da bu yapıların üretiminin ivme kazandırdığı düşünölmektedir.

2010 yılından itibaren birçok kamu kurumunda hizmet binalarının kapasiteye uygun olarak yenilenmesi, iyileştirilmesi: yeni modeller doğrultusunda büyük ölçekli yeni yapılar elde edilmesi yoluna gidilmiştir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen projeler Bakanlıkların İnşaat Emlak Daireleri ve TOKİ aracılığıyla uygulanmıştır. Özellikle TOKİ üzerinde yapılan yasal düzenlemeler TOKİ'yi adeta mimarlar, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini dikkate almayan, başbakanlığın kamu yapılarındaki Selçuklu-Osmanlı mimari tercihini uygulayan bir kuruma dönüşmüştür (Dokgöz, 2014, s.31).

Yerel yönetimlerin siyasi tercihleri ile ürettikleri bu projelerin, birkaç örnek dışında neredeyse tüm mimari mekân düzenlenmelerinde etkin bir rol aldığı gözlenmektedir. Belediye hizmet binaları özelinde bu durum incelendiğinde ulaşılabilen ihale yöntemi ile uygulanan yaklaşık 51 il/ilçe belediye hizmet binasından 35 yapının belirtilen mimari özelliklere sahip olduğu gözlenmektedir. Bu yapıların giriş cepheleri içerdiği sembolik ve tarihsel imgeler üzerinden irdelendiğinde; yapıların cephe karakterlerinde tekrarların ya da benzerliklerin bulunduğu görölmektedir. Bu benzerlikler ya da tekrarlar yapılarda kullanım sıklıklarına göre ana kodlar ve yan kodlar olarak tariflenebilir. Taç kapılar, kemerler, cumba vb. gibi çıkmalar ve geniş saçaklar yapılarda en çok tekrar eden imgeler olması nedeniyle ana kodlar olarak adlandırılabilir. Yapıların kütle şekillenişlerine bakıldığında; cumba benzeri çıkmaların en çok tercih edilen biçimsel yaklaşım olduğu görölmektedir. Ayrıca yapılarda yine sıkça tercih edilen kemer imgesinin de basık kemer, tam kemer ya da sivri kemer olarak kullanıldığı cepheler üzerinden yapılan irdelermelerde ortaya çıkmaktadır. Belirlenen ana kodlara nispeten daha az tercih edilen geleneksel motif ve bezemeler, çiniler, altıgen kubbeler, kırma çatılar ve çift başlı kartal heykelleri yan kodlar olarak adlandırılabilir. Ana kodlar doğrultusunda; yapıların cephe karakterlerinin çözümlenmesi amacıyla Tablo 3.23 ve Tablo 3.24 hazırlanmıştır.

Tablo 3.23 Taç kapı ve cumba vb. gibi çıkımlar

Taç Kapı 											
											
Osmaniye Belediye Hizmet Binası Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası Battalgazi Belediye Hizmet Binası Kütahya Belediye Hizmet Binası Başiskele Belediye Hizmet Binası Selçuklu Belediye Hizmet Binası											
											
Çayeli Belediye Hizmet Binası Samcaktepe Belediye Hizmet Binası Nevşehir Belediye Hizmet Binası Sarıçam Belediye Hizmet Binası Zile Belediye Hizmet Binası Arhavi Belediye Hizmet Binası Türkoğlu Belediye Hizmet Binası Palandöken Belediye Hizmet Binası Mucur Belediye Hizmet Binası Akmağdeni Bel.Hiz.Bin. Döşemealtı Belediye Hizmet Binası Kırşehir Belediye Hizmet Binası											
Cumba vb.gibi çıkımlar 											
											
Osmaniye Belediye Hizmet Binası Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası Battalgazi Belediye Hizmet Binası Kütahya Belediye Hizmet Binası Başiskele Belediye Hizmet Binası Selçuklu Belediye Hizmet Binası											
											
Çayeli Belediye Hizmet Binası Samcaktepe Belediye Hizmet Binası Nevşehir Belediye Hizmet Binası Sarıçam Belediye Hizmet Binası Zile Belediye Hizmet Binası Arhavi Belediye Hizmet Binası Türkoğlu Belediye Hizmet Binası Palandöken Belediye Hizmet Binası Mucur Belediye Hizmet Binası Akmağdeni Bel.Hiz.Bin. Döşemealtı Belediye Hizmet Binası Kırşehir Belediye Hizmet Binası											

Tablo 3.24 Geniş saçaklar ve kemerler

Geniş Saçaklar											
Osmaniye Belediye Hizmet Binası	Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası	Battalgazi Belediye Hizmet Binası	Kütahya Belediye Hizmet Binası	Başiskele Belediye Hizmet Binası	Selçuklu Belediye Hizmet Binası						
Çayeli Belediye Hizmet Binası	Samcaktepe Belediye Hizmet Binası	Nevşehir Belediye Hizmet Binası	Sarıçam Belediye Hizmet Binası	Zile Belediye Hizmet Binası	Arhavi Belediye Hizmet Binası	Türkoğlu Belediye Hizmet Binası	Palandöken Belediye Hizmet Binası	Mucur Belediye Hizmet Binası	Akıncı Belediye Hizmet Binası	Döşemealtı Belediye Hizmet Binası	Kırşehir Belediye Hizmet Binası
Kemerler											
Osmaniye Belediye Hizmet Binası	Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası	Battalgazi Belediye Hizmet Binası	Kütahya Belediye Hizmet Binası	Başiskele Belediye Hizmet Binası	Selçuklu Belediye Hizmet Binası						
Çayeli Belediye Hizmet Binası	Samcaktepe Belediye Hizmet Binası	Nevşehir Belediye Hizmet Binası	Sarıçam Belediye Hizmet Binası	Zile Belediye Hizmet Binası	Arhavi Belediye Hizmet Binası	Türkoğlu Belediye Hizmet Binası	Palandöken Belediye Hizmet Binası	Mucur Belediye Hizmet Binası	Akıncı Belediye Hizmet Binası	Döşemealtı Belediye Hizmet Binası	Kırşehir Belediye Hizmet Binası

Oluşturulan kodlama tabloları irdelendiğinde ise; Osmaniye Belediye Hizmet Binası, Battalgazi Belediye Hizmet Binası, Selçuklu Belediye Hizmet Binası, Kırşehir Belediye Hizmet Binası, Palandöken Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye Hizmet Binası, Sarıçam Belediye Hizmet Binası ve Sancaktepe Belediye Hizmet Binalarında taç kapı imgesinin kullanıldığı gözlenmektedir (Tablo 3.23).

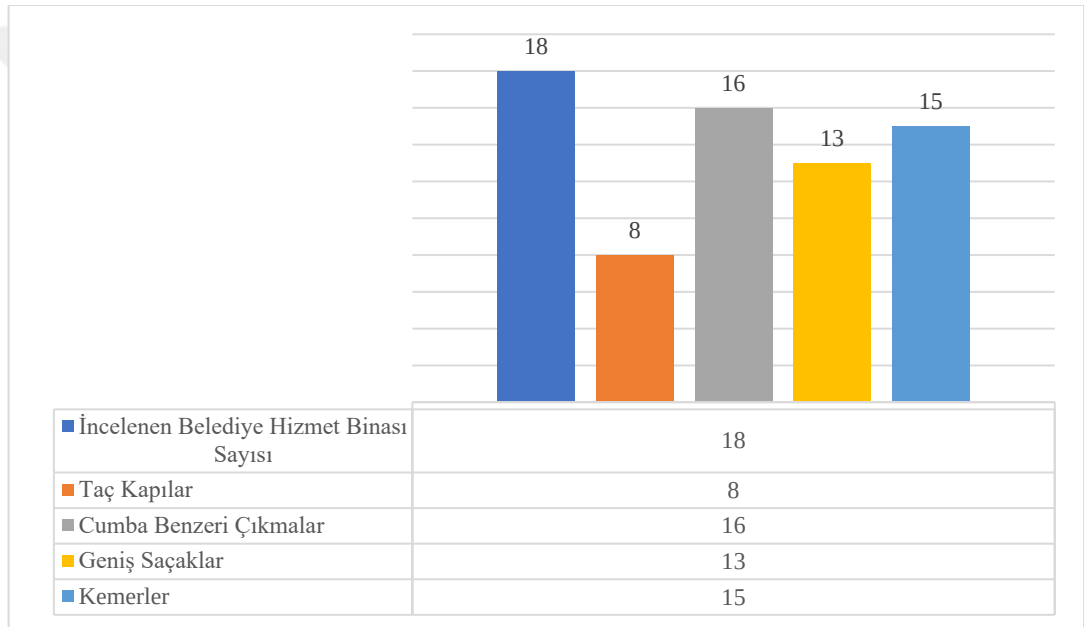
Osmaniye Belediye Hizmet Binası, Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası, Battalgazi Belediye Hizmet Binası, Kütahya Belediye Hizmet Binası, Başiskele Belediye Hizmet Binası, Selçuklu Belediye Hizmet Binası, Kırşehir Belediye Hizmet Binası, Döşemealtı Belediye Hizmet Binası, Akmağdeni Belediye Hizmet Binası, Mucur Belediye Hizmet Binası, Türkoğlu Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye Hizmet Binası, Zile Belediye Hizmet Binası, Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Nevşehir Belediye Hizmet Binası ve Sancaktepe Belediye Hizmet Binalarında cumba benzeri çıkımların yer aldığı görülmektedir (Tablo 3.23).

Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası, Çayeli Belediye Hizmet Binası, Nevşehir Belediye Hizmet Binası, Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Kütahya Belediye Hizmet Binası, Zile Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye Hizmet Binası, Türkoğlu Belediye Hizmet Binası, Palandöken Belediye Hizmet Binası, Mucur Belediye Hizmet Binası, Akmağdeni Belediye Hizmet Binası, Başiskele Belediye Hizmet Binası ve Selçuklu Belediye Hizmet Binalarında geniş saçakların tekrar ettiği gözlenmektedir (Tablo 3.24). Ayrıca geniş saçakların kendi içerisinde kırma çatılarla desteklendiği yapıların olduğu da görülmektedir.

Osmaniye Belediye Hizmet Binası, Oniki Şubat Belediye Hizmet Binası, Battalgazi Belediye Hizmet Binası, Kütahya Belediye Hizmet Binası, Çayeli Belediye Hizmet Binası, Sancaktepe Belediye Hizmet Binası, Nevşehir Belediye Hizmet Binası, Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye Hizmet Binası, Türkoğlu Belediye Hizmet Binası, Palandöken Belediye Hizmet Binası, Selçuklu Belediye Hizmet Binası, Kırşehir Belediye Hizmet Binası, Akmağdeni Belediye Hizmet Binası ve Mucur Belediye Hizmet Binalarında ise kemer imgesinin yapı cephesinde yer aldığı gözlenmektedir (Tablo 3.24). Geleneksel strüktürel elemanlardan olan kemerler; yapı

cephelerinde daha çok bir süsleme elemanı olarak değerlendirildiği, bazı örneklerde sadece tam kemer, basık kemer ya da sivri kemer yer alırken bazı örneklerde birçok farklı kemer örneğinin bir arada kullanıldığı görülmektedir.

Analizi yapılan 18 belediye hizmet binası içerisinde; cumba vb. gibi çıkmaların 16 yapıda, kemer imgesinin 15 yapıda, geniş saçakların 13 yapıda, taç kapının ise 8 yapıda yer aldığı görülmektedir (Şekil 3.3). Selçuklu Belediye Hizmet Binası, Arhavi Belediye Hizmet Binası ve Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nda ise belirlenen dört imgenin de yer aldığı görülmektedir. (Tablo 3.25).

Şekil 3.3 Benzerlik dağılım sayıları

Yapıların cephe karakterine bakıldığında kullanılan mimari imgelerin aslında cephede süslemeden öteye gitmediği, yere özgün üretim düşüncesinden uzak olduğu, döneminin (günümüz) mimari yaklaşımlarını ve teknolojisini kullanmadığı gözlenmektedir. Fındıklı (2017), üretilen yapıları; idealize edilen bir dönemin ve onun sürekli replikalarının üretilmesi olarak ifade etmektedir. Bu durumu sorgulamak amacıyla yakın tarihlerde inşa edilen, benzer coğrafyada ve iklimde yer alan ihale yöntemi ile uygulanan Sarıçam Belediye Hizmet Binası ve yarışma yöntemi ile uygulanan Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Kadirli

Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi yapılarının karşılaştırma değerlendirilmesi dördüncü bölümde yapılmıştır.

Tablo 3.25 Belediye hizmet binalarında tekrar eden imgeler

	Ta Kapılar	Cuma vb. Çıkmalar	Geniş Saçaklar	Kemerler
Osmaniye Belediye Hizmet Binası	■	■		■
Oniki şubat Belediye Hizmet Binası		■	■	■
Battalgazi Belediye Hizmet Binası	■	■		■
Kütahya Belediye Hizmet Binası		■	■	■
Çayeli Belediye Hizmet Binası			■	■
Başiskele Belediye Hizmet Binası		■	■	
Selçuklu Belediye Hizmet Binası	■	■	■	■
Kırşehir Belediye Hizmet Binası	■	■		■
Döşemealtı Belediye Hizmet Binası		■		
Mucur Belediye Hizmet Binası		■	■	■
Palandöken Belediye Hizmet Binası	■		■	■
Türkoğlu Belediye Hizmet Binası		■	■	■
Arhavi Belediye Hizmet Binası	■	■	■	■
Sarıçam Belediye Hizmet Binası	■	■	■	■
Nevşehir Belediye Hizmet Binası		■	■	■
Sancaktepe Belediye Hizmet Binası	■	■		■
Zile Belediye Hizmet Binası		■	■	
Akmağdeni Belediye Hizmet Binası		■	■	■

BÖLÜM DÖRT

GÜNCEL BELEDİYE HİZMET BİNALARININ UYGULAMA ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Çalışmanın bu bölümünde ihale yöntemi ile uygulanan, tarihsel ve sembolik öykünmeler içeren yapılar ile yarışma yöntemi ile uygulanan yapıların sonuç ürünleri; Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi özelinde karşılaştırmalı analiz yöntemi ile irdelenmiştir. Bu kapsamda; aynı yapı tipolojisine sahip yapıların aynı dönemde ve benzer bağlamda farklı yapı elde etme yöntemleri (yarışma ve ihale) kullanılarak uygulanmaları sonucu elde edilen sonuç ürünlerinin; sahip oldukları özellikleri üzerinden tartışılması amaçlanmaktadır.

4.1 Örneklerin Belirlenmesi ve Analiz Yöntemi

Bölüm kapsamında Adana ili ve çevresinde yakın tarihlerde inşa edilen Sarıçam Belediye Hizmet Binası, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi yapıları karşılaştırılmıştır. Aynı coğrafyada yer almaları ve benzer programa sahip olmalarının yanı sıra Sarıçam Belediye Binasının ihale yöntemi, Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi binalarının ise yarışma yöntemi ile inşa edilmesinden dolayı bu yapılar tercih edilmiştir. Karşılaştırmalar ve değerlendirmeler; çevre bağlamı, kimlik/temsiliyet, kamusal erişilebilirlik ve kullanımlar, yenilikçi arayışlar ve tasarım yaklaşımları üzerinden yapılmıştır. Yarışma yöntemi ile projesi elde edilen ve uygulanan Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Çukurova Belediye Hizmet Binalarının proje ve jüri raporları incelenmiş, Sarıçam Belediye Hizmet binası için ise süreç; basında yer alan haberler ve belediyenin yaptığı açıklamalar doğrultusunda elde edilen veriler üzerinden okumalar ile takip edilmiştir.

4.1.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, Kadirli Belediyesi tarafından 8 Ocak 2009 tarihinde ilan edilen ulusal, serbest ve tek kademeli yarişmanın sonucunda elde edilmiştir. Asli Jüri  yeleri; Semra Uygur, G lertan Aky zl ler, Erdal Sorgucu, Alper  nl  ve Haluk Kara'dan oluşan yarişma 20 Ekim 2009 tarihinde sona ermiştir. Yarişma şartnamesi incelediğinde önerilecek projelerden beklentilerin; Adana Karayolunun kent merkezi girişinde, Savrun  ayı ile sınırı olan rekreasyon alanı ile birlikte ele alınması, tasarımın kent kimliğinin oluşmasına katkı sağlaması ve yeni inşa edilecek yapılara örnek teşkil etmesi olduğu görülmektedir.

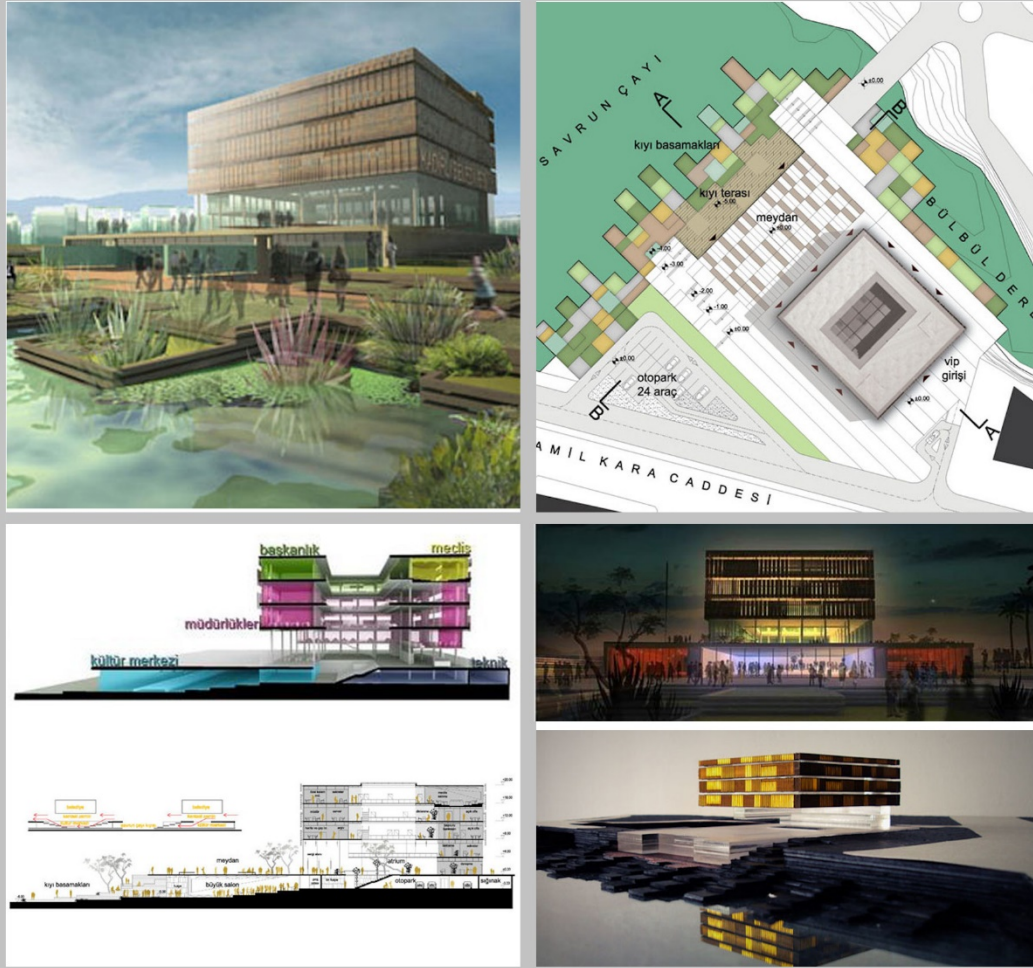
138 projenin katıldığı,    ödül ve beş mansiyonun verildiği yarişmada; 1.  d l  Deniz Dokgöz, Ferhat Hacılibeyoğlu ve Orhan Ersan'ın  nerisi almıştır. 2. d l  Alper  den ve Melike  zbek'in tasarımına, 3. d l  ise Mert   er,  mer Gök, Yuvacan Atmaca'nın tasarımına verildiği görülmektedir. Yarişmanın  d l grubundaki projelere bakıldığında; 3.ödülün müelliflerinin projeyi kurgularken belediye hizmet binası programı ile kültür merkezi programını tek bir yapı bloğunda elde etmeyi amaçladıkları görülmektedir. Mimari proje raporunda; yapının Savrun  ayı ile olan ilişkisini çözümlleme düşüncesinden yola çıktıklarını ifade etmektedirler. Belediye Binası, kentli ve Savrun  ayı arasındaki ilişkiyi kurgulamayı amaçladıkları gözlenmektedir. Bu tasarım düşüncesinden dolayı yalın ve mono blok olarak ele alınan kütleyi jüri  yeleri başarılı bulmuştur (Tablo 4.1). Jüri raporuna göre; kütlenin mono blok ve yalın dili başarılı bulunurken, meclis salonu çözümünün yetersizliği tasarımın 3.l k  d l n  almasına neden olmuştur (Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarişması jüri değerlendirme çalışmaları, bt). 2. Ödülün verildiği tasarıma bakıldığında ise programın belediyeye ait birimlerinin arazinin kuzey yüzüne yaslanarak yükseldiği görülmektedir. Kültür merkezi birimlerinin ise oluşturulan meydan ile bütünleşik çalışmasına önem verildiği görülmektedir (Tablo 4.2). Jüri raporları incelendiğinde ise; alanın kuzeyinde belediyeye ait birimlerin toplanmasının ve kütlenin yükselmesinin, rekreasyon alanı ile kentin iletişimini zayıflattığı, fakat parçalı olarak   z mlenen kültür merkezi birimlerinin meydan ile kurduğu ilişkinin başarılı bulunduğu ifade edilmektedir.

Tablo 4.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 3. Ödül

Kadirli Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

3.Ödül

Mimari Ekip : Mert Üçer, Ömer Gök, Yuvacan Atmaca.

Mimari tasarım raporuna göre;

“Projenin tasarım düşüncesi, tanımlı maddi yapılar ile sistematize edilemeyen dinamik yapıların biraradalığındaki bu gerilimlerin kurgulanması üzerine kurulmuştur. Biraraya gelişler, ilişki türlerinin örgütlenmesi ile tasarlanmıştır. Yapısal olarak biraraya gelen kentsel öğeler; belediye hizmet binası, Savrun Çayı ve kentin günlük hayat aktiviteleri olarak belirlenmiştir. Tasarımın çıkış noktasını oluşturan temel sorunsalları; belediyenin kentin günlük hayatı ile biraraya gelişi ve kentin maddi yapısallığının Savrun Çayının dinamik yapısı ile biraraya gelişinin örgütlenmesi oluşturmaktadır. Bu iki sorunsal, öğelerin birbirleri ile olan ilişkilene biçimleri üzerinden ele alınmıştır. Belediyenin kent ile ilişkisi, kentin Savrun Çayı ile ilişkisi, yorumlanan ilişki biçimleri ile, kentin kendi dinamikleri içinde eriyebilen esnekliğe kavuşturulmuştur. Mimari olarak yorumlanan tüm biraradalık ilişkilerinde temel referans noktasını zemin ilişkileri oluşturmaktadır” ifadeleri yer almaktadır.

Jüri raporlarına göre;

Alt ve üst zemin geçişleri, bina plastiginde ki yalınlık ve sadelik başarılı bulunurken, meclis salonunun genel düzenleme kurgusuna “yabancı” bulunduğu görülmektedir.

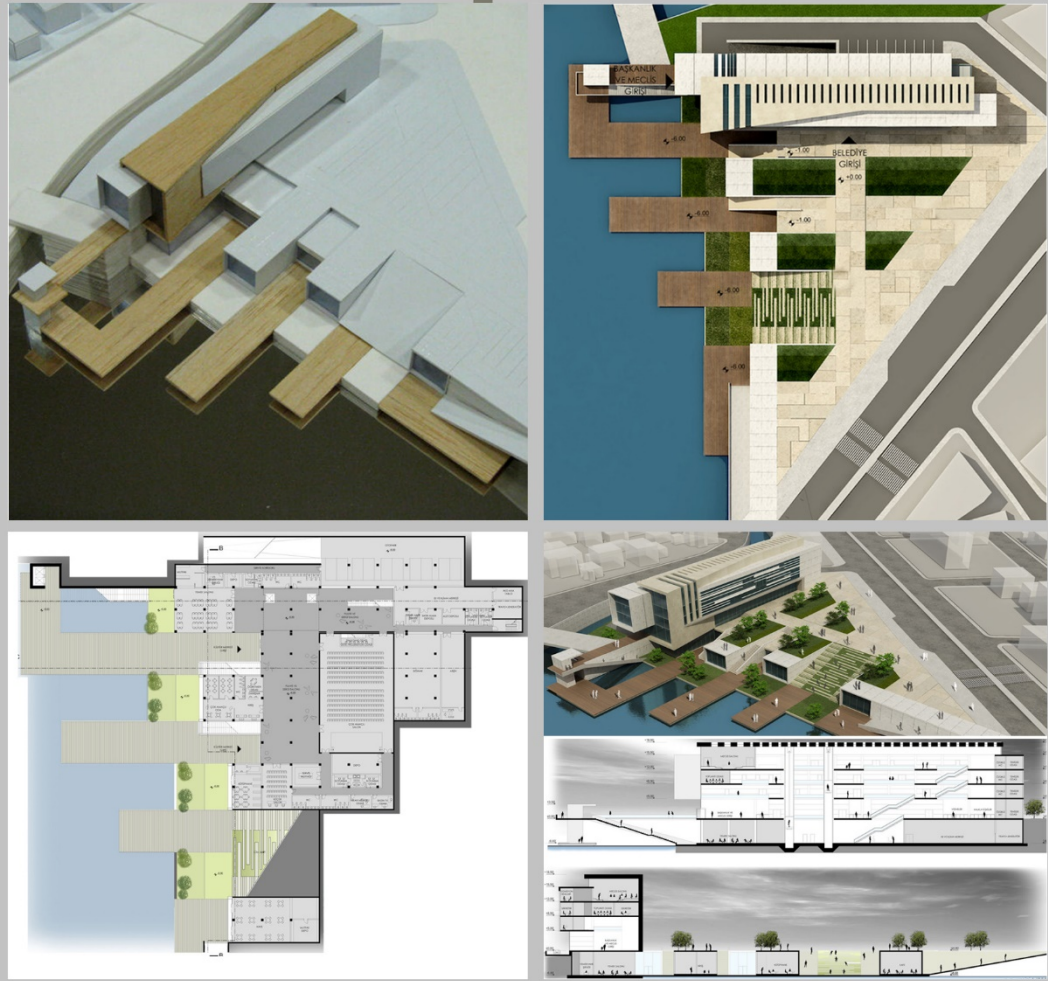
Kadirli Belediyesi Mimari Yarışması, Mimarlar Odası Adana Şubesi Yayınları.

Tablo 4.2 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 2. Ödül

Kadirli Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

2.Ödül

Mimari Ekip : Alper Öden, Melike Özbek

*Mimari tasarım raporuna göre;“proje alanının doğusunda nispeten dar bir en ile başlayıp, batıda Savrun çayına doğru genişleyerek uzanması kentsel gelişim alanında bir odak-bir kentsel boşluk noktası oluşturulması doğrultusunda planlanan yapı kitlesinin arazinin kuzey ucuna yaslanması kararını beraberinde getirmiştir. Yükselen yapı kitlesinin geri çekilerek, Bülbüldere-sine paralel olarak lineer bir şekilde konumlanması, Belediye Hizmet Binasının Adana-Osmaniye Karayolundan algısının artırılmasına da olanak sağlamaktadır. Bu yerleşim, aynı zamanda güneyde Adana-Osmaniye karayolu, batıda ise su ile sınırlanan arazide kamusal alanın maksimizasyonunu hedeflemektedir” ifadeleri yer almaktadır.

Jüri raporlarına göre ;projenin kuzey ile bağlantıyı yapı ile sınır oluşturması ve bunun sonucunda oluşan kesinti eleştirildiği, ancak programı parçalı yapı kütleleriyle ele alınması ve oluşturulan meydan ile yaya ilişkilerinin başarılı bulunduğu gözlenmektedir.

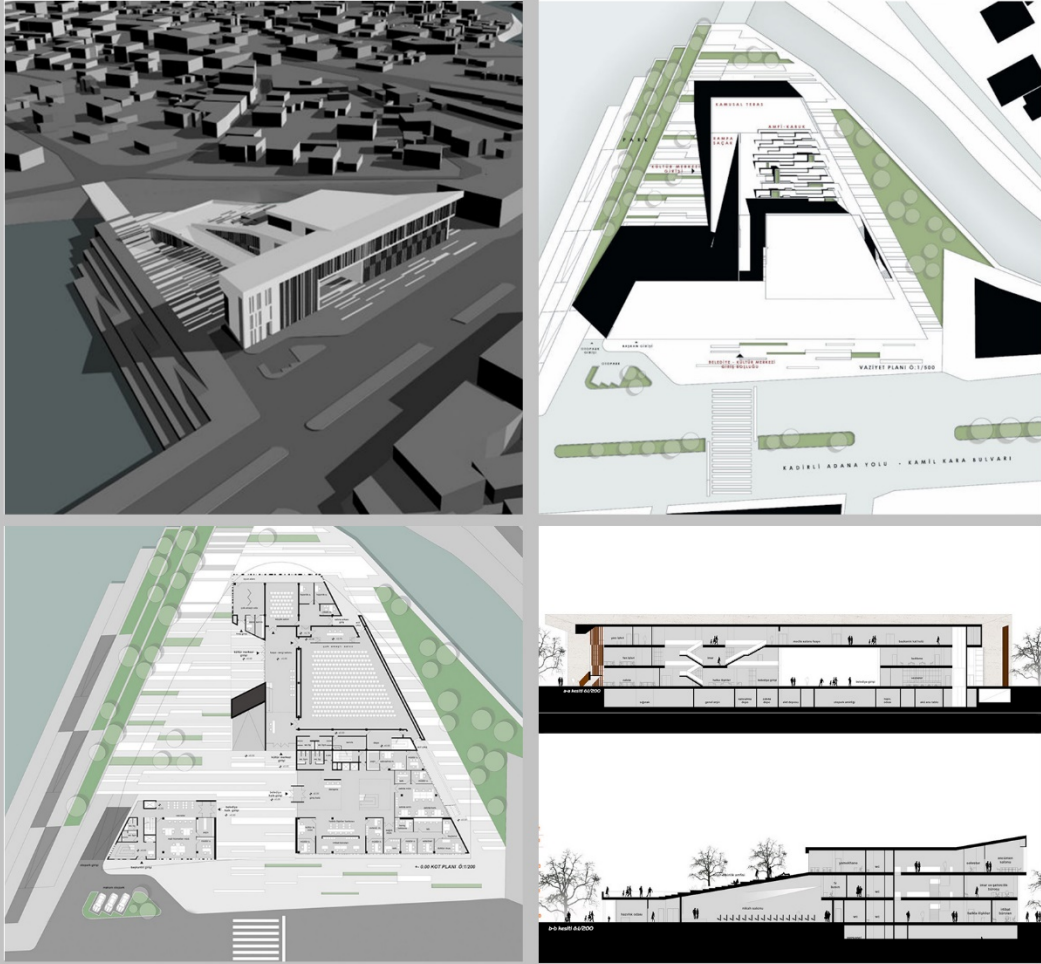
Kadirli Belediyesi Mimari Yarışması, Mimarlar Odası Adana Şubesi Yayınları.

Tablo 4.3 Kadirli Belediyesi ve Kültür Merkezi 1. d l

Kadirli Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

1.Ödül

Mimari Ekip : Deniz Dokgöz, Ferhat Hacıalibeyoğlu, Orhan Ersan

Tasarımın mimari raporuna bakıldığında müellifler, Kadirli' de yaşıyan insanların mekânsal kullanım alışkanlıklarından yola çıkarak kamusal alanda bu olguyu yeniden ele aldıklarını, bunun sebebinin ise yer ile olan ilişkinin güçlenmesi ve kullanıcıların aidiyet hissetmeleri için olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Yine mimari proje raporuna göre; belediye hizmet binası ile programda yer alan kültür merkezi, nikah/konferans salonu ve kafeterya gibi sosyal etkinlik alanlarının tek bir çatı altında bütünleşik ele alınmasının kütlenin şekillenilinde rol aldığını, kütlenin  n ve arka cepheden farklı şekilde algılanmasını sağladığını ve böylece ana caddeden bakıldığında temsil niteliği taşıyan durağan ve kararlı tavrı, kamusal alana geçi sağlayan boşluk ile     lmeye başlayarak açık yarı açık alanlarla erişilebilir mekânsal süreklilikler sağladığını bunu yaparken de Savrun  ayının kıyı kullanım potansiyelleri ile bütünleşen gündelik eylemleri barındıran kamusal alanın ulaşılabilir kıldıklarını ifade etmektedirler.

Jüri raporuna bakıldığında tasarımda izlenen bu yolun başarılı bulunması, kütlenin olgun, sakin ve yükselmeden tevazu içinde konumlanması olumlu bulunan noktalardan biri olduğu görülmektedir.

*Kadirli Belediye Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması jüri tutanakları.

Kadirli Belediyesi Mimari Yarışması, Mimarlar Odası Adana şubesi Yayınları.

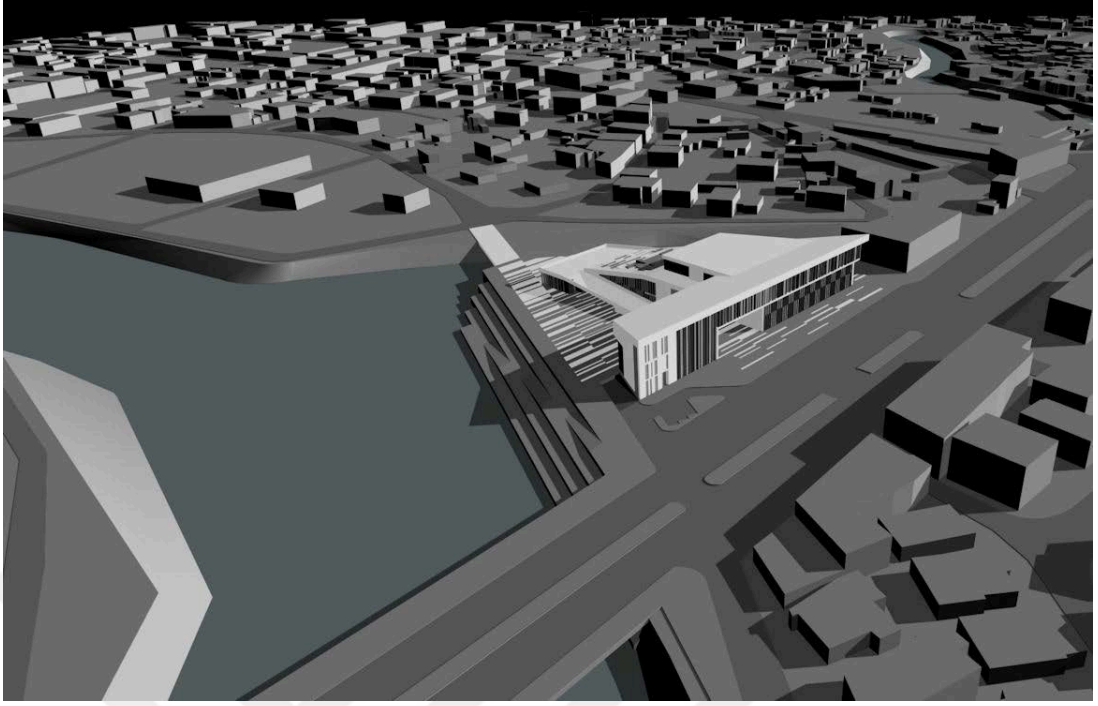

Şekil 4.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası perspektifi (Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi mimari proje yarışması 1.Ödül, bt)

Birinci olan tasarımın mimari proje raporuna bakıldığında; müelliflerin Kadirli’de yaşayan insanların mekânsal kullanım alışkanlıklarından yola çıkarak kamusal alanda bu olguyu yeniden ele aldıkları gözlenmektedir (Tablo 4.3). Böylece kullanıcının yer ile olan ilişkisini güçlendirmeyi ve kullanıcıların aidiyet hissetmelerini sağlamayı amaçladıkları ifade edilmektedir (1.Ödül Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması., bt) (Şekil 4.1). Proje müelliflerine göre;

Belediye hizmet binasının yanı sıra kültür merkezi, kreş, nikah/konferans salonu ve kafeterya gibi sosyal mekanlar ile desteklenen program, yapı kütesinin biçimlenme mantığında etkili olmuştur. Tek bir kabuk altında bütünleşik bir kurguda yorumlanan program verileri, kütenin ön ve arka cepheden farklı biçimde algılanmasına ve alternatif kullanım alanları yaratılmasına olanak sağlamıştır (Dokgöz, Hacılibeyoğlu ve Ersan, 2014, s.70) (Şekil 4.2).

Arsa geometrisi ve yapının tektonik ifadesinin bütünleşmesi ile birlikte; Savrun Çayı ve Sülemiş Tepesi’nin oluşturduğu manzaraya ve yapının açık alan kullanımlarına doğru alçalması, manzaraya bakacak yüzeyler oluşturarak yola doğru genişlemesi ve yükselmesi belediye binası kimliğini oluşturmuştur (Yarışmadan uygulamaya Kadirli Belediyesi Hizmet Binası, 2014).

Şekil 4.2 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası proje perspektifi (Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi mimari proje yarışması 1.Ödül, bt)

Proje müellifleri; Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi projesinin mimari kurgusunu;

Bir yönetim yapısının ağır, prestijli, hiyerarşik yapılanması ile; daha fazla serbestlik ve katılım gerektiren, kültürel aktivitelerin gerçekleştirildiği bir merkez ile bütünleşik olarak çözülerek gerçekleştirilmeye çalışılmıştır Çözüm, yapının yer ile olan ilişkisini güçlendirmek ve kullanıcıların yapı içerisinde veya çeperinde yadırgamadan var olabilecekleri bir kamu yapısı oluşturularak sağlanmıştır. Tasarım bunun için öncelikle Kadirli’de oluşan çatı yaşamına katkı sağlamak ve bir kent balkonu-teraz üretmek amacıyla bir “çatı yapı” şeklinde örgütlenmiştir, sözleri ile ifade etmektedirler (Vitra çağdaş mimarlık dizisi kültür yapıları, s.137).

Jüri raporuna bakıldığında; bu tasarım yaklaşımına bağlı olarak kütlenin olgun, sakin ve yükselmeden tevazu içinde konumlandırılmasının olumlu bulunduğu görülmektedir (Kadirli Belediyesi Hizmet Binası jüri tutanakları, b.t) (Şekil 4.3). Yarışmanın kolokyum sonrası süreci irdelendiğinde ise; müellifler ile belediye

arasında 07 Nisan 2010 yılında sözleşme imzalandığı, çok amaçlı salonun düz çözülen zemininde yapılan değişikliklerin dışında projenin bir değişime uğramadığı, ihalesinin 27 Mart 2012 yılında yapıldığı, 4 Nisan 2012 de inşaatın temelini atıldığı, projenin uygulama sürecinde kontrollüğünü Adana İller Bankası'nın yürüttüğü ve yapının 2013 yılından beri kullanıldığı gözlenmektedir (Eralp, 2013; Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi). Projenin aslına uygun üretilmesi konusunda; idarenin olumlu çalışmalar yürütmesinin ve jürinin de yarışma sonrasında yapının, yarışma projesine uygun bir şekilde inşa edilmesi için olumlu görüşmeler yapmasının büyük bir payı olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan yapının uygulama sürecinde, yapı uygulama kontrollük hizmetinin proje müelliflerine verilmemiş olduğu görülmektedir.

Şekil 4.3 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası (Vitra çağdaş mimarlık dizisi, bt)

4.1.2 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi

Çukurova Belediyesi tarafından ulusal, serbest ve tek aşamalı olarak 17 Ağustos 2011 tarihinde ilan edilen yarışmanın asli jüri üyeleri; Celal Abdi Güzer, Alper Ünlü, Güven Arif Sargın, Halis Günel ve Levent Arıdağ'dan oluşmaktadır.

Yarışma şartnamesi incelendiğinde; önerilecek projelerden proje alanının yer aldığı yeşil dokunun yani Kurtuluş Parkı'nın rekreatif eylemlerin gerçekleşeceği kamusal bir alan olarak ele alınması, bu rekreatif alanlar ile kültür merkezi ve hizmet binasının işlevlerinin iç içe ve birbirini destekleyecek biçimde tasarlanması böylece sadece bir belediye hizmet binası ve kültür merkezi değil aynı zamanda kente ve kentliye çok

boyutlu kullanım olanakları sağlayan bir “kent parkı” tasarlanması beklenmektedir (Çukurova ilçe belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması şartnamesi, b.t) Şartnamede yarışmanın amacı şartnamede; halk tarafından benimsenen, erişilebilen, paylaşılabilen, görülen ve algılanan gerçek anlamda bir kamu yapısı elde etmek şeklinde ifade edilmektedir. Bu nedenle şartnamede, kamusal yapının temel ilkeleri olarak; saydamlık, erişilebilirlik ve sürdürülebilirliğin benimsenmesi tasarımcılardan talep edilmiştir.23 Kasım 2011 tarihinde sona eren yarışmaya 130 proje katılmıştır.

1.Ödülü Derya Ekim Öztepe ve Ozan Öztepe’nin aldığı yarışmada 3 ödöl ve 3 mansiyon verilmiştir. 2. Ödülü Mehmet Ziya İmren, Onat Ökten ve Orkun Sönmez’in tasarımı alırken 3. Ödöl ise Hakan Evkaya, Kutlu İnanç Bal ve Cengiz Gündemir’in tasarımına verilmiştir.

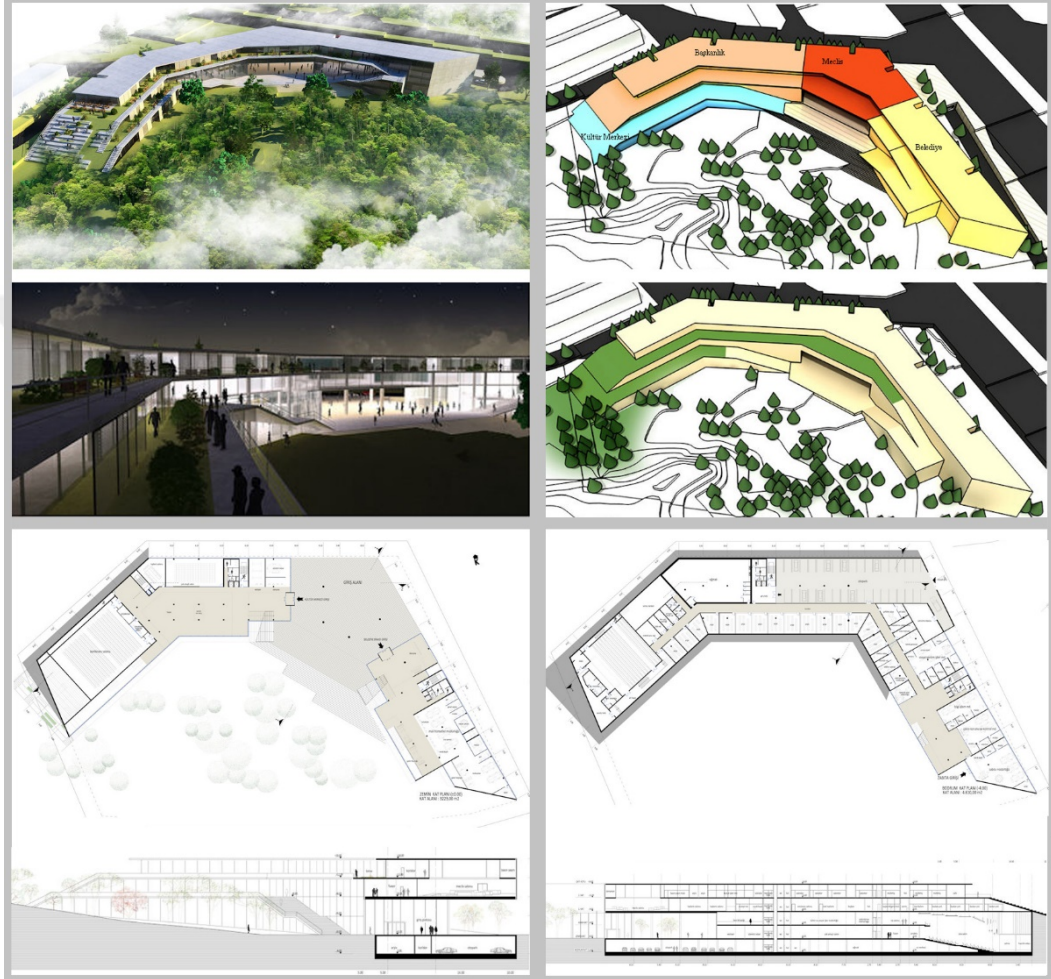
3.Ödüle bakıldığında; müelliflerin, yeşil akstaki sürekliliği bozmamak adına arazinin nispeten daha genç ağaçlarının olduğu alana yapılaşarak, yeşil doku ile bütünleşen çeper yapı tasarlama düşüncesinde oldukları görölmektedir (Tablo 4.4). Jüri raporuna göre; projenin topografya ile kurduğu ilişki, farklı kotlardaki platformların kademelenerek kamusal yüzey yaratması ve yeşile bağlanması olumlu bulunmuştur. Giriş platosunun yeşil dokuya ve farklı girişlere açılmasının yanında programın az katlı çözümünün olumlu bulunduğu görölmektedir. Fakat insancıl olma kaygısıyla üretilen dilin, belediye binası imgesine uygun bulunmadığı gözlenmektedir. 2.Ödölde ise müellifler, kamu yapılarının toplumdaki soğuk ve kasvetli algısını kırmak adına avlular ve galerilerle mekânsal zenginliği artırmayı, şeffaf ve erişilebilir yapı tasarlamayı amaçladıkları görölmektedir (Tablo 4.5). Jüri raporuna göre; projenin yalın bir kütleye ve plan şemasına sahip olmasına rağmen, zeminle kurduğu olumlu ilişkide gerek zemin gerekse diğer katlarda, zengin hacimsel ve programatik ilişkiler oluşturması, ürettiği açık, yarı-açık ve kapalı kamusal mekânlar vasıtasıyla, talep edilen işlev ve kimlik karmaşıklığına çözüm getirmesi değerli bulunmuştur. Ancak jüri üyeleri önerinin yeteri kadar esnek olmaması ve kent parkının yorumlanmasında eksiklikler içermesi sonucu 2.’lik ödölü vermişlerdir.

Tablo 4.4 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 3. Ödül

Çukurova Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

3.Ödül

Mimari Ekip : Hakan Evkaya,Kutlu İnanc Bal,Cengiz Gündemir.

Mimari tasarım raporuna göre; “Yeşile yol veren, kibarca geri çekilip sürekliliğine engel olmayan, onunla bütünleşen, zemin artıran insancıl bir yapı hedeflenmiştir.Bu bağlamda bina, nispeten ağaç yoğunluğunun az olduğu ve daha çok genç ağaçların yer aldığı kısımda konumlanmıştır. Yapının tüm katlarında dışarıyla direk iletişim kuran, erişilebilir, saydam bir çepher-yapı olarak düşünülmüştür. Yeşile bir geçit olması yetmez, sahip olması gereken bir bütünleşmedir” ifadeleri yer almaktadır.

Jüri raporlarına göre; “Topografyayla girdiği ilişkide farklı kotlardaki platformların kademelenerek kamusal yüzey yaratması ve yeşile bağlanması, giriş platosunun yeşile ve farklı girişlere açılması, programın az katlı çözümü, getirilen ekolojik çözümler olumlu bulunmuştur. Mimari imge olarak insancıl olma kaygısıyla üretilen dilin belediye binasıyla ilişkisi, otopark girişi negatif bulunmuştur”.

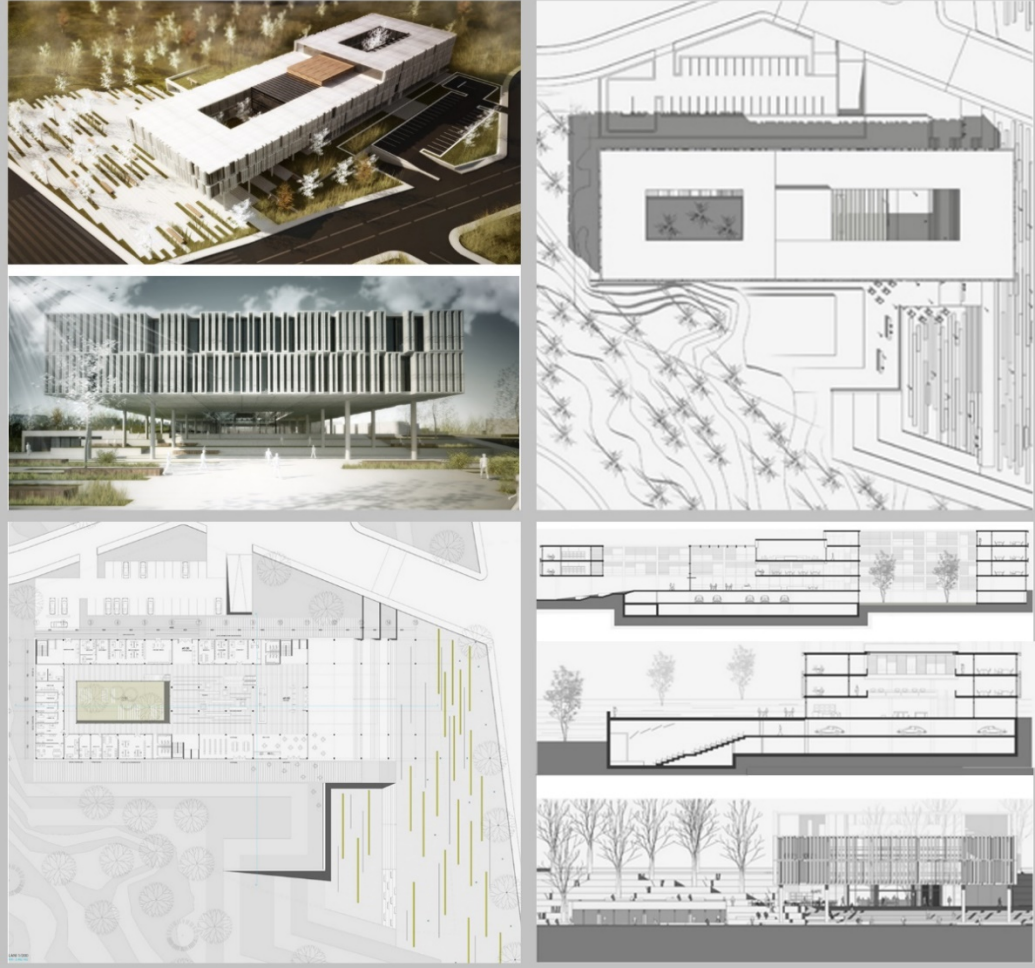
Çukurova Belediye Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması Jüri Tutanakları.

Tablo 4.5 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası Yarışması 2.Ödül

Çukurova Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

2.Ödül

Mimari Ekip : Mehmet Ziya İmren, Onat Ökten, Orkun Sönmez.

*Mimari tasarım raporuna göre;

“Belediye Hizmet Binası; sade, mono blok ve kütsel ifadeyle kentlinin kolay algılayabileceği bir yapıdır. Tasarım, çalışanları ve kentliyi, devlet dairelerinin süregelen soğuk yapısından kurtararak avlular, galeriler ve mekansal derinliğin etkisiyle daha şeffaf ve algılanabilir bir ortam sağlamaktadır” ifadeleri yer almaktadır.

Jüri raporlarına göre;

“proje yalın kütlesi ve plan şemasıyla dikkat çekmektedir. Tüm bu yalın ifadesine karşın, yapının zeminle kurduğu olumlu ilişki, gerek zemin gerekse diğer katlarda, zengin hacimsel ve programatik ilişkiler oluşturmakta, ürettiği açık, yarı-açık ve kapalı kamusal mekânlar vasıtasıyla, talep edilen işlev ve kimlik karmaşıklığını beceriyle yorumlanmıştır. Yapı çeperinin tasarımında da görülen, yalın arayış. Yapının, çevresel, iklimsel bağlama ilişkin olumlu yönlerindendir. Buna karşın işlevsel gücü, tektoniği ve içerdiği dili ile de, çağdaş mimarlığın başarılı bir yorumu olarak değerlendirilmiştir. Ancak önerinin yeteri kadar esnek olmaması ve kent parkının yorumlanmasının da zafiyetler içermesi nedeniyle 2.Ödülüne layık bulunmuştur”.

Çukurova Belediye Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması Jüri Tutanakları.

Tablo 4.6 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi 1.dl

ukurova Belediyesi ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması

1.Ödül

Mimari Ekip : Derya Ekim ztepe, Ozan ztepe.

Tasarımın mimari proje raporuna bakıldığında; proje mellipleri; tasarımın Kent Parkı olgusunu Adana halkının toprak ile olan ilişkisi üzerinden ilerleyerek güçlü ve her kote erişebilen yaya aksı üzerinde geleneksel kamu yapılarının anıtsal duruşundan uzak, kurulu sistemden çok kullanıcısına öncelik ve hareket sağlayan, topografya ile uyumlu, az katlı özgün ve katılımcı bir yapı yaratma gayesinde oldukları ifadesi yer almaktadır.

Jüri raporlarına göre projenin; evre yerleşimleri ve kent parkı ile ilişkisi, özellikle kuzeybatı ve güneydoğu aksında önerilen, kent parkının kat eden yaya aksı ve buna bağlı olarak hizmet binasının konumlandırılması, çevresel bağlam ve peyzaj ilişkileri açısından başarılı bulunduğu görülmektedir.

ukurova Belediye Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Mimari Proje Yarışması Jüri Tutanakları.

1.Ödülün mimari proje raporuna bakıldığında; “Kent Parkı” olgusundan yola çıkarak, Adana halkının toprak ile olan ilişkisi üzerinden irdeleyerek, güçlü ve her kote erişebilen yaya aksı üzerinde geleneksel kamu yapılarının anıtsal duruşundan uzak, kurulu sistemden çok kullanıcıya öncelik ve hareket sağlayan, topografya ile uyumlu, az katlı özgün ve katılımcı bir yapı yaratma gayesinde oldukları görülmektedir (1.Ödül, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması, bt) (Tablo 4.6).

Jüri raporlarına göre projenin; çevre yerleşimleri ve kent parkı ile ilişki kurması, özellikle kuzeybatı ve güneydoğu aksında önerilen, kent parkını kat eden yaya aksına bağlı olarak hizmet binasının konumlandırılması, çevresel bağlam ve peyzaj ilişkilerini çözümlemesi açısından başarılı bulunduğu görülmektedir (Çukurova Belediyesi, bt) (Şekil 4.4).

Şekil 4.4 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası vaziyet planı (1.Ödül, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması, bt)

Kolokyum sonrası sürece bakıldığında; Mart 2012’de MTF proje tarafından yapının uygulama projelerinin hazırlandığı, 14 Mayıs 2012’de ihalesinin yapıldığı, 25 Temmuz 2012’de inşaatının başladığı ve Eylül 2013’den beri yapının kullanılmakta olduğu görülmektedir. 23 Kasım 2011 tarihinde ödül grubunun açıklanmasının ardından, belediyenin uygulama yönündeki istekli tavrının sürecin hızlı işleminde etkili olduğu görülmektedir (Yarışmadan uygulamaya Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, 2014). Mesleki uygulama sorumluluğu, proje müelliflerine ait olmasına rağmen uygulama aşamasında mimari projede değişiklikler yapıldığı gözlenmektedir. Belediye yönetiminin isteği üzerine yapılan değişiklikler; projede

açık ofis olarak kurgulanan hizmet birimlerinin, kapalı ofis olarak yeniden kurgulanması ve kültür merkezi ile parkın görsel iletişimini sağlayan terasın iptal edilerek, çok amaçlı salon için sofita kütlesi çözümünün getirilmesidir. Müelliflere göre; bu çözüm, projenin tasarım kurgusunu oluşturan “kent parkı” düşüncesini zayıflatmıştır (Yarışmadan uygulamaya Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, 2014). Ayrıca belediye yönetiminin eğimli yeşil çatıyı tel örgülerle çevrelediği gözlenmektedir (Şekil 4.5) (Şekil 4.6).

Şekil 4.5 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası yarışma ile tasarlanan yeşil çatı (1.Ödül, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması, bt)

Şekil 4.6 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası uygulanan yeşil çatı (Kişisel arşiv, 2015)

4.1.3 Sarıçam Belediye Hizmet Binası

Adana Sarıçam Belediye Hizmet Binası; 2013 yılı Nisan ayında ihalesi yapılan ve 2015 yılından beri kullanılmakta olan bir yapıdır (Şekil 4.7) (Sarıçam Belediyesi, bt).

Dönemin Belediye Başkanı Ahmet Zenbilci tarafından “Hizmet binamızın projesi için Türk kültürünün önemli mimari çizgilerini taşıyan, geçmişten geleceğe miras bırakma adına bir anlayışla yola çıktık. Geleneksel Türk mimarisinin özelliklerini taşıyan binamız dört kat ve dört giriş kapısından oluşuyor. Giriş kapıları üzerinden Selçuklunun önemli çinisinden İznik çinisi ile kaplanacak” ifadeleri ile yapının basına tanıtıldığı görülmektedir (Sarıçam Belediye Hizmet Binası temeli atıldı, bt).

Mevcut Belediye Başkan Yardımcılarından Halit Boz ile yapılan görüşmede yapının; 33 dönüm arsa üzerinde, 3 katlı olarak tasarlandığı ve 10.600 metrekare kapalı alana sahip olduğu bilgisi alınmıştır (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016). 2013 yılında arazinin belirlenen fonksiyonlara uygun olmadığı yönünde yapılan eleştirilerden dolayı yapının inşaatına bir süre ara verildiği, daha sonra 2014 yerel seçimleriyle değişen belediye yönetiminin yeniden inşaat çalışmalarına başladığı ve yapının 2015 yılında tamamlandığı bilgisi alınmıştır (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016).

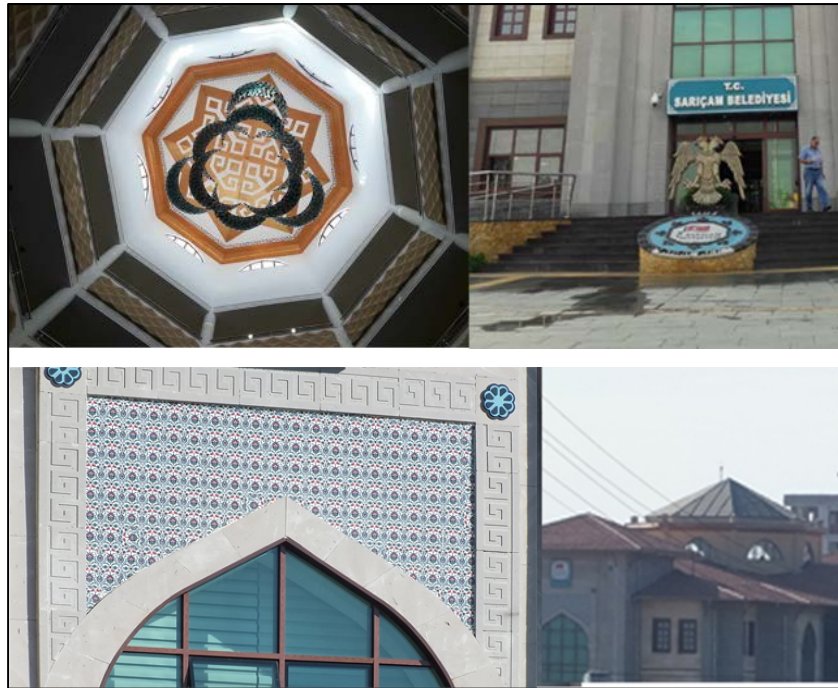

Şekil 4.7 Sarıçam Belediye Hizmet Binası 3 boyutlu görseli (Sarıçam Belediye Hizmet Binası temeli atıldı, bt)

Şekil 4.8 Sarıçam Belediye Hizmet Binası genel görünüm (Kişisel arşiv, 2015)

Yapının kütsel ifadesine ve yakın çevresi ile kurduğu ilişkilere bakıldığında; kullanıcı odaklı tasarım ya da yere özgü tasarım düşüncesinden ziyade biçimsel bir kaygısıyla tasarlandığını söylemek mümkündür (Şekil 4.8). Taç kapı, sivri kemerler, kubbe vb. gibi biçimsel ve imgesel öykünmelerin kütlenin biçimlenişinde rol aldığı gözlenirken, çevre düzenlemesinde ve cephe yüzeylerinde çift başlı kartalın, çinilerin geleneksel motif ve bezemelerin yer aldığı gözlenmektedir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9 Sarıçam Belediye Hizmet Binası imgeler (Kişisel, arşiv, 2016)

Yapı bloğu içerisinde bulunan emniyet müdürlüğü ve kaymakamlık birimlerinden dolayı güvenlik gerekçesiyle yarı açık ve açık alanlarının halk tarafından kullanımının kısıtlandığı bu nedenle yapının bulunduğu parselin bahçe duvarıyla çevrili olması, kamusal kullanımı zayıflatan bir durum olarak görülmektedir (Şekil 4.10).

Şekil 4.10 Sarıçam Belediyesi sınırlar (Kişisel arşiv,2015)

Çevre düzenlemesinde açık ve yarı açık ortak kullanım alanları tasarlanmış olsa da bunlar sadece kaymakamlık, emniyet müdürlüğü ve belediyede görevli memurların kullanımına açık durumdadır. Belediye başkan yardımcılarında Halit Boz ile yapılan görüşmelerde bu durumun gerekçesi sorulduğunda; mesai saatleri dışında güvenlik sebebiyle halkın kullanımına uygun olmadığı açıklaması yapılmıştır (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016). Adana coğrafyasının iklimsel verilerinin potansiyelleri düşünüldüğünde; açık alan kullanımının yetersizliği ve kamunun yapıya erişiminde yapılan kısıtlamaların yapının niteliğini olumsuz anlamda etkilediği gözlenmektedir.

4.2 Karşılaştırmalar ve Değerlendirmeler

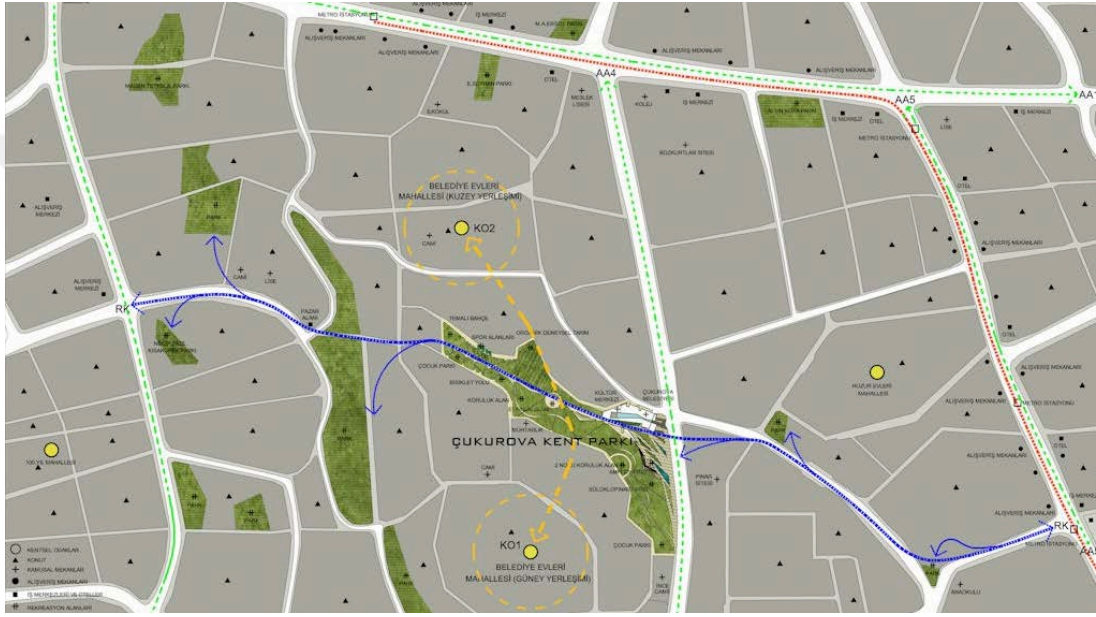
Genel bilgiler ve tespitler üzerinden, seçilen örneklerin tasarım yaklaşımları aktarılmıştır. Bu noktada belirlenen kriterler üzerinden karşılaştırmalar yapılmış ve bu karşılaştırmalar; çevre bağlamı, kamusal kullanımlar ve erişilebilirlik, kimlik-temsiliyet ve yenilikçi arayışlar/ tasarım yaklaşımları başlıklarında ele alınmıştır. Çevre bağlamı konusunda yapılar karşılaştırılırken, vaziyet planları üzerinden yapılan okumalarla elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Kamusal kullanım ve erişilebilirlik konusunda ise, zemin kat kullanımları ve kat planları üzerinden yapılan analizler

4.2.1 Çevre Bağlamı

[illegible]

73

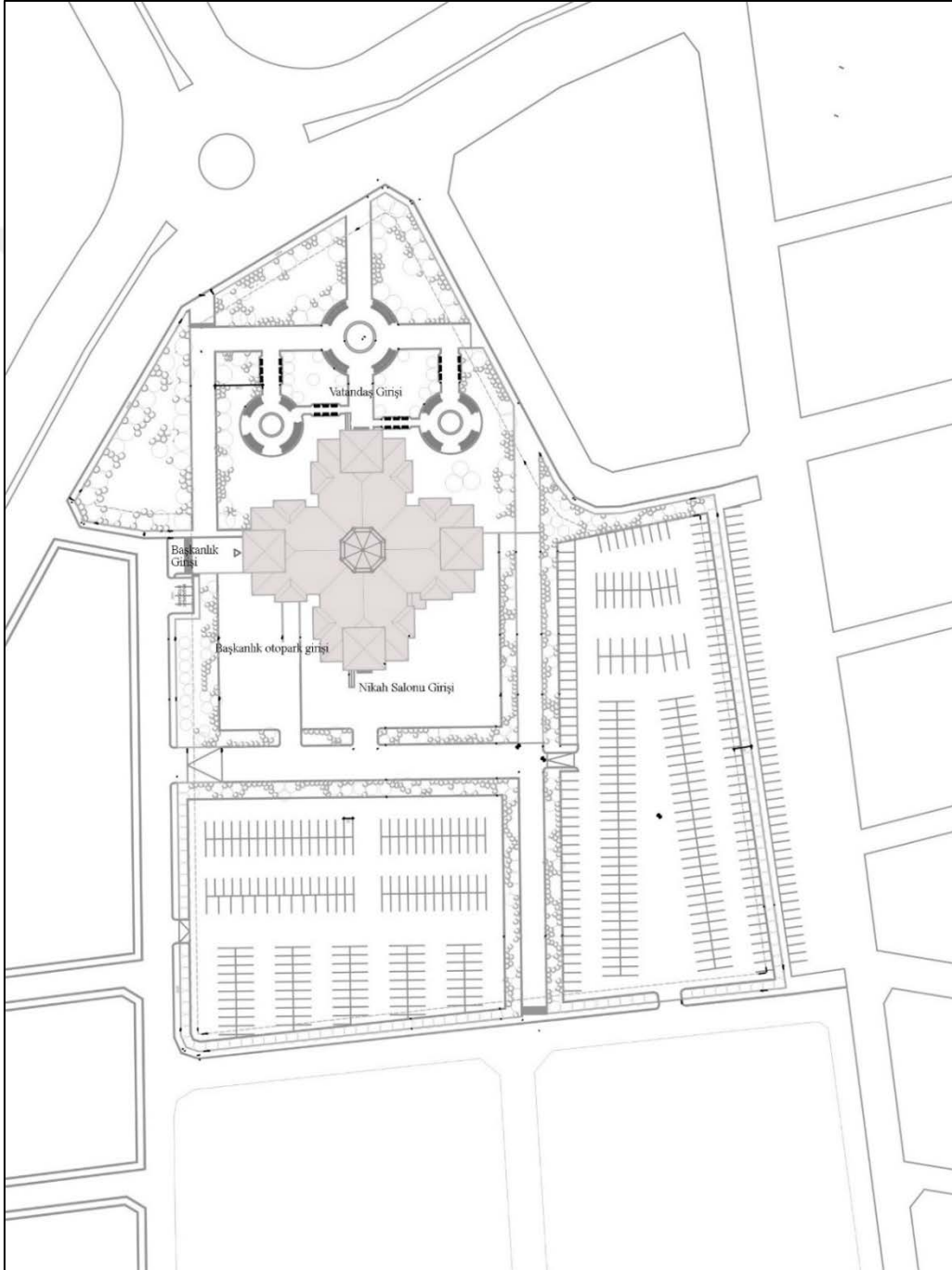
Bu anlamda Çukurova Belediyesi Hizmet Binası irdelendiğinde, tasarım alanının Kurtuluş Parkı'nda yer aldığı görülmektedir. Proje müellifleri tasarım sürecinde, Çukurova ilçesi ölçeğinde yaptıkları incelemeler sonucunda mevcut yeşil alanların kuzeybatı-güneydoğu aksı boyunca devam ettiğini tespit etmişlerdir (Arkiv buluşmaları, bt). Kurtuluş Parkı'nın kuzey bölgesinde yer alan Türkmenbaşı Bulvarı'na yüz veren ve yeşil aksın kamusal kullanımlarla beslendiği, akışının zedelenmediği bir tasarım kararı aldıkları gözlemlenmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası vaziyet planı (Çukurova Belediyesi Hizmet Binası 1.ödül, bt)

Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nda ise çevre ilişkisine dair bir yaklaşımın bulunmadığı, merkezi ve simetrik bir şema ile tasarım alanında yer aldığı görülmektedir (Şekil 4.13). Yapının başkanlık, vatandaş, nikah salonu ve başkan otopark girişi olmak üzere dört eşdeğer girişi bulunmaktadır. Ayrıca parselin yaklaşık yarısının otopark alanı olarak düzenlendiği ve vatandaş girişinin bulunduğu alanda sadece peyzaj düzenlemelerinin yapıldığı gözlenmektedir. Merkezi ve simetrik plan şemasıyla çözümlenmesinin bir sonucu olarak, yapının tüm cephelerinin arazi ile etkileşiminin benzer nitelikte olduğu görülmektedir. Bu nedenle çevre/iklim verilerinin tasarım sürecinde göz ardı edildiğini söylemek mümkündür.

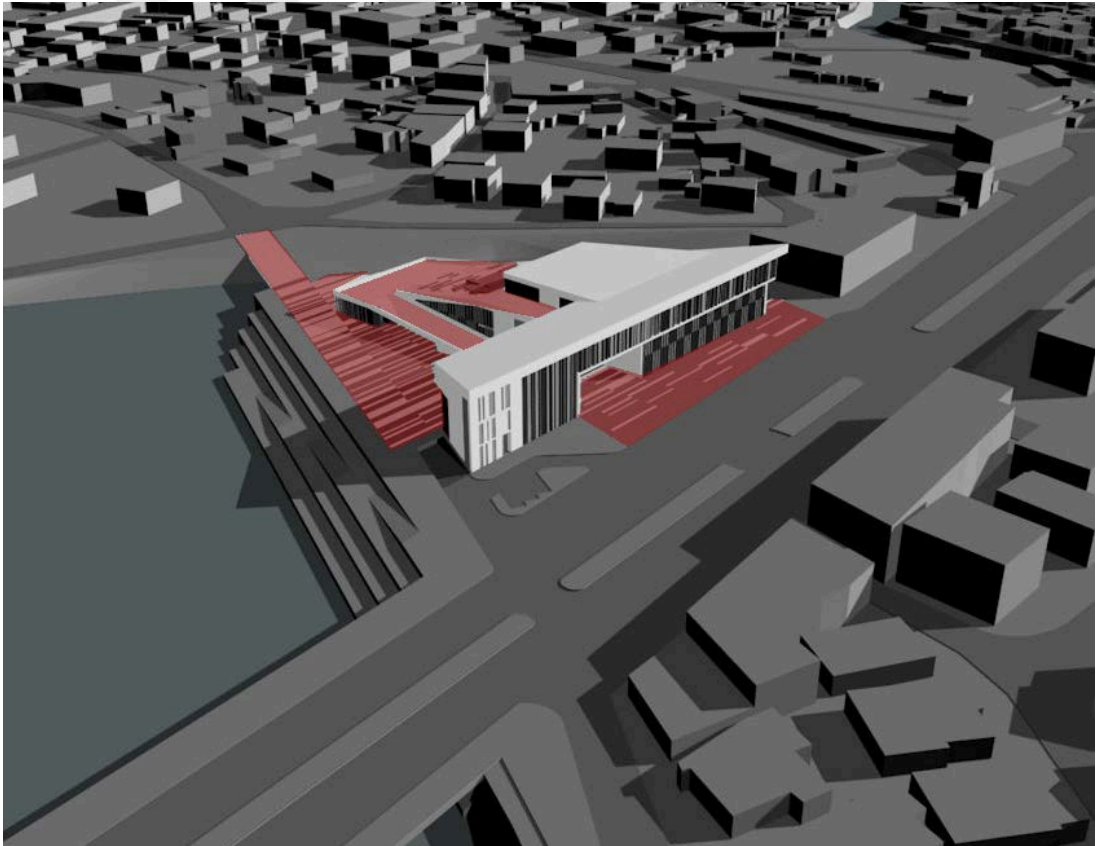
Vaziyet planları üzerinden seçilen örnekler değerlendirildiğinde; Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'nda tasarım alanına dair verilerin kütle yerleşim kararlarını etkilediği görülürken Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na bakıldığında, çevresel verilerin tasarımı şekillendiren bir veri olarak değerlendirilmediği görülmektedir.

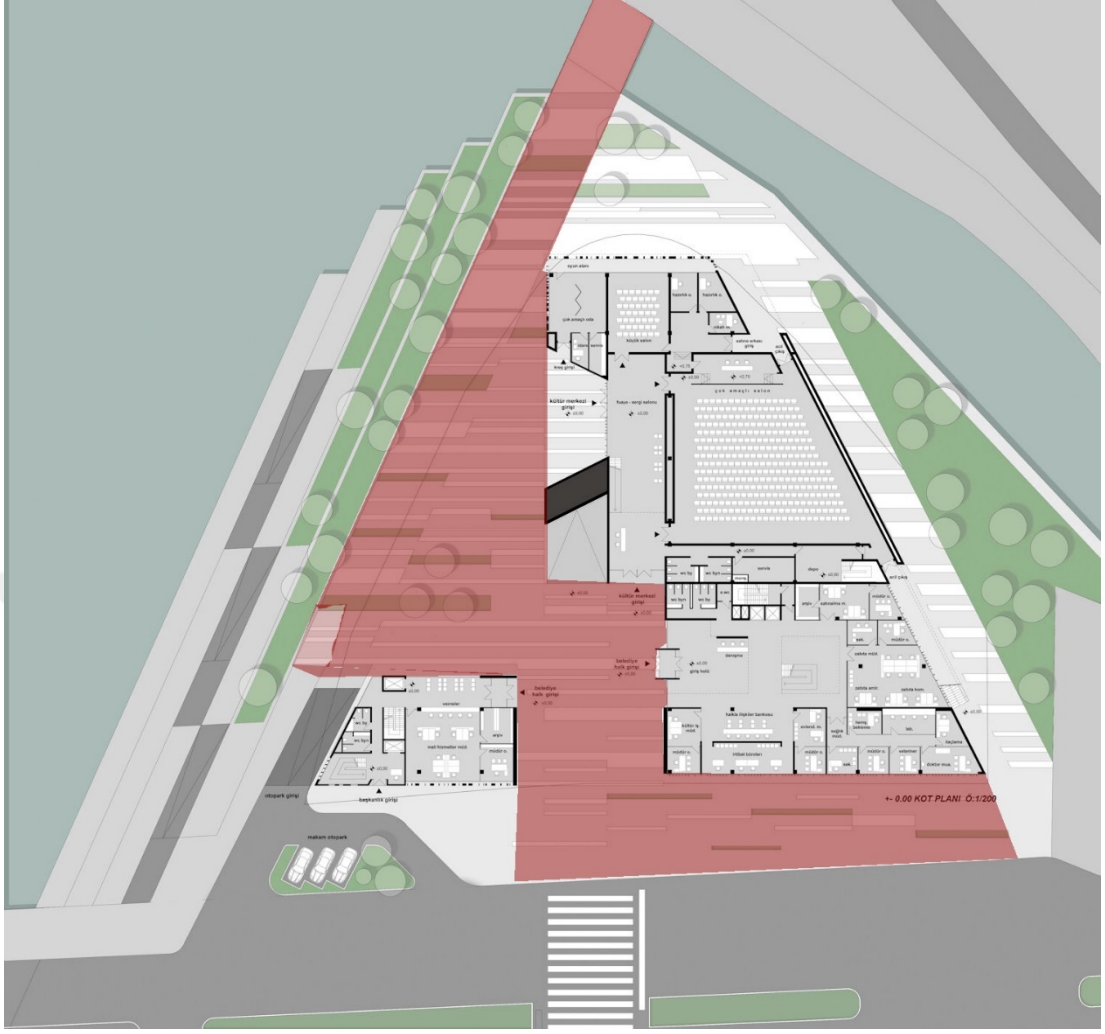
Şekil 4.13 Sarıçam Belediye Hizmet Binası vaziyet planı (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016)

4.2.2 Kamusal Kullanımlar ve Erişilebilirlik

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası'nın, Adana Karayolu'na bakan yüzünde hizmet birimleri çözümlenirken, insan ölçeğinden uzaklaşmadan yükselerek, kent ile sosyal alan arasında bir sınır oluşturmamasının yanında iki kat boyunca devam eden geçiş boşluğu ile kullanıcıları kültür merkezi ve belediye binasının girişleri ile beslenen iç boşluğuna almaktadır (Şekil 4.14). Amfi ve rampanın sadece alt kot ile üst kotu birbirine bağlaması dışında kültür merkezinin çatısının kafeterya ile sonlanan bir kent terasına dönüştüğü gözlenmektedir. Proje müelliflerine göre oluşturulan kent terası; açık hava sineması, gösteriler, dinletiler gibi sanatsal ve yere özgü kullanım potansiyellerine sahiptir (Dokgöz, Hacılibeyoğlu ve Ersan, 2014). Bu kullanımlar ile kentlinin yapı ile ilişkisini ve aidiyet hissini güçlendirmesi beklenmektedir. Halk girişi ve başkan girişi bulunan yapıda rutin güvenlik kontrolünün dışında başka bir güvenlik sınırlaması olmadan kolayca yapıya erişim sağlanmasının, kamusal kullanımı destekleyen ve besleyen bir çözüm olduğu söylenebilir (Şekil 4.15).

Şekil 4.14 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası kamusal kullanımlar (İkirtıbir mimarlık, bt)

Şekil 4.15 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası zemin kat planı (İkiartıbir mimarlık,bt)

Diğer taraftan Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'nın ise kent parkı içerisinde yer almasından dolayı kamusal kullanım yönünden sahip olduğu avantajları pozitif yönde değerlendirdiği söylenebilmektedir. Zemin kat planında çok amaçlı salon, kafeterya, toplum merkezi, belediyenin halk girişi, başkanlık girişi ve zabıta müdürlüğünün girişleri bulunmaktadır. Kültür merkezinin ve toplum merkezinin (kent kitaplığı ve kafeterya) girişlerinin belediye hizmet binasından bağımsız bir şekilde çalışması, yapının her daim kamunun kullanıma açık olmasını sağlamaktadır. Bunun sonucunda kentlinin yapıyı ve parkı buluşma/etkileşim alanı olarak kullandığı saptanmıştır. (Şekil 4.16). Ayrıca Türkmenbaşı Bulvarından Kurtuluş parkının güneyindeki toplum merkezine kadar uzanan geçiş aksı üzerinde kültür merkezinin girişinin bulunduğu görülmektedir. Böylece geçiş aksının, kültür merkezinin fuayesi gibi davranarak yarı açık bir sergi alanına dönüştüğü görülmektedir.

Şekil 4.16 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası kamusal kullanımlar

Sarıçam Belediye Hizmet Binası ise bahçe duvarları ile çevrili olmasından dolayı kamu ile arasında bir sınır olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yapıya ulaşmak için bahçe girişinde ve yapı girişinde güvenlik kontrolünden geçilme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle kamunun yapıyı sadece belediye birimleri ile olan işlemlerini gerçekleştirmek için kullandığı ve işlemleri bittiği zaman terk etme mecburiyetinde kaldığı gözlenmektedir. Yapı programında nikah salonu dışında kamusal kullanımı destekleyebilecek işlevlerin olmaması da bu durumun nedenlerinden biri olabilir (Şekil 4.17). Yapı çevresinde oluşturulan yarı açık alanların mesai saatleri dışında kamunun kullanıma açık olmadığı gözlenmiştir.

Kamu kaynakları kullanılarak, kamuya hizmet etmek için tasarlanan bir yapının kamuya açık ve sınır oluşturmadan, kendi alanlarını paylaşması beklenilmektedir. Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nın kamusal kullanımı sınırlandırması ve çevresiyle

kurduğu bağların zayıf olmasından dolayı Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'na nazaran tasarım yaklaşımlarında kamusal kullanım konusunun gözetilmediği söylenebilir.

Şekil 4.17 Sarıçam Belediye Hizmet Binası sınırlar (Kişisel arşiv, 2016)

4.2.3 Kimlik-Temsiliyet

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'nın, belediye binalarının toplumdaki genel algısında yer alan kasvetli ve anıtsal duruşundan uzak, gündelik hayat pratikleri ile bütünleşen bir kurguya sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu yapıların genel tasarım kararlarına bakıldığında; ezici ve ağır bir yapı elde etmekten ziyade, sınırların eridiği ve kentlinin belediye fonksiyonları dışında kullanım potansiyellerini gözetten bir yapı elde etme düşüncesinde oldukları gözlenmiştir.

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası'nın kent merkezine bakan yüzünde meclis salonu yer almaktadır. Fakat meclis salonunun; kütlenin şekillenişinde ve Güneydoğu cephesinin tasarımında ön planda tutulmadığı görülmektedir (Şekil 4.18). Böylece belediye binalarının kamusal kullanım potansiyellerinin ön plana çıktığı bir tasarım

80

Çukurova Belediye Binası'nda ise yapı Kurtuluş Parkı içerisinde yer alırken insan doğa ilişkisinden yola çıkılarak kentsel doku-yapı ilişkisinin ön planda tutulduğu ve insan ölçeğinde az katlı bir yapı elde edilmesinin amaçlandığı söylenebilmektedir. Yapının kütesel ifadesine bakıldığında kente yüz veren cephesinde yer alan meclis salonuyla belediyenin temsil niteliği ön plana çıkarken, eğimli çatısı ile yapının kent parkıyla bütünleştiği gözlenmektedir (Şekil 4.21).

Şekil 4.21 Çukurova Belediye Binası zemin kat planı ve kesiti (Çukurova Belediyesi İlçe Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, 2014)

Diğer taraftan Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nın ise içerdiği imgeler üzerinden değerlendirildiğinde; geleneksel ve ideolojik anlamda temsiller içerdiği gözlenmektedir. Yapının bu ideolojik ve geleneksel söylemleri temsil etmesi amacıyla, dört cephesinde de eş niteliklerde üretilen sivri kemerler, çiniler, yapı yüzeyindeki geleneksel motifler ve yapı girişlerinde “*bereket kapısı*” ifadeleri yer almaktadır (Şekil

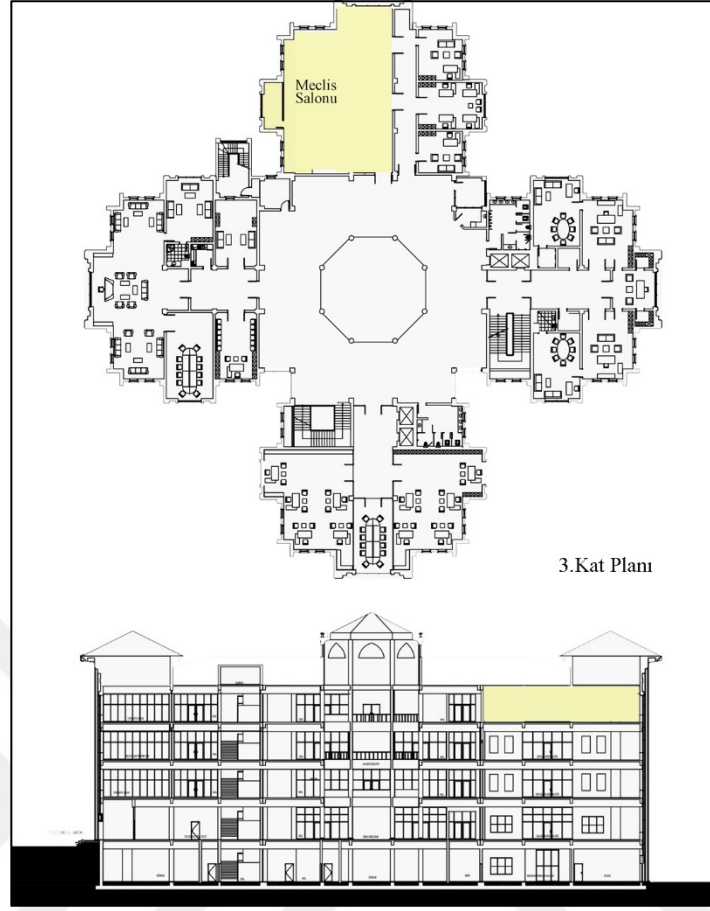
4.22). Belediye Başkan Yardımcısı Halit Boz ve Fen İşleri Personeli peyzaj mimarı Çağrı Başaran ile yapılan görüşmelerde galerinin altıgen kubbe ile örtülmesi, hilal şeklinde tasarlanan süslemelerin yer alması ve halk girişinde çift başlı kartal heykelinin bulunması gibi yaklaşımların geleneksel mimarinin bir temsili olması için tasarlandığı ifade edilmiştir (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016) (Şekil 4.23). Diğer taraftan Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nda meclis salonunun, kütlenin şekillenişinde ya da cephe tasarımında rol almamasının nedeni; yapının merkezi ve simetrik plan şemasında tasarlanması olarak açıklanabilir (Şekil 4.24).

Şekil 4.22 Sarıçam Belediye Hizmet Binası giriş cephesi (Kişisel arşiv, 2016)

Şekil 4.23 Sarıçam Belediye Hizmet Binası geleneksel imge örnekleri (Kişisel arşiv, 2016)

Şekil 4.24 Sarıçam Belediye Hizmet Binası meclis salonu (Kişisel arşiv, 2016)

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Sarıçam Belediye Hizmet Binası kimlik/temsiliyet başlığında değerlendirildiğinde; Kadirli Belediyesi Hizmet Binası'nda yapının kamuyu temsil etmesi amacıyla şekillendiği görülmektedir. Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'nda ise meclis salonun kütlenin şekillenişinde rol aldığı böylece belediyelerin demokratik yüzünün yansıtıldığı söylenebilir. Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na bakıldığında ise kütlenin şekillenişinde tarihsel ve sembolik öykünmelerin ön planda tutulduğu görülmektedir.

4.2.4 Yenilikçi Arayışlar ve Tasarım Yaklaşımları

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası'nda belediye hizmet binası ve kültür merkezi gibi iki farklı işlevin tek bir çatı altında toplandığı; bu anlamda yönetim yapısının hiyerarşik ve prestijli görünümü ile kültür yapısının serbestlik ve katılım gerektiren durumunun yarattığı gerilimin bir arada kurgulandığı gözlenmektedir (Dokgöz,

Hacılibeyoğlu ve Ersan, 2014). İklimsel verilerin sonucunda oluşan yerel kullanım alışkanlıklarından balkon, veranda ya da dam kültürünün; yapının çatı yüzeylerinde amfi, rampa ve kent terası gibi işlevlerle yeniden kurgulandığı görülmektedir. Böylece yapıya tek bir noktadan dahil olduktan sonra yapı yüzeyleri kullanılarak kültür merkezi, kafeterya ve belediyeye ait birimlere erişimin sağlandığı gözlenmektedir (Şekil 4.25). Ayrıca yapıda oluşturulan amfinin kafeterya ile son bulduğu böylece Savrun Çayı ile Şehitlik Tepesi'ne bakış sağladığı görülmektedir.

Şekil 4.25 Kadiri Belediyesi Hizmet Binası (İkiartıbir, bt)

Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'na bakıldığında; sadece belediye binası ile kültür merkezi tasarımından ziyade Kurtuluş Parkı ile ilişki kurularak kentsel bir odak yaratılmaya çalışıldığı gözlenmektedir (MTF proje, bt). Bu yaklaşımla kent içerisinde bulunan yeşil aksın devamı niteliğinde bir rekreasyon koridoru tasarlanmak istendiği düşünülmektedir. Kütlenin şekillenişinde tasarım alanında bulunan yeşil dokunun etkili olduğu söylenebilir. Proje müellifleri tarafından; Çukurova insanının toprak ile kurduğu ilişkinin tasarımda baz alındığı söylenmektedir (MTF proje, bt) (Şekil 4.26). Yapının geleneksel belediye hizmet binalarındaki anıtsal algıdan ziyade kentli ile bütünleşen ezici olmayan bir algıya ve kullanıcı odaklı bir tasarım kurgusuna sahip olduğu gözlenmektedir.

Şekil 4.26 Çukurova Belediyesi Hizmet Binası (Kişisel arşiv, 2016)

Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nda ise geleneksel yapı elemanları kullanılarak oluşturulan anıtsal ve hiyerarşik yapı vurgusunun var olduğu gözlenmektedir. Yapı programında nikah salonu, kaymakamlık ve emniyet müdürlüğünün yer almasının yanında, yapı adası içerisinde kültür merkezi inşaatı başladığı böylece alanda bir kamu kampüsü yapılmasının amaçlandığı bilgisi alınmıştır (Şekil 4.27) (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016). Fakat oluşturulan kamu kampüsünde yer alan/alacak yapıların geleneksel ve tarihi imgeler içeren yapılardan oluşacağı bilgisi alınmıştır (Kişisel iletişim, 17 Ekim 2016).

Şekil 4.27 Sarıçam Belediyesi Kültür Merkezi inşaatı (Sarıçam Belediyesi Kültür Merkezi inşaatı, bt)

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'na tasarım yaklaşımları ve yenilikçi arayışlar başlığında bakıldığında; Kadirli Belediyesi Hizmet Binası'nda iki farklı işlevin tek bir kabuk altında çözümlendiği görülmektedir. Bu nedenle oluşturulan amfi, kent terası ve rampanın kamusal kullanımı desteklediği ve

belediye binasının kamu yapısı olma özelliğinin ön plana çıktığı düşünülmektedir. Çukurova Belediyesi Hizmet Binası'nda ise tasarım yaklaşımı olarak mevcut yeşil dokunun ve Çukurova insanının kültürel değerlerinin ön planda tutulduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na bakıldığında ise yapının şekillenişinde bir çok kamu yapısında olduğu gibi tarihsel imgelerin tekrar ettiği, iklim ve yer verilerinin kullanılmadığı ve kamusal kullanımların gözetilmediği bu sebeple yeni bir söz söylenmediği düşünülmektedir.

BÖLÜM BEŞ

DEĞERLENDİRMELER VE SONUÇ

Çalışmada kamu yapıları özelinde belediye hizmet binalarının elde edilme yöntemleri üzerinden yarışma ve ihale yöntemleri irdelenerek, söz konusu yapı tipolojisinin üretim pratiği bağlamında saptamalar yapılmıştır. Bu bağlamda sırasıyla yarışma yöntemine ve ihale yöntemine ilişkin değerlendirme ve saptamalara değinilen sonuç bölümünde; esas olarak çalışmanın son bölümünde ortaya konulan karşılaştırmalı analizler üzerinden değerlendirmelere yer verilmiştir.

Yarışma ile uygulanan belediye hizmet binası projelerine bakıldığında; İstanbul Belediye Sarayı'ndan Tekirdağ Belediye Hizmet Binasına kadar geçen sürede belediye sarayı tanımının, belediye hizmet binası tanımına dönüştüğü bir süreç karşımıza çıkmaktadır. Proje ve jüri raporlarına bakıldığında ise geçen süreyle birlikte yapıların isimleri gibi programlarında ve mimari kimliklerin de değişimlerin olduğu gözlenmektedir. Belediye sarayları; anıtsal, kendini gösteren, kente hâkim noktalarda tören alanları ile ön plana çıkan yapılar iken, bugün belediye hizmet binası olarak adlandırdığımız yapıların; kentin içinde yer aldığı, sınırlarının eridiği, kamusallığının ön plana çıktığı, kültür merkezi vb. gibi işlevlerle ilişkilenerak ve bütünleşerek tasarlandığı görülmektedir.

1930'dan 2016 yılı sonuna kadarki süreçte yarışma yöntemi ile uygulanan belediye hizmet binası sayısına bakıldığında ise; uygulanma oranının ilan edilen yarışma sayısına göre düşük olduğu görülmektedir. Bölüm 3.2.1'de örneklerle açıklanan bu durumun nedenleri ise; yerel yönetim politikalarında sürekliliğin olmaması, yarışma ya da uygulama bütçesinin yetersizliği, arsa ile ilgili mülkiyet sorunları ya da imar planlarındaki değişiklikler ve müellif ile yarışmayı açan kurum arasında oluşan anlaşmazlıklar olduğu saptanmıştır.

Uygulanan belediye hizmet binası projelerine bakıldığında ise; yarışmayı açan kurumun proje alanını doğru tahlil edememesinden dolayı ödül alan projelerin revize edilmesi, proje alanının değiştirilerek aynı projenin uygulanması ya da farklı bir proje

alanının belirlenmesi ve o alana yeni bir projenin tasarlanması gibi sıkıntılı süreçlerin yaşandığı görülmektedir. Bu nedenle yarışmayı açan kurumun; uygulama sürecinde ya da yapının kullanım sürecinde yaşanabilecek problemleri öngörebilmesi için proje alanına dair tüm verileri tespit etmesi ve ihtiyaç programını en doğru biçimde belirlemesi beklenilmektedir. TMMOB Mimarlar Odası Yarışmalar Yönetmeliği 3. Bölüm 10. Madde incelendiğinde yarışmayı ilan eden kurumun; proje biçimini, türünü, konusunu ve yerini belirlemiş olmasının yanı sıra, bütçenin güvence altına alınması gibi maddelerin yer aldığı görülmektedir. Fakat kolokyum sonrası yaşanan süreçler göz önünde bulundurulduğunda; bahsi geçen maddeye uygun hareket edilmediği belirlenmiştir. Bu nedenle yarışma yöntemi ile yapı elde etme kararı alan kurumun, yarışmayı ilan etmeden önce Mimarlar Odası tarafından ilgili madde uyarınca denetlendiği takdirde yarışma sonrası süreçte yaşanan problemler azaltılabilir.

Diğer bir proje elde etme yöntemi olan ihale yöntemine bakıldığında ise yapıların nitelik olarak kendi içinde gruplandığı gözlenmektedir. Özellikle 2000 yılı sonrasında uygulanan/ihale süreci tamamlanan belediye hizmet binalarında Selçuklu-Osmanlı izleri taşıyan yapıların sayıca üstün olduğu bir durum karşımıza çıkmaktadır. 2000 sonrası uygulanan/ihale süreci tamamlanan 21 il belediye hizmet binasının 6'sı yarışma ile uygulanırken, ihale yöntemi ile uygulanan 15 belediye hizmet binası bulunmaktadır. Bu 15 belediye hizmet binasından 6'sının sembolik ve tarihsel öykünmeler içerdiği saptanmıştır. Mülki İdare Birimleri envanterinin 2016 verilerine göre Türkiye'de toplam 1398 ilçe belediyesi bulunmaktadır (Türkiye mülki idare birimleri envanteri, bt). Ulaşılabilen veriler doğrultusunda 36 ilçe belediye hizmet binasının 2000 yılı sonrasındaki süreçte ihale yöntemi ile uygulandığı görülmektedir. Tezin 3.3.2 kısmında belirtildiği gibi özellikle ilçe belediye hizmet binalarında sembolik ve tarihsel imgelerin baskın bir şekilde ve birbirini tekrar ederek yapıların biçimlenişlerinde etkili olduğu saptanmıştır. Üretilen yapıların cephe karakterine bakıldığında; çinilerin, geleneksel mimari motiflerin, kemerlerin, cumba benzeri çıkmaların, taç kapıların, geniş saçakların ve kubbelerin kullanıldığı görülmüştür. Plan şemaları ve çevre yaklaşımları bakımından oldukça benzer yapıların ülkenin birçok noktasında tekrar etmesi yere özgü, özgün tasarım düşüncesini zedelemektedir. İdeolojik durumun mimarlığı etkilemesinin ve mimarlığı sadece yapı elde etme

sürecinin bir aracı haline getirmesinin sonucu olarak; yapılarda eklektik ve oransız biçimde mimari imgelerin karşımıza çıktığı ve bunların bağlamlarından kopartılarak uygulandığı görülmektedir. Bu mimari imgelerin kültürel bağlamından kopartılarak uygulanmasının ve her yerde her işleve uygun hale getirilmesinin sonucu olarak yapıların kimliksizleştiği söylenebilir. Bu yaklaşımla ülkenin birçok farklı noktasında belediye hizmet binası olarak inşa edilen yapıların bulunduğu bölgeye ve kentliye özgü mimari yenilikçi yaklaşımlar ya da arayışlar geliştirmede gözlenmektedir.

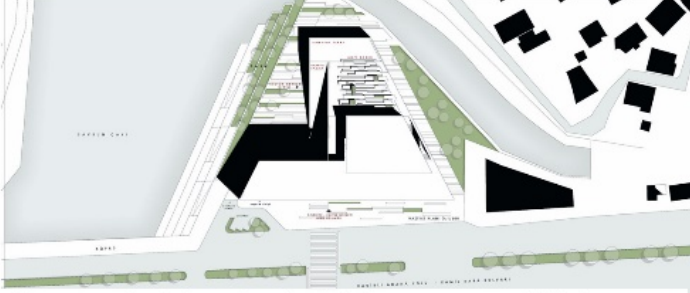
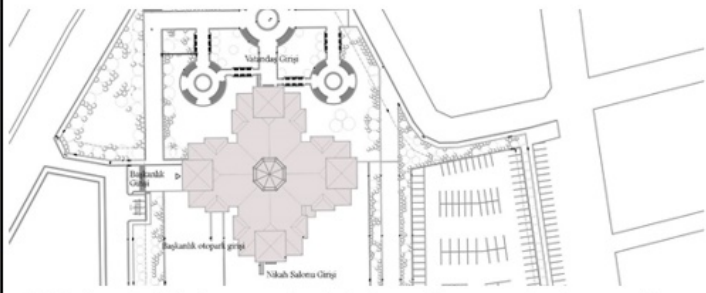
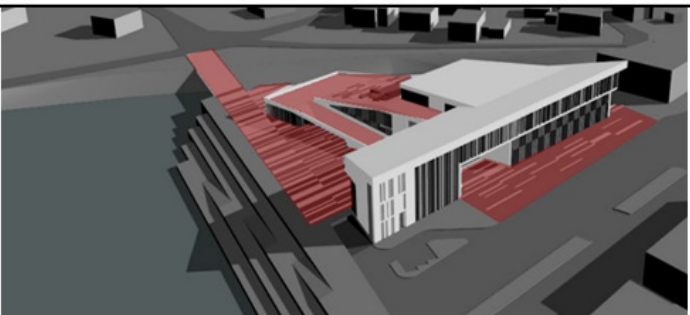
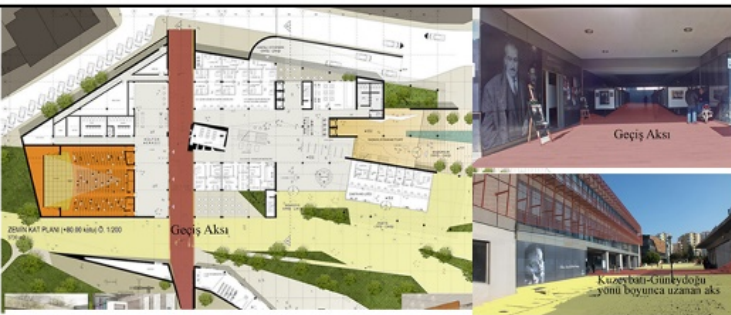
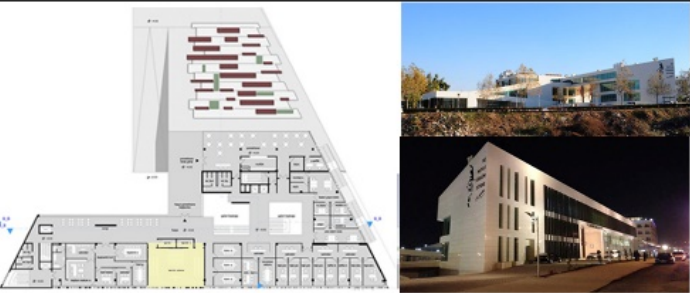
Belediye hizmet binası elde ederken farklı yöntemler kullanıldığında tasarımlarda biçimsel ve kavramsal yönden ikili bir durum olduğu görülmektedir. İhale yöntemi ile elde edilen yapıların büyük bir çoğunluğunda biçimsel öykünmeler gözlenirken, yarışma ile yapılan yapıların kavramsal bir alt yapıda tasarlandığı gözlenmiştir. Oluşan bu ikili durumu değerlendirmek için ihale yöntemi ile uygulanan ve yarışma yöntemi ile uygulanan yapılar karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalar yapılırken çalışmanın objektif ve doğru sonuçlar vermesi amacıyla; tezin dördüncü bölümünde değerlendirilen belediye hizmet binaları yakın coğrafyalarda konumlanan ve benzer programlara sahip olan yapılardan seçilmiştir. Bu yapıların; çevre bağlamı, kamusal kullanımlar ve erişilebilirlik, kimlik-temsiliyet, yenilikçi arayışlar ve tasarım yaklaşımı başlıklarında karşılaştırmalı analizleri yapılmıştır.

Tablo 5.1’de de görüldüğü üzere; yarışma ile yapılan Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi’nin yakın coğrafyalarda yer almalarına ve ortak kültürel değerleri olan kullanıcılara hitap ediyor olmalarına rağmen sonuç ürünlerinin farklı olması yarışmanın özgün projeler elde etme konusundaki önemini göstermektedir. Her iki yaklaşımda; kültürel değerlerin, farklı bakış açılarıyla ele alınarak tasarıma yansıtıldığı görülmektedir. Kadirli Belediyesi Hizmet Binası’nda Adana halkının kullanım alışkanlıklarından olan “*dam*” kültürünün yeniden yorumlanması görülürken, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası’nda ise bölge insanının toprak ile olan ilişkisinden yola çıkılan bir yaklaşımın sergilendiği görülmektedir. İhale yöntemi ile elde edilen Sarıçam Belediye Hizmet Binası’na bakıldığında ise; topoğrafik veriler, iklim ya da kültürel değerler bakımından kente özgü bir söz söylenmediği gözlenmektedir.

Belediye hizmet binalarının genel algısında yer alan anıtsal ve hiyerarşik kurgu Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi'nde görülmezken, Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na bakıldığında ise sınırları belirlenmiş, anıtsal ve ideolojik söylemleri temsil eden bir kütle kurgusunun oluşturulduğu görülmektedir. Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi'nin kentli ile bütünleşmesi için kamunun farklı sosyal aktiviteleri gerçekleştirebileceği alanların kurgulanmasına dayanan bir tasarım yaklaşımı gözlenmektedir. Bu sebeple Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi ile Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi'nin belediye binalarının kamu kullanıma açık olması ve kamu ile iletişim halinde olması beklentisini kar ıladıkları görülmektedir.

 hale yöntemi ve yarışma yöntemi karşılaştırıldığında; kamusal ık, maliyet, hızlı üretim, yere özgün ve yerin ihtiya ını karşılama değerleri bakımından yapıların tasarım sürecinde önceliklerin farklı olduğu saptanmıştır. Bu durum karşılaştırmalı analizlerde ve çalışmanın üçüncü bölümde oluşturulan imgesel benzerlik tablolarında da gözlenmiştir. İmgesel benzerlik tablolarında Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na bakıldığında; ta  kapının, sivri kemerlerin, geleneksel motif ve bezemelerin ve altıgen kubbenin kütlenin  ekillenili inde ve yapı cephesinin karakterinde yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle 2000 yılı sonrasında ihale yöntemi ile uygulanan/ihale süreci tamamlanan birçok belediye hizmet binasının; iklimsel ve çevresel veriler, kültürel değerler, kamusal kullanımlar ve mimarlık ortamına yeni bir söz söyleme gibi tasarım yaklaşımlarına sahip olmak yerine, birer Selçuklu ve Osmanlı replikası gibi tasarlandıkları görülmektedir.  hale yöntemi ve yarışma yöntemi sonuç ürünleri üzerinden karşılaştırıldığında; bir kamu yapısı olan belediye hizmet binalarının yarışma yöntemi ile elde edilmesinin; mimarlık ortamı, kentli ve işveren için ihale yöntemine kıyasla daha uygun bir yöntem olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5.1 Kadirli Belediyesi Hizmet Binası, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Sarıçam Belediye Hizmet Binası'nın karşılaştırılması

KARŞILAŞTIRMALAR	KADIRLI BELEDİYE HİZMET BİNASI	ÇUKUROVA BELEDİYE HİZMET BİNASI	SARIÇAM BELEDİYE HİZMET BİNASI
ÇEVRE BAĞLAMI	 Yöreye özgü dam kültüründen yola çıkılarak manzara yönüne hâkim kent terası ve anıfinin tasarlandığı görülmektedir.	 Yeşil alanların kuzeybatı-güneydoğu aksı boyunca devam ettiğini tespit etmeleri üzerine yeşil aksı kamusal kullanımlarla besleyen ve akışını zedelemeyen bir tasarım kararı aldıkları gözlemleniyor	 Merkezi ve simetrik plan şemasıyla çözümlenmesinin sonucu olarak yapının tüm cephelerinin arazi ile etkileşiminin benzer nitelikte olduğu görülmektedir.
KAMUSAL KULLANIMLAR VE ERİŞİLEBİLİRLİK	 Amfi ve rampa ile beslenen kent terası kafeterya ile son bulmasının yanında açık sineması, gösteriler, dinletiler gibi sanatsal ve yere özgü kullanım potansiyellerine sahiptir	 Türkmenbaşı Bulvarından toplum merkezine kadar uzanan geçiş aksı üzerinde kültür merkezinin girişinin bulunduğu görülmekte. Böylece oluşan sokak kültür merkezinin fuayesi gibi davranarak yarı açık bir sergi alanına dönüştüğü görülmektedir	 Yapı parselinin bahçe duvarları ile sınırlanması ve açık alanlara erişimde güvenlik kontrolünün yapılması kamusal kullanımı zedeleyen bir unsur olduğu tespit edilmiştir.
KİMLİK VE TEMSİLİYET	 Kadirli Belediye Hizmet Binası'nda yapının kamuyu temsil etmesi amacıyla şekillendiği görülmektedir. Ayrıca meclis salonunu, kütlenin Adana Karayoluna bakan yüzünde yer almasına rağmen kütle ifadesinde vurgulanmadığı gözlenmektedir.	 Yapının kütesel ifadesine bakıldığında kente yüz veren cephesinde yer alan meclis salonuyla ilgili belediyenin temsil niteliği ön plana çıkarken, eğimli çatısı ile yapı kent parkıyla bütünleştiği gözlenmektedir.	 Kütlenin şekillenişinde; tarihsel ve sembolik öykümlerin ön planda tutulduğu görülmektedir. meclis salonunun, kütlenin şekillenişinde ya da cephe tasarımında rol almasının nedeni; yapının merkezi ve simetrik plan şemasında tasarlanması söylenebilir
YENİLİKÇİ ARAYIŞLAR VE TASARIM YAKLAŞIMLARI	 Belediye hizmet binası ve kültür merkezi gibi iki farklı işlevin tek bir çatı altında toplandığı; bu anlamda yönetim yapısının hiyerarşik ve prestijli görünümü ile kültür yapısının serbestlik ve katılım gerektiren durumunun yarattığı gerilimin bir arada kurulandığı gözlenmektedir	 Sadece belediye binası ile kültür merkezi tasarımından ziyade Kurtuluş Parkı ile ilişki kurularak kentsel bir odak yaratılmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Bu yaklaşımla kent içerisinde bulunan yeşil aksın devamı niteliğinde bir rekreasyon koridoru tasarlanmak istendiği düşünülmektedir.	 Oluşturulmak istenen kamu kampüsü fikri; yenilikçi bir yaklaşım olarak değerlendirilse bile kampüse yapılacak yapıların Sarıçam Belediye Hizmet Binası'na benzer sembolik ve tarihsel öykümler taşıması bu fikri olumsuz kılmaktadır.

KAYNAKLAR

1.Ödül Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. (b.t). 23 Mart 2016, <http://www.arkitera.com/proje/959/1-odul-kadirli-belediyesi-hizmet-binası-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi> .

1.Ödül, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması, (b.t). 10 Mayıs 2015, <http://www.arkitera.com/proje/542/1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binası-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi>.

Afyon Hükümet Konağı Mimari proje yarışması, (b.t). 25 Ekim 2017, <http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/372/5483.pdf>.

Arkiv buluşmaları, (b.t). 8 Aralık 2017, <https://vimeo.com/94191426>.

Aslan, M, ve Kaya, G. (2004). 1980 sonrası Türkiye’de siyasi katılımı sivil toplum kuruluşları. *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF dergisi*, 5 (1), 213-223.

Atatürk Havalimanı, (b.t). 20 Ekim 2017, <http://www.mimarlikmuzesi.org/Gallery/DisplayPhoto.aspx?ID=23&DetailID=7&ExhibitionID=6>.

Aykutlar, P, ve Kutucu, S. Yarışma sonrası süreçler: 2005-2013 yılları arasında yerel yönetimler tarafından açılan, mimari ve kentsel tasarım yarışmalarının uygulanma performansları. *Yarışmalar ve Mimarlık Sempozyumu II*, ODTÜ/Ankara, 9 Mayıs 2014.

Batuman, B. (2014). Okul cephelerinden “Cumhurbaşkanlığı Sarayı” na: mimari temsil olarak Osmanlı-Selçuklu ve ulusun millet olarak (yeniden) inşası. *Arredemento Mimarlık*, 285, 65-73.

Bayhan, B. (21 Temmuz 2016). *Yarışmayla yapılamayan Manisa Belediyesi hizmet binası projesi* tanıtıldı. 28 Kasım 2017, <http://www.arkitera.com/haber/27266/yarismayla-yapilamayan-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-projesi-tanitildi>.

Belediye Kanunu, (b.t). 12 Ekim 2017, <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5215.html>.

Biçer, S. (28 Şubat 2013). *Modernleşme sürecinin tanığı AKM başkente konuk oldu*. 20 Eylül 2017, <http://www.arkitera.com/haber/12408/modernlesme-surecinin-tanigi-akm-baskente-konuk-oldu>.

Bozdoğan, S. ve Kasaba, S. (1998). *Türkiye de modernleşme ve ulusal kimlik* (3). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Bursa Osmangazi Belediyesi Kızıyakup kent parkı kentsel tasarım ve mimari proje yarışması, (b.t). 3 Ekim 2017, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=48&RecID=11837>.

Bursa Osmangazi Belediyesi Kızıyakup kent parkı kentsel tasarım ve mimari proje yarışması 1. Ödül, (b.t). 3 Ekim 2017, http://kolokyum.com/yazi/2584/1_odul__bursa_osmangazi_belediyesi_kizyakup_kent_parki_kentsel_tasarim_ve_mimari_proje_yarismasi.

Çağlar, N. (2013). Mimarlık yarışmaları iyi şeyler (mi) dir. *Dosya*, 31, 4-8.

Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışması'nın sonuçları belli oldu, (b.t). 15 Mayıs 2015, <http://www.arkitera.com/haber/4955/adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-yarismasinin-sonuclari-belli-oldu>.

Çukurova Belediyesi İlçe Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, (2014). *Yapı* (387), 84-93.

Çukurova Belediyesi, (b.t). 6 Mayıs 2015, http://www.cukurova.bel.tr/Cukurova_Belediyesi/haber_detay.aspx?SectionID=kmnBz7YCWkHDqaAkrJ284w%3d%3d&ContentID=YAM83OX51qE5E%2fj6RkMXyA%3d%3d.

Çukurova ilçe belediye hizmet binası ve kültür merkezi yarışması şartnamesi, (b.t). 6 Aralık 2017, <http://kolokyum.com/yazi/2872>.

Dokgöz, D, Hacılibeyoğlu F, ve Ersan, O. (2014). Kamu yapılarında kamusalılık üzerine bir irdeleme. *Yapı*, (393), 66-72.

Dokgöz, D. (2014). Siyasallaşmanın tektoniği ya da yeni Selçuklu- Osmanlı mimarlığı. *Ege Mimarlık*, 87-88 (2-3), 28-33.

Erdem, U. (15 Eylül 2014). *Ankara'nın kimlik bunalımı*. 4 Aralık 2017, <http://www.radikal.com.tr/kultur/ankaranin-kimlik-bunalimi-1212815/>.

Erdoğan, A. (2009). *Türkiye’de 1980 sonrası ulusal mimarlık yarışmaları sürecinde yaşanan gelişmeler, karşılaşılan problemler ve süreç üzerine değerlendirmeler*. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Ertekin, H. (1984). 1963’ten bu yana mimarlık. *Mimarlık Dergisi*, 200, 30-32.

Eyice, S.ve Kuban, D. (1988). *Dünden bugüne İstanbul ansiklopedisi* (01). İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı.

Gürbilek, N. (2009). *Vitrinde yaşamak*. İstanbul: metis yayınları.

Hacılibeyoğlu, F, Dokgöz, D. ve Ersan, O. (2013). Yarışma hikayeleri: denemeler, deneyimler. *Yarışmalar ve Mimarlık Sempozyumu I*, İstanbul Teknik Üniversitesi/İstanbul, 7 Mayıs 2013.

Hüsnü, H. (1932). Hal binası. *Arkitekt*, 2 (14), 41-42.

İdil, B. (2007). Türkiye’de yarışma süreci: tarihsel açılım. *Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu*, İzmir, 14 Nisan 2007, s.23.

İkiartıbir mimarlık, (b.t). 7 Aralık 2017, http://www.ikiartibir.com.tr/prizes_detail.php?id=12.

İl, ilçe ve belde belediyeleri, (b.t). 12 Ekim 2017, <http://www.migm.gov.tr/hukuki-yapi-ve-gorevlerililce>.

İstanbul adalet binası müsabakası (1949). *Arkitekt*, 7-10 (211-212-213-214), 179-194.

İzmir şehri imar planı milletlerarası proje müsabakası programı, (1952). *Arkitekt* 5-8 (249,250,251,252), 119-138.

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması jüri değerlendirme çalışmaları, (b.t). 23 Mart 2016, http://kolokyum.com/os/osfiles/200911/091103_KadirliYarismasi_JuriTutanaklari_1.pdf.

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Yarışma şartnamesi, (b.t). 15 Mart 2016, <http://www.adanamimod.org.tr/Content/Dokuman/1d013e1c-d87f-4965-8188-0ac4f797da17.pdf>.

Kadirli Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi, (b.t). 23 Mart 2016, http://www.mimarizm.com/mimari-projeler/kamu/kadirli-belediye-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi_113037.

Kanat, G. (2014). *Diyalog tabanlı yarışmalara yeni bir model önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Karaaslan, M, Erkman, A. (1995). Yüksel Erdemir. *Mimarlık*, 365, 41-52.

Kazmazoğlu, M, ve Tanyeli, U. (1986). 1980'li yılların Türk mimarlık dünyasına bir bakış. *Mimarlık Dergisi*, 221,31-48.

Kentsel mekanlar ve cepheler tasarım yarışması I -Doğukent, (b.t). 3 Ekim 2017, <http://dergi.mo.org.tr/dergiler/4/557/8359.pdf>.

Kuban, D. (1986). 1980'lerde Türkiye'de mimarlık genel bir değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, 221 (86-2), 29-30.

Kulaksızoğlu, E. (1984). 1963'ten bu yana mimarlık. *Mimarlık Dergisi*, 200, 22-24.

Marx, K. (2010). *Lois Bonaparte'in on sekiz Brumaire'i* (4.baskı). (T. Bora, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları. (1851).

Meltem, İ. (2013). 1930-2010 yılları arasında Türkiye'de yapılmış mimari proje yarışmalarındaki değerlendirme kriterlerinin değişimi. *Yarışmalar ve Mimarlık Sempozyumu*, İstanbul, 7 Mayıs 2013.

MTF Proje, (b.t). 6 Aralık 2017, <http://www.mtfproje.com.tr/wp-content/uploads/2016/03/YAPI387.pdf>.

MTF proje, Çukurova Belediyesi Hizmet Binası, (b.t). 10 Aralık 2017, <http://www.mtfproje.com.tr/index.php/ff-portfolio/cukurova/>.

Mülki idare birimleri envanteri, (b.t). 14 Aralık 2017, <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx>.

Onat, E, ve Arda, O. (1955). Anıtkabir. *Arkitekt*, 2 (280), 51-61,92-93.

Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimat'tan cumhuriyete yerel yönetim geleneği*. İstanbul: Hil Yayın.

Özbek, M. (2 Şubat 2017). *Türkiye’de 1950-1980 Dönemi Kurumlar, Olaylar, Ölçekler: Planlama Yarışmaları*. 17 Eylül 2017, https://www.researchgate.net/publication/313240518_Turkiye%27de_19501980_Donemi_Kurumlar_Olaylar_Olcekler_Planlama_Yarismalari.

Pınar, A. (2010). *1980 sonrası Türk mimarlığında yaşanan dönüşümlerin yarışma projeleri üzerinden irdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Sarıçam Belediyesi Hizmet Binası temeli atıldı, (b.t), 30 Nisan 2016, <http://www.ozelhaber01.com/?/haber/oku/1084>.

Sarıçam Belediyesi, (b.t). 23 Mart 2016, <http://www.saricam.bel.tr/bildirim/haberler/saricam-belediyesi-hizmet-binasi-yeni-yila-hazirlaniyor-9#.Wi76PUpl9PY>.

Sayar, Y. (2002). Türkiye’de mimari proje yarışmalarının başlangıç dönemi (1933-1950). *Arredemento Mimarlık*, 04, 66-73.

Sayar, Z. (1935). Sergi evi Ankara. *Arkitekt*, 4 (52), 97-107.

Sayar, Z. (1943). Anıtkabir müsabakası münasabete. *Arkitekt*, 1-2 (133-134), 1-21.

Sezgin, N. (2016). *Türkiye’de belediye binalarının elde edilmesinde mimari tasarım yarışmalarının rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Tanyeli, U. (2011). *Rüya, inşa, itiraz mimari eleştiri metinleri*. İstanbul: Boyut Yayınları.

Tekeli, İ. (1998). Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması. Baydar (Ed.), *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık içinde* (148-151). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Toprak, Z. (4 Ocak 2014). *Türkiye’de yerelde iktidarın biçimlenmesi*. 10 Ekim 2017, <http://zerrintoprak.blogspot.com.tr/p/turkiyede-yerelde-iktidarin-bicimlenmesi.html>.

Tuna, B. (2007). *Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu*, İzmir, 14 Nisan 2007.

Türk Dil Kurumu. (1983). *Türkçe sözlük* (7. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türkmen, F. (2009). *Türkiye’de proje yarışmaları ile elde edilen kamu yönetim yapılarının mimari özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Üniversitesi, İstanbul.

Uluğ, M. (1992). Mimarlar tartışıyor. *Mimarlık*, 250, 37-48.

Uluoğlu, B. (2014). Tarih ve hafıza. *Arredemento Mimarlık*, 285, 79-80.

Uslu, A. (13 Kasım 2014). *Ak-Saray: Anıtsallık, Siyasal iktidar ve meşruiyet*. 20 Kasım 2017, <http://baslangicdergi.org/ak-saray-anitsallik-siyasal-iktidar-ve-mesruiyet-ates-uslu/>.

Uzun, İ. (1999). *1916-1998 Türkiye’de düzenlenmiş uluslararası mimarlık yarışmaları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Üstünelan, D. (2012). *2000'li yıllarda Türkiye'de demokrasi tartışmaları* Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Vitra çağdaş mimarlık dizisi, (b.t). 10 Mayıs 2015, <http://www.vitracagdasimimarlikdizisi.com/projeler/Kadirli-Belediyesi-Hizmet-Binas%C4%B1.aspx>.

Yakut, B. (2007). Türkiye'de yarışma süreci: tarihsel açılım. *Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu*, İzmir, 14 Nisan 2007.

Yarışmadan uygulamaya Çukurova Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi (2014), *Serbest Mimar*,15-16, 124-130.

Yarışmadan uygulamaya Kadirli Belediyesi Hizmet Binası (2014), *Serbest Mimar*,15-16, 108-110.

Yılmaz, A, ve Güler, T. (25 Ocak 2017). *2000'li yıllarda Türk kamu yönetiminin değişim ve dönüşüm dinamikleri*. 3 Ekim 2017, https://www.researchgate.net/publication/318680097_turk_siyasal_hayatinda_ak_parti_donemi_icinde_2000%27li_yillarda_turk_kamu_yonetiminin_degisim_ve_donusum_dinamikleri.

Yılmaz, M. (28 Ocak 2013). *İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yeni hizmet binası*. 19 Kasım 2017, <http://www.arkitera.com/haber/11864/istanbul-buyuksehir-belediyesine-yeni-merkez-hizmet-binası>.

Yılmaz, Ö. (20 Nisan 2016). *Yılan hikayesinin de ötesine geçen bir proje elde etme süreci: Manisa Belediyesi*. 28 Kasım 2017, <http://www.arkitera.com/gorus/793/yilan-hikayesinin-de-otesine-gecen-bir-proje-elde-etme-sureci--manisa-belediyesi->.